

АРХИВ ЈУГОСЛАВИЈЕ

УСТАНОВА КУЛТУРЕ ОД НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА

БИБЛИОТЕКА ИНФОРМАТИВНИХ СРЕДСТАВА

ИНВЕНТАР

**САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА
РАД И СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ**

1971- 1974 (1969-1974)

Весна Ђокић

Београд, 2016.

Библиотека информативних средстава

ИНВЕНТАР
сумарно-аналитички

AJ-598

САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА РАД И СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ
1971-1974 (1969-1974)

Весна Ђокић

Београд, 2016.

САДРЖАЈ ИНВЕНТАРА

	Страна
ИСТОРИЈСКА БЕЛЕШКА	V
ИСТОРИЈАТ СТВАРАОЦА ФОНДА	VII
УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА СТВАРАОЦА ФОНДА.....	XVI
РЕГИСТРАТУРСКО ПОСЛОВАЊЕ СТВАРАОЦА ФОНДА	XXV
СТАЊЕ И ЗНАЧАЈ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА	XXVII
СТРУКТУРА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА.....	XLIII
ОПИС ЈЕДИНИЦА ОПИСА	1
ПОПИС КЊИГА ЕВИДЕНЦИЈА	49
ИНДЕКСИ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА.....	53
ИМЕНСКИ ИНДЕКС	55
ГЕОГРАФСКИ ИНДЕКС	60
ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ИНДЕКС	66
ТЕМАТСКИ ИНДЕКС.....	78

ИСТОРИЈСКА БЕЛЕШКА

САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА РАД И СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ 1971-1974 (1969 – 1974)

ИСТОРИЈАТ СТВАРОЦА ФОНДА

Када је основан Савезни секретаријат за рад и социјалну политику 1971 године, Иди Амин извршио је државни удар у Уганди; Шеик Муџибур Рахман прогласио је Бангладеш (Источни Пакистан), независном државом и после грађанског рата, постао њен председник; Нови вођа Источне Немачке, подржан из Москве, био је Ерих Хонекер; „Њујорк Тајмс“ објавио је „Pentagon Papers“, документа о званичним обманама јавности, о улози САД у рату у Вијетнаму; Свет је у глобалном ТВ- преносу пратио бокс-меч између Мухамеда Алија и Џоа Фрејзера; Конго је променио име у Заир; Нобелова награда за књижевност припала је Паблу Неруди а Стенли Кјубрик режирао је „Паклену поморанцу“; У Београду је одржан први ФЕСТ и Први београдски џез-фестивал.

Док се Секретаријат договарао, усаглашавао и надгласавао са републикама и покрајинама у вези рада, запошљавања, социјале, сузбијања вариоле...у свету су 1972.године: Тутси побили око 100 000 Хутса у Бурундију; На Олимпијским играма у Минхену, палестински терористи убили су 11 израелских атлетичара а Марк Спиц (САД) освојио седам златних медаља у пливању; СССР и САД потписали су САЛТ 1, којим је ограничен број антибалистичких ракета; Париским мировним споразумом окончано је америчко учешће у Вијетнамском рату; Отворена је афера „Вотергејт“, Бертолучи је режирао „Последњи танго у Паризу“ а слушају се Genesis, Jethro Tull Emerson, Lake and Palmer.

У 1973. години, када се Ј.Б. Тито, после маспоковаца и либерала, обрачунавао са праксисовцима, у војном удару у Чилеу, Аугустино Пиноче свргнуо је Салвадора Аљендеа и преузео власт; у Авганистану је окончана наследна монархија уклањањем Захира Шаха; Египат и Сирија, изненада су, на Yom Kippur, јеврејски празник, напали Израел; ОПЕС је изазвао нафтну кризу; Pink Floyd издао Dark side of the moon а у Београду је завршена хала „Пионир“...

Када Савезни секретаријат, за рад и социјалну политику, оптерећен бројним , и још увек недовољно разграниченим надлежностима, престаје са радом 1974. године: Нови канцелар у СР Немачкој, после В. Бранта је Хелмут Шмит. У Етиопији, свргнут је и убијен Хајле Селасије; Пала је диктатура у Португалији; Физичар Стивен Хокинг описао је радијацију црних рупа; Александар Солжењин протеран је у СР Немачку; Умро је сликар Петар Лубарда ...¹

У Југославији је, после вишемесечне расправе, јуна 1971.године дошло до усвајања новог пакета уставних амандмана (XX-XLII)² којима је припреман терен за доношење Новог устава СФРЈ. Компетенције савезне владе и даље су смањиване или су везиване за сагласност република. Федерација је губила свој дотадашњи утицај на финансије, пореску и инвестициону политику. У надлежности савезне владе остале су још само спољна политика, одбрана земље, општа државна безбедност, одржавање јединственог тржишта, социјална политика као и оквирна надлежност за друштвени и правни поредак.

Федерализацијом Југославије највише је била погођена Србија. Две њене покрајине, Војводина и Косово, остале су, додуше, у њеним оквирима али су уставним променама добиле исти статус као и републике. Њихови представници у савезним органима, гласали су без

¹ Никола Самарџић, *Други двадесети век*, Службени гласник, Београд, 2008, стр.347-350.

² Бранко Петрановић, *Историја Југославије 1918-1988*, трећа књига, Нолит, Београд, стр. 396-399.

инструкција или усаглашавања са Републиком Србијом. Покрајинске вође, учествовале су у доношењу одлука у Скупштини Србије, док им за доношење сопствених закона није била потребна сагласност Републике у чијим су оквирима. Радило се о парцијалном суверенитету Србије и – из њене перспективе – крајње неправедном односу...³

Убеђивања, пристизала из државног и партијског врха, да је циљ уставних промена даља изградња и консолидација Југославије као заједнице равноправних народа и народности, била је само празна прича, у коју су веровали сви осим оних на осматрачницама... У стварном животу, крајем 60-тих и почетком 70-тих година 20. века, републички етатизми и бирократске тенденције у руководством партијских и привредних организација утицали су на бујање национализма.⁴ Отваране су старе ране из Другог светског рата. Извесне су биле кризе па и пад савезне владе а све то заједно утицало је на спољњу политику Југославије. Знајући да је рањива, напади антијугословенске фашистичке емиграције били су све агресивнији.⁵ Пробуђени национализми манифестовали су се, како у привреди тако и на подручју културе или под њеним окриљем.

Први, отворени сукоб избио је у августу 1969. године између савезне, и републичке владе Словеније поводом тзв. „цестне афере“.⁶

И док је спор са Словенијом, иако испод површине, и даље тињао, у Хрватској се припремала најтежа криза у послератној Југославији. Нарасле националне тензије, привредну кризу која се заоштравала као и побуну студената у Загребу, такође национално обојену, искористила је моћна струја у ЦК СК Хрватске око Савке Дабчевић-Кучар и Мике Трипала. Повод, да се спроведу захтеви Хрватске у реформи Устава и развласти пројугословенска фракција у ЦК Хрватске, била је позната „Декларација о положају и називу хрватског књижевног језика“ (чији је стварни покретач и носилац била Матица Хрватска). Чак и када су у јуну усвојени Уставни амандмани и републике, на уштрб савезне државе, добиле до тада не-

³ Холмс Зиндхаузен, *Историја Србије од 19. до 21. века*, Клио, Београд, 2008, стр. 402-403. „Чињеница да је Србија изгубила сваку контролу над Косовом и Војводином, у Београду је наишла на снажан отпор. На Правном факултету у једној дискусији, чуло се мишљење да је Југославија готово један географски појам, јер је на њеној територији, или тачније на њеним развалинама – под маском консеквентног развоја равноправности између нација... установљено више самосталних, чак узајамно супротстављених националних држава... Насупрот томе, Ј. Б. Тито је у промени Устава видео моћно оружје против технократизма, бирократизма и етатизма који деградирају социјалистичке самоуправне односе, упозоравао републике и покрајине да не изгубе из вида интересе заједнице као целине...“

⁴ АЈ-598-45-76 бр. 1377/1 од 31.12.1971. године; Говор Ј.Б. Тита на Проширеној седници Председништва ССЈ... „Дискутирало се о томе да ли првенство има национално или класно. Али у тим надметањима у штампи преовладавало је, нарочито код Матице Хрватске и код њених руководећих људи да првенство има национално. Ако би тако било – за ког ђавола смо се онда борили?... А то пребројавање је већ било почело у предузећима... Радничка класа није дала довољно снажан отпор таквом пребројавању. Синдикати би требало да буду буднији... То су веома опасне ствари. Да нисмо ми сада ушли у борбу и то спријечили – мада то још није готово, и имаћемо још много посла – можда би за шест мјесеци дошло и до пуцњаве, до грађанског рата. А ви знате шта би то значило. Зар бисмо ми могли дозволити, зар бих могао дозволити ја, као шеф државе и председник СКЈ да неко други дође да нам прави ред и мир...“

⁵ Др Мило Бошковић, *Антијугословенска фашистичка емиграција*, Слобода, Београд, 1980, стр. 8-10. „Конзервативни, антикомунистички делови власти и опозиције у неким европским државама (у којима је било много југословенских радника – миграната), вођени блоковском логиком, почетком 70-тих, невешто су прикривали своју подршку антијугословенским, диверзантским и терористичким групама. Када је постало јасно да Југославија неће постати део западног капиталистичког света, када су нормализовани односи са СССР – ом и социјалистичким лагером, неке државе су процениле да нема разлога да одлучније сузбијају непријатељску делатност против Југославије са своје територије... Са друге стране, бројне антијугословенске групе и организације, уверене да је крај Југославије близу, појачавале су своје терористичке активности у иностранству (у Аустрији, СР Немачкој, Шведској, Аустралији, САД...) али и у земљи ...“

⁶ Б. Петрановић, *Историја Југославије ...* стр.369-399. Влада Словеније и јавност, протестовали су, јер је Савезно извршно веће (чији је председник тада био Митја Рибичич) одбило словеначки захтев, да одвоји средства за изградњу пута Шентил-Нова Горица. Штампa и влада, указивали су, да је од укупилих савезних средстава, намењених за изградњу путева, у периоду од 1956. до 1969. Словенија добила само 3,4%. Тврдили су да СИБ блокира развој Словеније, и да је одлука савезне владе у Словенији изазвала немир и огорчење ...

виђену моћ, ситуација у Хрватској (МАСПОК или „хрватско прољеће“) и даље се заоштравала. Тражили су да се формира хрватска национална држава, хрватска војска, да се затражи пријем „Хрватске државе“ у УН...⁷ Када су националистички испади и демонстрације постали све учесталији, после сукоба полиције и студената у Загребу, после очијукања хрватских функционера са милитантним усташким организацијама у иностранству – Тито је решио да се обрачуна са МАСПОК. Уследила је 21. седница Председништва СКЈ после које је „хрватско буђење“ заустављено...бар за извесно време, а Ј.Б. Тито добио могућност да Савез комуниста, идеолошки и организационо „поново притегне“.⁸

На реду је био ЦК СК Србије. Једно Писмо Ј.Б. Тита и С. Доланца, којим су се, 18. 9. 1972. обратили свим организацијама и члановима СКЈ, наговестило је обрачун са „либералима“ тј. реформски настројеним комунистима у партијском руководству Србије. Тито је сматрао да су технократске снаге у привреди, располажући отуђеним капиталом, потискивале раднике из руководећих самоуправних органа и претварале их у гласачку машину.⁹ Броз је са сарадницима био гледишта, да је моћ бирократа и технократа довела до пада угледа Партије и до појачаног интересовања за теорије либералне демократије... Синдикати су у тежњи за осамостаљивањем, имали подршку реформски оријентисаних комуниста посебно у партијском врху Србије око Марка Никезића, Латинке Перовић и других. Као заступници либерализма и реформе Партије и друштва, пали су под удар жестоке критике. Мишљења су и данас подељена. По једнима, сменом руководства ЦК СК Србије у октобру 1972. године (али и хиљада руководилаца на свим нивоима у Србији), трајно је ослабљено оно крило српских комуниста које се залагало за национални дијалог у Југославији, за модернизацију и развој цивилног друштва.¹⁰ Трећи угао гледања припада самим актерима драме.¹¹

⁷ Холмс Зиндхаузен, *Историја Србије...* стр.409. “Радикално крило ЦК СК Хрватске тврдило је ... како је Хрватска опљачкана а да су да су остале републике повлашћене, да су у Србији сконцентрисани друштвени капитал и целокупна инвестициона средства... да се нерентабилне инвестиције финансирају хрватским капиталом... неразвијене републике, терет су и узрок стагнације Хрватске...”

⁸ Наведено дело ... стр.410. „...Савка Дабчевић-Кучар и Мика Трипало поднели су оставке у децембру 1971. године. У наредним месецима око 700 чланова искључено је из Партије, поднесено је око 280 оставки око 130 функционера је одстрањено са дотадашњих позиција. Уследила су многа хапшења и суђења националистима...”

⁹ Б Петрановић, *Историја Југославије ...* стр.403-404.” Преносом државног капитала на банке, после привредне реформе, а у уверењу да ће оне успешније од државних органа располагати акумулацијом стављајући је у функцију радних организација – банке су остале ван контроле друштва. У банкарству, осигуравајућим заводима и велетрговини, почели су да се стварају центри отуђене моћи који су угрожавали друштвено - политички положај радничке класе. Банке су друштвена средства позајмљивале радним организацијама, уз високе камате, без ризика, руковођене стицањем профита. Партијске организације у радним колективима и нови управљачки слој, постепено су се спајали – стварајући тзв. “техно-бирократске структуре” које су настајале на свим нивоима. Ратна гарда, сматрана неспособном, непродуктивном и скупом – осетила се угроженом. Групносвијински интереси подстицали су раслојавање у друштву и водили ка нестајању тзв. средње класе. Са друге стране, радници су се тешко сналазили у компликованим рачуницама, стручним анализама и елаборатима које су им сервирали организатори производње, комерцијални сектори, правне службе, економско-аналитичка одељења. Безбројни и сложени правни прописи (савезни републички, покрајински, општински, радних организација), били су све мање разумљиви и стручњацима а камоли радницима, дајући могућност техно-либералним снагама да иза паравана законитости и поштовања права учвршћују своје позиције и оправдавају разне злоупотребе. У самоуправним органима радници су постајали посматрачи и пасивни спроводници воље професионалних управљача...”

¹⁰ Холмс Зиндхаузен, *Историја Србије...* стр.410; Слободан Селенић, *Искорак у стварност*, Просвета, Београд, 1995, стр.85, ... „Хтео бих да кажем још нешто што људи обично говоре када њихов клуб изгуби утакмицу: либерали нису имали среће. Морали су (да ли су морали?) да раде управо оно што је приличило као посао њиховим противницима. Уместо да Тито гуши студентску шездесет осму, гушили су је либерали, са неједнаким степеном нежности. Уместо да конзервативци забрањују књиге, терају Добрицу Тошића из СКЗ, покрећу процесе против непослушних универзитетских професора, чинили су то либерали, противно својим убеђењима, али у вери да је то цена коју вреди платити ради већег циља који су имали у виду: стварање, упркос титоизму, модерне Србије. Нису успели...”

¹¹ Латинка Перовић, *Затварање круга, исход политичког расцепа у СКЈ 1971-1972*, Свјетлост, Сарајево, 1991, стр.9. ”Реформисти (либерали) сматрали су да је прошло време диктатуре пролетаријата и да су свеобухватне

Тито је у време ових збивања био већ у позним годинама, али су његов ауторитет и интеграциона снага били неприкосновени. Упркос свему што се догађало на политичком и економском плану, Југославија је изгледала стабилна и безбедна. Идеолошки зацртаним курсом, покушао је да заустави растакање државе. Поново су истицани класни карактер, водећа улога и демократски централизам Партије. Шта више, обрачуном са „праксистима“ СКЈ прелази у контраофанзиву.¹²

Уставне реформе, довршене су 1974. када је јануара усвојен четврти, послератни Устав. Од средине 80-тих говори се да је Устав из 1974. блокирао Југославију и довео до њеног слома. Остаје отворено питање колико највиши правни акт може да олакша или отежа распад државе и да ли уопште може да спречи њен слом. Једно је извесно, Југославија је крајем 60-тих, и почетком 70-тих била заузета собом и полако се удаљавала од светских токова. Промене у хладноратовским односима полако су обесмишљавале постојање покрета несврстаних. Нафтне кризе 1973. и 1979. уздрмале су макроекономску стабилност. Позајмице од западних банака отупиле су реформске снаге и могућности Југославије. Новац се трошио на промашене инвестиције које су за извесно време нудиле илузију сигурности и стабилности. Девизни прилив је опадао због рецесије на Западу. Југословенски буџет требало је да издржи бирократију, војску и огроман пензиони фонд.

Устав из 1974. године учинио је Савезну владу мање способном да доноси брзе, коначне и неспорне одлуке, посебно у односу на спољни свет. А у том свету усред енергетске кризе и рецесије било је око милион југословенских радника - миграната. Земља је кренула у стагнацију и то доказује грађа настала радом Савезног секретаријата за рад и социјалну политику.

Други сет амандмана којима је измењен и допуњен Устав СФРЈ из 1963. године означавао је почетак новог уставног периода у социјалистичкој Југославији, иако је он формално почео применом новог Устава, фебруара 1974. године. Амандмани су поприлично сузили права и дужности федерације у областима привредног и друштвеног живота. **Савезни органи непосредно су били одговорни за извршавање и примену закона и других савезних прописа само у одређеним областима – од интереса за целу земљу – за које је федерација директно и непосредно надлежна.** За извршавање и примену савезних закона у другим областима одговорни су били органи у републикама и покрајинама. У складу са тим, било је одређено, да се за послове савезне управе, у оквиру права и дужности федерације, оснивају савезни секретаријати као и други савезни органи управе и организације за одређене управне, стручне и остале послове из оквира права и дужности федерације. Следствено томе биле су неизбежне промене у организацији савезних органа управе. Оне су нашле израз у Закону о организацији и делокругу савезних органа управе и савезних организација који је ступио на снагу 29. јула 1971. године.¹³

реформе у Југославији једини начин да се избегне слом... По ко зна који пут у историји, аутократи су схватили да је свака реформа фатална за аутократију а реформисти, да се аутократија не реформише...“

¹² Идеолошка борба 1972-1973. била је усмерена против тзв. „нове левице“, интелектуалаца који су у филозофском часопису „Праксис“ жестоко нападали режим. Отпуштени су професори Филозофског факултета а часопис забрањен.

¹³ *Службени лист СФРЈ*, бр.32/71; Љубиша Кораћ, *Организација федерације у социјалистичкој Југославији 1943-1978*, Загреб, 1981, стр. 194-196. Овај Закон се обично наводи као Закон о организацији и делокругу савезних органа управе и савезних организација (1971) да би се разликовао од Закона под истим називом из 1978. године. Закон о организацији и делокругу савезних органа управе и савезних организација (1971) доживео је шест измена и допуна. За делокруг, организацију и рад Савезног секретаријата за рад и социјалну политику биле су важне прве три измене и допуне и то: Закон о (првим) изменама и допунама Закона о организацији и делокругу...*Службени лист СФРЈ*, бр. 54/71-ступио је на снагу 2. децембра 1972. године; Закон о (другим) изменама и допунама Закона о организацији и делокругу... *Службени лист СФРЈ*, бр. 67/72-ступио је на снагу 29. децембра 1972. године, и Закон о (трећим) изменама и допунама Закона о организацији и делокругу...*Службени лист СФРЈ*, бр. 21/74-ступио је на снагу 8. маја 1974. године, а 8. јуни био је одређен као дан престанка рада укинутих, односно дан почетка рада новооснованих савезних органа управе (савезни комитети). Савезни органи управе били су: савезни секретаријати, савезне управе и савезни инспекторати. Савезне управе могле су бити самостални органи управе или у саставу савезних секретаријата а савезни инспекторати су редовно били у саставу савезних секретаријата. Положај савезних органа

Овим законом формиран је 1.октобра 1971.године Савезни секретаријат за рад и социјалну политику.¹⁴ Секретаријат је преузео послове из делокруга бивших, Савезног савета за рад и Савезног савета за здравство и социјалну политику који су истим законом укинуги.¹⁵

У надлежност новооснованог Секретаријата ушли су задаци из области: рада и радних односа; запошљавања и заштите југословенских грађана на привременом раду у иностранству; основне заштите војних инвалида,¹⁶ бораца и чланова породица палих бораца; социјалног осигурања; заштите животне средине;¹⁷ заштите од заразних болести које угрожавају целу земљу; производње, контроле и промета лекова¹⁸, отрова и опојних дрога; заштите гробова и гробља бораца у иностранству;¹⁹ преноса посмртних остатака из иностранства;²⁰

управе у саставу савезних секретаријата од тада је био битно другачији него раније. Ти органи имају сопствени делокруг, а савезни секретаријат у чијем је саставу има према тим органима само, законом одређена права и дужности. Савезне организације, такође, могле су бити самосталне или у саставу савезних секретаријата. Оснивање савезних организација у саставу савезних секретаријата омогућено је Законом о (другим) изменама и допунама Закона о организацији и делокругу савезних органа управе и савезних организација (1971), који је ступио на снагу 29.12.1972. године – и то као: савезни заводи, савезне дирекције, југословенске комисије за сарадњу са одређеним међународним организацијама и савезни стручни савети ...

¹⁴ Члан 3. Закона о организацији и делокругу савезних органа управе и савезних организација „Службени лист СФРЈ“, бр. 32/71;

¹⁵ Чланом 49. поменутог закона, укинуги су Савезни савет за рад и Савезни савет за здравство и социјалну политику а њихове послове преузео је Савезни секретаријат за рад и социјалну политику (Службени лист СФРЈ, бр.32/71).

¹⁶ Љ. Кораћ, *Организација федерације у социјалистичкој Југославији* ...стр. 370-371. За ове или поједине послове који се тичу права бораца НОР, права породица палих бораца и права војних инвалида, постојали су посебни органи управе, самостални или у саставу других органа. Прво је била Врховна инвалидска комисија. Почела је са радом 8. јуна 1946. године, на основу Закона о ратним војним инвалидима а укинута је Новим законом о ратним војном инвалидима од 7. септембра 1957. године. Овим законом су органи управе, надлежни за послове социјалне заштите одлучивали о правима инвалида. Ова комисија је после укидања радила још шест месеци. Уредбом СИБ, почела је, 20. фебруара са радом Управа за инвалидска и борачка питања. Она је била орган управе у саставу Секретаријата СИБ за социјалну заштиту (касније Секретаријат за социјалну политику и комунална питања, затим Секретаријат за народно здравље и социјалну политику). У делокругу ове управе били су послови из области заштите ратних и мирнодопских војних инвалида и бивших бораца. Уставним законом о спровођењу Устава СФРЈ, 7. априла 1963. године укинута је и престала са радом Управа за инвалидска и борачка питања. Њени послови прешли су у надлежност Савезног савета за здравство и социјалну политику да би од 1971. године, заједно са другим, и послови борачко-инвалидске заштите (БИЗ) ушли у делокруг Савезног секретаријата за рад и социјалну политику. Када је Секретаријат престао са радом, 1974. године, БИЗ се бавио Савезни комитет за питања бораца и војних инвалида...

¹⁷ АЈ-598-11-22 бр. 524/1 од 21.2.1972. године; Законом о организацији и делокругу савезних органа управе и савезних организација (члан 11 Закона *Службени лист СФРЈ*, бр. 32/71), утврђено је да послове заштите човекове средине од опасности по живот и здравље људи у целој земљи врши Савезни секретаријат за здравство и социјалну политику. Одређене послове из ове области је, до доношења поменутог закона вршио укинуги Савет за здравство и социјалну политику, и они су, по члану 50 поменутог закона, као послови који по одредбама Устава СФРЈ остају у надлежности савезног органа управе, пренети у надлежност Савезног секретаријата за рад и социјалну политику.

¹⁸ Љ. Кораћ, *Организација федерације*..... стр. 371-373; ...Послови који се односе на производњу и промет лекова, отрова, опојних дрога и остали послови из медицинског снабдевања и фармацеутске службе – редовно су били у делокругу савезних органа управе надлежних за послове здравства а у појединим периодима постојали су и посебни органи за те послове. У делокруг Савезног секретаријата за рад и социјалну политику, преко бившег Савезног савета за здравство и социјалну политику – ушли су послови Комисије за опојне дроге и психотропне супстанце...

¹⁹ АЈ-598-26-42 бр.3978 од 20.12.1972. године... Применом Уставног закона о спровођењу Уставних амандмана ХХ-ХЛП, којим је 31.12.1971. престао да важи Савезни закон о гробљима из 1965. године, послови око одржавања гробова бораца савезничких армија у Југославији прешли су у надлежност република и покрајина – осим оних његових одредаба које се односе на гробља и гробове југословенских бораца у иностранству. Те одредбе су унете у Закон о организацији и делокругу савезних органа управе и савезних организација (1971) који је ступио на снагу 29. јула. Значи Савезни секретаријат био је одговоран САМО за гробове и гробља југословенских војника који се налазе у иностранству.

²⁰ АЈ-598-20-35 бр. 186/1 од 21.2.1973. године; Законом о спречавању и сузбијању заразних болести из 1964. године прописано је било да се пренос посмртних остатака у Југославију може вршити по одобрењу, Саве-

заштите породица лица на обавезној војној служби; јединствене медицинске документације од интереса за целу земљу; спровођења међународних уговора о социјалној и здравственој заштити и социјалном осигурању; припрема за општенодрожну одбрану са аспекта рада, здравља и социјалне политике; санитарног надзора на граници;²¹ здравствене заштите избеглица и странаца у Југославији; сарадње са међународним организацијама које се баве радом, здрављем и социјалном политиком.²²

Делокруг новог савезног органа, који је био збир делокруга два укинута савета, био је само наизглед јасан. У суштини, тог октобра 1971. године поље деловања Савезног секретаријата за рад и социјалну политику било је широко, нејасно и недовољно дефинисано. Као савезни орган, Секретаријат је био обавезан да се бави извршавањем задатака из области рада, здравља и социјалне политике – који су били од интереса за целу Југославију тј. извршавањем задатака који су у надлежности федерације. А шта су била права и надлежности федерације, то у јесен 1971. нико са сигурношћу није знао. **Прецизно дефинисање делокруга а тиме и унутрашње структуре Секретаријата за рад и социјалну политику било је могуће „у ходу“, тек кад се буде утврдило за која је питања из области рада, здравства и социјалне политике – јасно и непосредно одговорна федерација, и када буду усвојени одговарајући, нови, са уставним амандманима усклађени, савезни прописи.**²³ На пример: За примену савезних прописа у области рада, социјалног осигурања и расподеле дохотка Секретаријат (тј. федерација) није био непосредно надлежан, али је директно и непосредно одговоран за запошљавање и социјалну заштиту југословенских радника на раду у иностранству. Послови који се тичу запослености и запошљавања у земљи, пренети су у надлежност република и покрајина. У областима које покрива овај Секретаријат, федерација има само регулаторне функције, претежно у вези са уређивањем основних односа, док надзор над спровођењем савезних закона спада у надлежност република и покрајина које доносе и своје законе, ради

зног секретаријата за здравство и социјалну политику, односно, Савезног секретаријата за рад и социјалну политику, које се даје уз сагласност ССУП.

²¹ Љ. Кораћ, *Организација федерације у социјалистичкој Југославији...* стр.375-376...“ Санитарним надзором на граници бавила се, прво, од маја 1948. до јануара 1953. године Савезна санитарна инспекција, као организациона јединица савезних органа управе надлежних за послове из области здравства. Од 1955. ова Инспекција делује као самостални савезни орган управе. Имала је задатак да прати извршење савезних санитарних и хигијенских прописа и мера уз стручни надзор над радом органа санитарне инспекције...Од 1956. Савезна санитарна инспекција, Законом о савезним органима управе (1956) мења име у Савезни санитарни инспекторат, према коме је, одређена права и дужности вршио Секретаријат СИВ за народно здравље. Од јуна 1962. године, Савезни санитарни инспекторат постао је орган управе у саставу Секретаријата СИВ за народно здравље и социјалну политику (касније, Савезног секретаријата за здравство и социјалну политику). Савезни санитарни инспекторат укинут је 18. маја 1967. године а његове послове преузео је непосредно Савезни савет за здравство и социјалну политику. То значи да су, укидањем Савета, 1. октобра 1971. године послови санитарне инспекције прешли у надлежност Савезног секретаријата за рад и социјалну политику...”

²² Савезни секретаријат за рад и социјалну политику задржао је исте послове међународне сарадње које су до тада обављала два органа управе: Савезни савет за рад и Савезни савет за здравство и социјалну политику. Од свог оснивања, Секретаријат је у иностранству имао, по правилу, два органа управе, сваке стране земље, као партнера за билатералну сарадњу. Билатерални односи Секретаријата одвијали су се кроз сарадњу са ресорима рада у вези заштите интереса југословенске економске емиграције, организовања заседања мешовитих комисија, сусрета на министарском нивоу састанака експерата и друго... Са ресорима здравства страних држава закључивани су споразуми о међусобној сарадњи. Из њих су проистикале конкретне обавезе као што су: размена информација и искустава из области здравствене и социјалне заштите, размена стручњака, учешће на конгресима и другим научним скуповима, размена обавештња о карантинским болестима и сл... У односу на међународне организације, Секретаријат је деловао као матични орган, који је обављао стручне послове за Југословенску комисију за сарадњу са Међународном организацијом рада (МОП), Југословенску комисију за сарадњу са Светском здравственом организацијом (СЗО), и за Југословенску комисију за сарадњу са УНИЦЕФ.

²³ АЈ-54-96 бр. 344 од 8.10.1971. Распис Савезног секретаријата за рад и социјалну политику...“ Напред наведене области (рад, здравство, социјална политика) биле су уређене савезним законима које је требало, до краја 1972. ускладити са другим сетом уставних амандмана (XX-XLII). Једино је Закон о промету робе и услуга са иностранством и Правилник, усвојен на основу тог закона, требало усагласити са амандманима до краја 1971. године ...

регулисања питања у тим областима. Секретаријат нема у области радних односа и заштите на раду – инспекцију рада, нити у области здравства – санитарну инспекцију, тако да увид у спровођење савезних закона у тим областима и остваривање законитости – обезбеђује посредно – преко републичких и покрајинских органа, коришћењем статистичких података и преко Службе друштвеног књиговодства. Надзор је био уопштен и недовољно конкретан. Нејасан делокруг и и недовољно разграничене надлежности између савезних и републичких органа могли су у свет да пошаљу лошу слику о Југославији, и то је, судећи по грађи, био стални проблем током рада овог Секретаријата. Нпр. републике и покрајине су након доношења Уставног закона за спровођење уставних амандмана, различито регулисале питање гробова и гробала припадника савезничких и других станих армија у Југославији. Неке од њих, донеле су своје законе, према којима се савезни закон има примењивати као републички закон. Друге републике и покрајине донеле су посебне законе о гробовима и гробљима. Због различитог регулисања ове материје није постојала јединствена политика на овом подручју. Непостојање јединствене политике стварало је низ проблема. Није се знало који је орган надлежан за контакте са иностранством када се ради о давању података и информација о захтевима за ексхумацију и слично; Локални органи у непосредним контактима са иностранством, веома различито су поступали, често у супротности са политиком ССИП, нарочито када је у питању било уређивање гробова немачких војника у Југославији. Посебан проблем било је одржавање гробова у неразвијеним општинама. Неке републике и покрајине прописале су, да се средства за ове потребе обезбеђују у буџетима скупштине општина, чиме се доводило у питање испуњавање обавеза Југославије по међународним конвенцијама. Проблем је био такође и непостојање евиденције...²⁴

Од укинутих, Савезног савета за рад и Савезног савета за здравство и социјалну политику, Савезни секретаријат за рад и социјалну политику преузео је следеће области послова: за расподелу; радне односе²⁵ и запошљавање; социјално осигурање;²⁶ заштиту на раду; међународну сарадњу; здравствену заштиту и здравствену службу;²⁷ борачко-инвалидску заштиту;²⁸ фармацеутску службу и санитарни надзор. У саставу Савезног секретаријата за рад и со-

²⁴ АЈ-598-26-42 бр. 1426/1 од 20.3.1973. године, Извештај Заједничке комисије свих већа Савезне скупштине за питања бораца и војних инвалида – Савезном секретаријату за рад и социјалну политику, о проблему основа за доношење посебног савезног закона о гробљима и гробовима припадника савезничких и других страних армија у Југославији; Види напомену бр. 18.

²⁵ АЈ-598-54-96 бр. 344 од 8.10.1971. године ...У области рада, расподеле дохотка и заштите на раду Секретаријат је обављао само оне послове који су били у надлежности федерације све остало регулисано је републичким и покрајинским прописима. То значи да је Секретаријат радио на изради савезних прописа који би гарантовали уставна права радника на једнаке услове запошљавања, на лични доходак на основу резултата рада, права на минимални лични доходак и заштиту на раду. Секретаријат је учествовао у припремама за закључивање друштвених договора о расподели на нивоу федерације.

²⁶ У домену социјалне заштите, Секретаријат је обављао задатке који су проистицали из надлежности федерације у овој области као што су: припрема савезних закона и других прописа у вези ПИО, сарадња са другим органима управе на изради прописа који садрже социјално -заштитне елементе, смештај и материјално обезбеђење лица која имају статус избеглица, примена конвенција о остварењу алиментационих права у иностранству, расподела прихода федерације од продаје јубиларних златника и и друго...

²⁷ Исто... Задаци Савезног Секретаријата за рад и социјалну политику у области здравства, будући да су били значајни за целу СФРЈ, улазили су такође у домен федерације. То су закључивање и примена међународних уговора из области здравства и здравствене заштите, заштита од заразних болести које згрожавају целу земљу, израда норматива и стандарда о квалитету лекова, животних намирница и предмета опште употребе, спровођење мера заштите од јонизујућег зрачења, надзор над преносом радиоактивног материјала, сарадња са републичким и покрајинским органима у решавању питања која су у искључивој надлежности република и покрајина али постоји интерес да се у основи јединствено регулишу...

²⁸ Федерација је, после извршених уставних промена, била дужна да обезбеђује основна права бораца, војних инвалида и породица палих бораца, Гледишта одбора и комисија Савезне скупштине и СУБНОР Југославије, приликом усвајања амандмана из области БИЗ, била су усаглашена око тога да основна права бораца буду јединствена и једнака за целу Југославију и да не зависе од материјалног положаја корисника. Зато су основна права бораца НОР која је федерација (тј. Савезни секретаријат за рад и социјалну политику) уређивала и обезбеђивала савезним законима била: права војних инвалида, носилаца „Партизанске споменице

цијалну политику налазио се и Савезни биро за послове запошљавања од 1973. године.²⁹ Преко ове савезне организације, Секретаријат је као матични орган, обезбеђивао извршење задатака из надлежности федерације у области запошљавања југословенских грађана у иностранству. Статус Југословенског завода за продуктивност рада, који је преко Европске агенције за продуктивност (ЕПА) сарађивао са Европском организацијом за економску сарадњу (ОЕЦД), био је предмет расправа а његов однос са Секретаријатом за рад и социјалну политику био је искључиво уговорне природе.

Оквирне обавезе Савезног секретаријата за рад и социјалну политику, у време његовог оснивања биле су:

- Припремање, извршавање и примењивање савезних закона и других савезних прописа, као и припрема, закључивање и примена међународних споразума у области запошљавања и социјалне³⁰ заштите југословенских радника на привременом раду ван земље – за које је непосредно одговоран;

1941.“ и одликаних лица, права на борачки додаток и права у систему пензијско-инвалидског осигурања... Сва остала права која не спадају у основна права, а која су борцима, војним инвалидима и породицама палих бораца призната савезним законима – улазила су у надлежност република односно покрајина... Ова права била су призната савезним законима а услове и начин остваривања регулисале су републике тј. покрајине. Свеједно, у области БИЗ није било послова, који су по уставним амандманима, прешли у искључиву надлежност република и покрајина.

²⁹ АЈ-598-55-98 бр.4636/1 од 1.11.1973. године; Савезни биро за послове запошљавања, као установа са својством правног лица, основан је Основним законом о организацији и финансирању запошљавања („Службени лист СФРЈ, бр. 15/65), који је ступио на снагу 6.4.1965. године. Тим законом уређено је да се за послове запошљавања образују заједнице за запошљавање и Савет републичких заједница за послове запошљавања који је обављао послове од заједничког интереса за републичке заједнице и друге послове одређене законом. Заводи за запошљавање постали су установе за стручне и административне послове за скупштине заједница, а Савезни биро за послове запошљавања-за стручне и административне послове Савета републичких заједница. Савезни биро за послове запошљавања постао је 22. јуна 1973. године, на основу Закона о основним условима за привремено запошљавање и заштиту југословенских грађана на раду у иностранству (Службени лист СФРЈ, бр. 33/73) - Савезна организација у саставу Савезног секретаријата за рад и социјалну политику са својством правног лица. Делокруг Савезног бироа за послове запошљавања, утврђен је Законом о (трећим) изменама и допунама Закона о организацији и делокругу савезних органа управе и савезних организација. Биро се бавио следећим пословима: Прихватањем понуда иностраних послодаваца за запошљавање југословенских грађана у иностранству, повратком југословенских грађана са рада из иностранства, организовањем и финансирањем рада социјалних радника, упућених у иностранство на рад са југословенским грађанима...

³⁰ АЈ-598-43-72 бр. 152 од 19.1.1971. године, Распис Савезног секретаријата за рад и социјалну политику... Спровођење конвенција и других споразума о социјалном осигурању долази у надлежност органа федерације, али су у том послу учествовали и други органи и организације и зато се, током ревизије савезног законодавства појавио проблем надлежности у вези са спровођењем ових споразума. До 1971. надлежност у спровођењу конвенција о социјалном осигурању, припадала је, у складу са Основним законом о организацији и финансирању социјалног осигурања, Савезном заводу за социјално осигурање. Касније, послови непосредног спровођења конвенција пренети су на републичке а касније и покрајинске заводе за социјално осигурање, док је одржавање веза са земљама- уговорницама остало и даље у надлежности Савезног завода за социјално осигурање. Издвајањем додатка за децу из система социјалног осигурања који је од 1.1.1968. регулисан законима република и аутономних покрајина, пропуштено је да се утврди одговарајућа законска основа у погледу надлежности за спровођење овог вида права обухваћеног у конвенцијама о социјалном осигурању. Издвајањем здравственог осигурања, од 1.1.1971. из раније комплексно уређеног система социјалног осигурања, није истовремено решено питање надлежности Савезног завода у вези са приреном конвенција у односу на ту грану социјалног осигурања. Новелираним, Основним законом о пензијском осигурању, старање о спровођењу и правилној примени међународних споразума о социјалном осигурању, пренето је на Савез заједница пензијског и инвалидског осигурања Југославије, укључујући и спровођење дела конвенција који се односи на здравствено осигурање (све док се не образује самоуправна асоцијација здравственог осигурања на нивоу федерације). После ступања на снагу Уставних амандмана XX-XLII у надлежност федерације долази закључивање, ратификација и извршавање међународних уговора. У вези с тим, Законом о организацији и делокругу савезних органа управе и савезних организација („Службени лист СФРЈ“, бр. 32/71), Савезном секретаријату за рад и социјалну политику, стављено је у надлежност, између осталих, и вршење послова у вези са запошљавањем и заштитом југословенских грађана на раду у иностранству и послова који се односе на спровођење међународних уговора о раду, здравству, социјалној заштити и социјалном осигурању. До краја 1972. године требало је, ускладити надлежност

- Учествовање у доношењу савезних закона о основним правима запослених у области радних односа, социјалног осигурања, расподеле дохотка и личних доходака, заштите на раду, евиденције у области рада – за чије су извршење непосредно одговорне републике и покрајине; Сарадња са надлежним републичким и покрајинским органима управе у примени савезних закона у овим областима;
- Праћење организације и рада интересних заједница, које су се организовале и радиле на, основу републичких, односно покрајинских закона ради остваривања јединствених услова за пружање стручне помоћи грађанима при запошљавању, односно остваривању њихових права из области социјалног осигурања;
- Сарадња са другим савезним органима, надлежним за питања друштвеног планирања, царина, платног промета, монетарног, кредитног и банкарског система;
- Рад на организованом запошљавању југословенских радника у иностранству, пратећи политику земље у односу на ову проблематику; Заштита основних права радника – миграната по основу пословно – техничке сарадње и код извођења инвестиционих радова; Препознавање интереса република и покрајина за закључење одређених међународних споразума, као и интересе појединих иностраних држава за закључење споразума о запошљавању;
- Консултовање надлежних, заинтересованих органа и организација, усаглашавање ставова, покретање поступака, предвиђених међудржавним уговорима у случајевима тешкоћа и застоја у примени споразума о запошљавању и социјалном осигурању; Партиципација у организовању допунског образовања деце југословенских радника у иностранству; Праћење и анализа општих услова запошљавања у појединим државама и информисање надлежних органа у републикама и покрајинама о овим питањима. Одмах по оснивању Секретаријата било је јасно да је његов делокруг веома широк а послови и задаци обимни, комплексни и разноврсни.

Током учесталих реорганизација савезне управе, од 1971. до 1974. године, секретар Савезног секретаријата за рад и социјалну политику сугерисао је СИБ, да се у оквиру постојећег секретаријата не могу ефикасно и благовремено обављати послови које су раније обављала два органа управе.³¹ У овом турбулентном периоду, разграничавале су се надлежности између савезних органа и организација,³² са једне – и између савезних и републичких и покрајинских органа, са друге стране. Често је, због нејасно дефинисаних и разграничених поља деловања, долазило до преплитања надлежности, судара компетенција и апсурдних ситуација.³³

самоуправне асоцијације заједница ПИО на нивоу федерације у погледу примене конвенција о социјалном осигурању. Због свега овога, било је проблема у примени ових конвенција... Са друге стране, стране државе-уговорнице, инсистирале су да се међусобни односи у вези са спровођењем конвенција, врше преко једног јединственог органа, без обзира на унутрашњу организацију тог спровођења у самој земљи. Сматрали су, да директни контакти са више различитих органа спровођења отежавају комуникацију и слабе заједничку одговорност...

³¹ АЈ-598-54-96 бр. 1123/1 од 20.3.1974. године... У једном од обраћања СИБ, у вези предлога за измену и допуну Закона о влади и савезним органима управе, савезни секретар каже: „Обимност, интензитет а такође и хетерогеност послова из делокруга садашњег Савезног секретаријата за рад и социјалну политику налаже потребу да се размотри могућност и оправданост вршења тако разноврсних послова у оквиру једног савезног органа управе...”

³² АЈ-598-41 67 бр. 1259/1 од 23.12.1971. године... Савезни секретаријат за рад и социјалну политику био је принуђен да упозори Савезни завод за научну, просветно-културну и техничку сарадњу, који је директно комуницирао са совјетским министарством, око усвајања Плана здравствене и просветно-културне сарадње. Скренута је пажња Заводу, да је једино дотични Секретаријат надлежан и одговоран да закључује нове сарадње у области здравства и социјалне политике са државама Источне Европе.

³³ АЈ-598-37-56 бр. 1283/1 од 21.12.1971. године... После усвајања уставних амандмана, због обавезе да у југословенским комисијама за сарадњу са међународним организацијама (МОП, СЗО...) буде распоређен одређен број кадрова из република и покрајина – није било предвиђено место за представника Савезног секретаријата за рад и социјалну политику. У обраћању Комисији СИБ за кадровска и административна питања,

Савезни секретаријат за рад и социјалну политику укинут је Законом о (трећим) изменама и допунама Закона о организацији и делокругу савезних органа управе и савезних организација (1971). и престао је са радом 1. јуна 1974. године а његови послови су подељени и прешли у надлежност Савезног комитета за рад и запошљавање и Савезног комитета за здравство и социјалну политику.³⁴

УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА СТВАРОЦА ФОНДА

Нејасно и широко дефинисан делокруг Секретаријата за рад и социјалну политику отежавао је формирање адекватних служби у његовој унутрашњој организацији а тиме и обављање, поверених му задатака. Оквирна унутрашња организација са поделом послова била је позната 8. октобра 1971. године када је израђен Нацрт организације Савезног секретаријата за рад и социјалну политику.³⁵ У њему су послови Секретаријата исказани по секторима, а унутар њих по групама послова, с тим што су поједине групе послова (народна одбрана, социјална заштита) исказане као самосталне, ван сектора. Извесно је било да ће ова провизорна, унутрашња организација бити предмет преиспитивања, измена и допуна, све док се не заврши усаглашавање савезних закона са уставним амандманима. Тада ће бити могуће прецизније утврдити права и надлежности савезне државе а тиме и Секретаријата у области рада, здравства и социјалне политике.

Основна карактеристика унутрашње организације Секретаријата за рад и социјалну политику била је – секторска, полазећи од основне проблематике, уз груписање послова унутар сектора на групе. Групе су замишљене, не као облик ужих организационих јединица, него као метод основног задужења, тј, рада појединих или више стручних радника. То је водило ка могућем тимском раду као основном начину деловања Секретаријата. Поред сектора (и група унутар њих), било је и група као самосталних организационих јединица. Крајем 1971. године у Секретаријату је било установљено: **6 сектора** (са групама послова унутар њих), **1 Самостална група за послове социјалне заштите; 1 Одељење за припреме за народну одбрану, Кабинет секретара и Општи одсек.** Сектори су били:

1. Сектор за радне односе и расподелу
2. Сектор за запошљавање
3. Сектор за социјално осигурање и заштиту на раду
4. Сектор за здравство

Секретаријат наводи : „Било би нелогично и нерационално да матични орган Федерације, која је Уставом овлашћена и одговорна за међународне везе и односе, не буде заступљен у комисијама које се старају за сарадњу са овим организацијама... Овај Секретаријат одговоран је пред Федерацијом, да прати и обезбеђује елементе за политику према целом систему УН, па је потребно и логично да буде представљен у комисијама и да сноси свој део одговорности за њихов рад...“

³⁴ *Службени лист СФРЈ*, бр. 21/74.

³⁵ АЈ-598-54-96 бр, 344 од 24.12.1971. године, Распис Савезног секретаријата за рад и социјалну политику; Нацрт организације Секретаријата за рад и социјалну политику урадила је Радна група Секретаријата као основу за обављање почетних дискусија са републичким и покрајинским секретаријатима и заинтересованим савезним органима и организацијама. Рад на утврђивању нове организације као и доношење свих потребних нормативних аката, правилника и других, био је организован комисијским путем. Рок за доношење Правилника о организацији и раду Секретаријата и Решења о систематизацији радних места са описом послова био је 6.12.1971. године. Сами избори за чланове Савета радне заједнице и законски поступак за доношење општих аката, нису се могли обавити до 15.11.1971. године зато што је Радна заједница обухватала 15 санитарних инспектора, чија су радна места била на границама Југославије. Зато је конституисање Радне заједнице било померено за 18.11.1971. године.

5. Сектор за заштиту бораца и инвалида³⁶

6. Сектор за послове међународне сарадње

У сектору за радне односе и расподелу биле су две групе послова: група послова у вези основних права из радног односа и група послова у вези расподеле дохотка и личних доходака У сектору за запошљавање биле су три групе послова: група послова у вези прописа и политике запошљавања; група послова у вези заштите радника у иностранству закључивање и примена споразума о запошљавању, остваривање права по конвенцијама о социјалном осигурању, помоћ и заштита радника на раду у иностранству и њихових породица); група послова за евиденцију у области права и заштите радника на раду у иностранству и њихових породица); група послова за основе евиденција у области рада; **Сектор за социјално осигурање и заштиту на раду имао је две групе послова**, за социјално осигурање и за заштиту на раду: **У сектору за здравство биле су две групе послова**: група послова здравствене заштите (заразне болести, здравствена исправност животних намирница, заштита од јонизујућег зрачења, систем медицинске документације, санитарни надзор на граници); група послова за лекове и опојне дроге; **Сектор за послове заштите бораца и војних инвалида извршавао је задатке кроз три групе послова**; послови заштите војних инвалида и породица палих бораца; послови заштите бораца НОР (основна права и положај бораца НОР, спомен-обележја и гробља бораца у иностранству); група економско-финансијских послова у области борачке заштите (финансирање заштите бораца, војних инвалида и породица палих бораца, трансфер и исплате примања носилаца „Партизанске споменице 1941“, евиденција и статистика; **Сектор за послове међународне сарадње обављао је задатке кроз две велике групе послова**: послови билатералне сарадње (одржавање веза са ресорима рада у вези са применом постојећих односно, закључивањем нових споразума из области запошљавања и социјалног обезбеђења југословенских радника у иностранству, одржавање веза са ресорима здравства и социјалне заштите у вези са закључивањем и реализацијом споразума у области здравства и социјалне заштите, праћење и прикупљање документације о међусобним односима других европских држава на подручју запошљавања и социјалног осигурања, планирање и припрема министарских сусрета, размене мишљења, искустава, информација и публикација у области рада и социјалне политике, учешће у припремама за закључивање међудржавних аранжмана на пољу рада и социјалне политике); Послови сарадње са међународним организацијама (старање о извршавању статутарних обавеза према Међународној организацији рада, учешће у припремама и координација припрема за активност Југославије, на годишњим генералним конференцијама МОР, активности Југославије у Комитету за радну снагу и социјална питања ОЕЦД, испуњавање статутарних обавеза према УНИЦЕФ и СЗО), сарадња са службама других ресора у вези са различитим обавезама према међународним организацијама и институцијама, стручни послови за комисије које сарађују са Међународном организацијом рада, УНИЦЕФ и СЗО.

Оваква унутрашња организација секретаријата није била коначна и послови су се обављали у наведеним организационим јединицама све до фебруара 1972. године. До коначног усаглашавања уставних амандмана са савезним прописима, и до доношења адекватних републичких и покрајинских прописа – основа за утврђивање коначног делокруга а тиме и унутрашње организације Секретаријата била је уопштена, широка и неодређена. При конципирању унутрашње организације секретаријата више се полазило од општеусвојених ставова о улози и месту федерације у уставном систему – на области које она покрива- него од кон-

³⁶ АЈ-598-54-96 бр. 764/1 од 28.10.1971. године На седници СИБ, одржаној 21.10.1971. године разматран је Извештај Комисије за друштвено-политичка и организациона питања, о неким проблемима организације савезне управе. Веће је, између осталог, закључило да се у оквиру Савезног секретаријата за рад и социјалну политику формира посебна организациона јединица (сектор) за питања борачко инвалидске заштите...

кретно одређеног делокруга савезног органа. То се нарочито односило на област рада и социјалног старања.³⁷

Како је у току била једна од реорганизација савезне управе,³⁸ наметала се потреба, да се у Секретаријату врше и неки послови који немају директну основу у одредбама уставних амандмана или Закона о организацији савезних органа управе..., али који се јављају као питања од значаја за целу земљу, било да је реч о друштвеном плану, текућој политици земље или за испуњавање одређених обавеза у области међународне сарадње. Практични разлози рационалне организације, наметали су потребу да се у Секретаријату врше неки послови који нису у директној надлежности федерације, али извиру из заједничких интереса република и покрајина, јер су, како је напред речено, област рада здравља и социјалне политике, области карактеристичне за све нивое друштвене активности.

На основу информација о, Правилнику о организацији, раду и самоуправљању, усвојеном 9. фебруара 1972. године³⁹ у Секретаријату сусрећемо следећу организациону шему: **Кабинет секретара, 5 сектора, 3 самосталне групе и Општи одсек.** Сектори су били:

- 1. Сектор за радне односе, расподелу и заштиту на раду**
- 2. Сектор за запосленост и запошљавање**
- 3. Сектор за здравство**
- 4. Сектор за борачко-инвалидску заштиту (БИЗ)**
- 5. Сектор за међународну сарадњу**

Три самосталне групе биле су:

- 1. Самостална група за послове социјалног осигурања**
- 2. Самостална група за социјалну заштиту**
- 3. Самостална група за послове народне одбране**

При формирању организационих јединица полазило се од тога да оне по материји буду што више јединствене. То је и био разлог што послови из области социјалног осигурања, социјалне заштите и народне одбране нису били укључени ни у један сектор него су формиране самосталне групе. Овакво решење допуштало је више еластичности у расподели задужења функционера који воде пословање него да су послови из ових области укључени у постојеће секторе. Занимљиво је, један сектор, сектор за међународну сарадњу, био је заједнички за све видове међународне сарадње, које је Секретаријат покривао, што значи да је био изузетно оптерећен.

Нове, и судећи по грађи, последње измене у унутрашњој организацији Секретаријата, сусрећемо почетком 1973. године.⁴⁰ Ове измене последица су реорганизације савезне управе

³⁷ АЈ-598-54 96 бр. 458/1 од 15.2.1972. године; У Образложењу о унутрашњој организацији Секретаријата, упућеном СИБ-укаже се: ...“За област рада карактеристично је да задире, како у привредна кретања и развој, тако и у друштвене односе међу радницима радним заједницама. Зато су задаци из ове области заједнички за актере на свим нивоима: у основним организацијама удруженог рада, општинама, републикама, покрајинама и федерацији. Питање је било само мере и обима у којима су се задаци из области рада и социјалне политике требало да врше на појединим нивоима па и на нивоу федерације...”

³⁸ Видети напомену бр. 13.

³⁹ АЈ-598-54-96 бр. 458/1 од 15.2.1972. године; Овај Правилник није сачуван, али из Образложења уз Правилник и Одлуке о систематизацији радних места (који су достављени СИБ на усвајање посредно можемо да реконструиремо унутрашњу организацију Секретаријата.

⁴⁰ АЈ-598-54-96 бр. 203/1 од 15.1.1973. године; ...Послове санитарног надзора на граници, овај Секретаријат је до краја 1972. године вршио делимично непосредно и то преко својих граничних инспектора, углавном на већим и важнијим граничним прелазима, а делимично преко овлашћених републичких и општинских орга-

која је почела применом Закона о (другим) изменама Закона о организацији и делокругу савезних органа управе и савезних организација који је ступио на снагу 29. децембра 1972. године.⁴¹

Правилником⁴² о изменама и допунама Правилника о организацији, раду и самоуправљању од 9. 2. 1972. године, у Савезном секретаријату за рад и социјалну политику деловало се кроз следеће организационе јединице: **Кабинет секретара, 7 сектора и једну самостални групу.** То су биле следеће организационе јединице:

- 1. Кабинет секретара**
- 2. Сектор за радне односе и расподелу дохотка**
- 3. Сектор за запосленост и запошљавање**
- 4. Сектор за социјално осигурање, заштиту на раду и социјалну заштиту**
- 5. Сектор за здравство**
- 6. Сектор за борачку и инвалидску заштиту**
- 7. Сектор за међународну сарадњу**
- 8. Сектор за организационо-кадровске послове**
- 9. Самостална група за послове народне одбране**

Тражена су, изгледа, организационо најбоља решења, односно, вршена је прерасподела група послова по организационим јединицама, пребацивањем појединих група послова из једног сектора у други. Одсек за опште послове, због многобројних послова који су у њему обављани, и због гламазности, унапређен је у сектор.

1. Кабинет секретара бавио се: Разматрањем законских предлога, елабората анализа, информација и других материјала припремљених за Савезно извршно веће, Савезну скупштинку и друге форуме, и учешћем Секретаријата у раду ових тела; Обавезама и радом секретара као члана СИБ и са његовим ангажовањем у раду других органа и организација; Припремом састанака као што су: седнице, комисије, састанци са претставницима републичких секретаријата, и сл; Израдом планова и програма, годишњих и других извештаја Секретаријата; Припремом и реализацијом програма боравка иностраних делегација, којима је домаћин секретар или његов заменик; Припремом конференција за штампу које држи секретар или његов заменик на којима информису јавност о раду Секретаријата или о појединим питањима из његовог делокруга; Припремањем краћих информација о основним питањима садржаним у разним материјалима који се достављају секретару, и другим пословима ...

2. Сектор за радне односе и расподелу дохотка бавио се: Партиципирањем у доношењу савезних закона о основним правима радних људи у удруженом раду и за време привремене незапослености; Сарадњом, обавештавањем и договарањем са надлежним органима у републикама и покрајинама при доношењу републичких, односно покрајинских закона о материјалном обезбеђењу радника за време привремене незапослености; Припремом Савезног закона о привременој забрани слободног располагања средствима за личне дохотке од

на санитарне инспекције, на основу Основног закона о санитарној инспекцији. Пошто је овај закон, применом уставних амандмана престао да важи 31.12.1971. престала је и могућност да Секретаријат, преко овлашћења, преноси своју надлежност на републичке и општинске органе инспекције. Послови санитарне инспекције на граници прешли су сасвим у надлежност Секретаријата а тиме су и накнаде од вршења санитарног надзора на граници припале буџету федерације...

⁴¹ Види напомену бр. 13.

⁴² АЈ-598-54-96 бр. 65/1 од 14.5.1973. године; Радна заједница Савезног секретаријата за рад и социјалну политику, у споразуму са савезним секретаром, усвојила је Правилник на састанку одржаном 23. маја 1973. године.

стране организација удруженог рада кад је то неопходно ради спречавања већих поремећаја у привреди; Надзором над остваривањем уставног права радника на минимални лични доходак; Праћењем кретања личних доходака у оквиру привредних кретања за целу земљу, са гледишта социјалне сигурности радника; Пословима у вези са закључивањем друштвеног договора о расподели на нивоу федерације; Припремањем и обрадом предлога за СИВ у области рада и расподеле.⁴³

3. Сектор за запосленост и запошљавање бавио се: Уређивањем и обезбеђивањем услова за слободно и равноправно запошљавање радника на целој територији Југославије; Утврђивањем стандарда у вези са условима за пријем радника у ООУР, као битне предпоставке за равноправно учешће радника који претендују на радна места, доступност таквих обавештења сваком грађанину СФРЈ; Праћење стања и кретања у области запослености и запошљавања; Предлагање решења којима се постиже максималан развој запослености; Сарадња са другим органима и организацијама ради побољшања стања у области запошљавања; Заштитом положаја и права у вези са запошљавањем југословенских радника у иностранству; Припремањем савезних прописа о запошљавању Југословена у иностранству; Праћењем кретања у области рада и тржишта радне снаге у страним земљама у којима ради велики број југословенских радника; Сарадњом са републичким и покрајинским органима у вези са унутрашњим и спољним економским миграцијама; Надзором над применом прописа о запошљавању југословенских радника у иностранству; Предлагањем мера, које су у надлежности федерације, у области запошљавања; Праћењем стања, кретања, структуре и распореда југословенских радника на привременом раду у иностранству; Стицањем увида у законодавства других земаља које су од интереса за југословенску економску емиграцију.

4. Сектор за здравство бавио се: Праћењем кретања заразних болести у земљи и иностранству, разменом информација са СЗО о стању и кретању заразних болести и предузимањем одговарајућих санитарно-епидемиолошких мера; Предузимањем управних мера ради спречавања уношења заразних болести у Југославију (увођење карантина, вакцинисање стављање путника под здравствени надзор; Давањем сагласности за пренос посмртних остатака из иностранства у Југославију; Доношењем закона и других савезних прописа о заштити живота и здравља људи од заразних болести које угрожавају целу земљу; Здравственом контролом животних намирница и предмета опште употребе; Доношењем прописа о јединственој медицинској документацији и евиденцији; Здравственом заштитом странаца у Југославији; Пословима у вези доношења савезних закона о стављању у промет лекова као и применом ових закона; Давањем сагласности на увоз лекова; Праћењем стања и појава у области производње, увоза, извоза и контроле отрова, лекова и дрога; Заштитом, очувањем и унапређењем животне средине; Санитарним надзором на граници СФРЈ; Праћењем контаминације животног окружења радиоактивним материјама и предузимањем мера за деконтаминацију; Применом међународних конвенција о преносу и складиштењу радиоактивних материја.

5. Сектор за социјално осигурање, заштиту на раду и социјалну заштиту бавио се: Припремањем савезних прописа у вези са уређењем основних права радних људи у области пензијско - инвалидског осигурања; Обезбеђивањем основних права бораца НОР из пензијско-инвалидског осигурања и праћењем примене ових прописа; Припремом савезних прописа о социјалном осигурању војних лица и њихових породица; Праћењем примене репу-

---

⁴³ АЈ-598-49-91 бр. 621/1 од 27.3.1972. године Извештај секретаријата за рад и социјалну политику СИВ о остваривању законитости у области рада... Због сужених функција федерације у области рада и расподеле Секретаријат није имао увид у право стање у погледу примене савезних закона у овим областима... До повратних информација долазио је на основу општих запажања, штампе, на основу представки упућиваних савезним органима, синдикатима. Ситуација на терену, судећи према посредно добијеним обавештењима, била је лоша. У неким радним организацијама задржаване су бирократске позиције. У њиховим општим актима није се утврђивала конкретна политика поштовања одредаба општих аката (тако има одредаба да радник чини тежу повреду радне дужности ако „узнемирава“ органе својим захтевима). Зато су биле учестале жалбе радника органима ван радних организација, јер код својих органа управљања нису могли да се изборе за своја права...

бличких и покрајинских прописа о ПИО и сарадњом са надлежним републичким и покрајинским органима и организацијама у вези остваривања основних права радника из пензијско-инвалидског осигурања. Припремом, закључивањем и применом међународних конвенција о социјалном осигурању; Праћењем републичких и покрајинских закона и општинских аката самоуправних асоцијација којима се установљава и регулише систем здравственог осигурања ради сагледавања обима права из здравственог осигурања. Законским регулисањем основних права радника на заштиту на раду и обезбеђивањем тих права; Израдом годишњих и периодичних извештаја, анализа и информација о стању и развоју заштите на раду; Праћењем нормативне делатности република и покрајина на подручју заштите на раду. Заштитом породица лица на обавезној војној служби; Смештајем и материјалним обезбеђењем лица којима је признат статус избеглица; Извршавањем међународних уговора о социјалној заштити; Расподелом прихода федерације од продаје јубиларних златника и сребрника, намењених за финансирање социјално-хуманитарних акција; Вршењем послова посредничког органа према Конвенцији о остваривању алиментационих права у иностранству; Учешћем у изради друштвених планова Југославије; (у уској вези са овим послем је и праћење основних показатеља о развоју социјалне заштите у земљи – од интереса за целу државу, за потребе органа федерације и других интересената, као и за потребе међународне сарадње у области социјалне заштите);

Сарадња са другим органима савезне управе на припреми прописа и мера из њиховог делокруга, који садрже социјално-заштитне елементе или се односе на област социјалне заштите; Сарадња са широким кругом интересних заједница и друштвених организација које делују у области социјалне заштите, подразумевајући ту и дечију заштиту и рехабилитацију инвалидних лица разних категорија;

6. Сектор за борачку и инвалидску заштиту бавио се: Праћењем стања и проблема заштите основних права војних инвалида и породица палих бораца; Учешћем у изради савезних прописа о заштити основних права војних инвалида и породица палих бораца као и праћењем републичких и покрајинских прописа из ове области; Доношењем решења о признавању својства војног инвалида; Признавањем повластица на основу савезних прописа о одликовањима и одобравањем исплата борачких и инвалидских припадности; Признавањем основних права борцима НОР који живе у иностранству и обављањем других управних послова којима се остварују права из БИЗ; Припремањем савезних прописа о борачком додатку, правима носилаца „Партизанске споменице 1941.“ и носилаца других одликовања, као и праћењем примене ових прописа; Давањем мишљења на нацрте прописа других савезних органа који могу бити од утицаја на положај и заштиту бораца; Доношењем решења о признавању права на стална новчана примања носиоцима „Партизанске споменице 1941.“ као и надзором над спровођењем ових решења; Праћењем валоризације пензија у републикама и покрајинама и старањем о њиховом благовременом усклађивању; Стицањем увида у стање и проблеме допунске заштите бораца, војних инвалида и породица палих бораца; Учешћем у раду органа СИБ, Савезне скупштине и СУБНОР Југославије приликом разматрања проблема основне и допунске заштите бораца, војних инвалида и породица палих бораца; Обављањем послова у вези са унапређењем заштите инвалида у снабдевању ортопедским помагалима; Праћењем републичких, покрајинских и општинских прописа о допунској заштити бораца, инвалида и породица палих бораца; Старањем о извршавању међународних уговора и конвенција о обавезама страних држава према гробовима и гробљима југословенских бораца у иностранству и извршавању обавеза Југославије према тим уговорима и конвенцијама; Вођењем евиденције о борцима сахрањеним на територијама других земаља; Радом на одржавању и уређењу гробова и гробаља југословенских ратника у иностранству; Пословима у вези са изградњом споменика и спомен-обележја ратницима, сахрањеним у иностранству; Планирањем средстава за финансирање основне заштите бораца, војних инвалида и породица палих бораца, за које се средства обезбеђују у савезном буџету; Праћењем расхода и израдом завршног рачуна о утрошку средстава за борачко-инвалидску заштиту; Праћењем и оцењивањем законитости и благовремености исплата које се у овој области врше из средстава федерације.

7. Сектор за међународну сарадњу бавио се: Праћењем активности међународних организација у области рада, здравља, социјалне заштите, и односа унутар тих организација у вези са чланством и учешћем Југославије у њиховом раду; Припремом предлога за ратификовање усвојених конвенција и других споразума; Учествовањем у изради анализа, извештаја, информација и других материјала у вези са извршавањем обавеза Југославије по ратификованим конвенцијама, препорукама и другим мултилатералним споразумима у области рада, здравља и социјалне заштите; Организовањем припрема и учешћем на конференцијама и другим скуповима релевантних међународних организација; Сарадњом са савезним организацијама и надлежним, републичким и покрајинским органима у припреми и извршавању међународних споразума у односним областима; Праћењем стања и развоја међународног законодавства у области рада; Партиципирањем Југославије у припремним радовима МОР на усвајању, ревизији и ратификацији међународних конвенција и препорука у области рада; Извештавањем МОР о примени ратификованих конвенција и препорука у Југославији; Обављањем стручних послова за Југословенску комисију (ЈК) за сарадњу са Међународном организацијом рада (МОР); Припремама за заседања Административног савета МОР и Комитета Организације за економску сарадњу и развој (ОЕЦД) за радну снагу и социјална питања; Информисањем о питањима из материјала ОЕЦД; Припремањем извештаја, информација и других материјала у оквиру сарадње са Светском здравственом организацијом (СЗО); Представљањем Југославије на годишњим скупштинама и другим заседањима СЗО; Обављањем стручних послова за Југословенску комисију (ЈК) за сарадњу са Светском здравственом организацијом; Реализацијом југословенског годишњег доприноса Међународном фонду за помоћ деци (УНИЦЕФ), у роби и услугама Припремањем документације и осталим стручним пословима у вези са радом и заседањима Југословенске комисије за сарадњу са УНИЦЕФ и пословима у вези са спровођењем тих одлука; Учешћем у припреми преговора и споразума у оквиру билатералне сарадње СФРЈ у области рада, здравства и социјалне заштите; Праћењем сарадње између других земаља у односним областима; Припремањем преговора за закључивање међудржавних споразума у области запошљавања и социјалног осигурања; Надзором над применом конвенција о социјалном осигурању; Припремама, закључивањем и реализацијом међудржавних споразума у области рада, здравства и социјалне заштите; Организовањем сарадње између одговарајућих установа и разменом стручњака и научних радника у оквиру здравствено-социјалне сарадње; Сарадњом са одговарајућим републичким и покрајинским органима у вези са применом међународних споразума у области рада, здравства и социјалне политике; Припремањем боравка функционера и радника Секретаријата у иностранству и посета страних делегација и стручњака Југославији; Организационим и техничким пословима у вези са извршавањем наведених програма; Сарадњом са Бироом за социјална питања УН, у Њујорку, са Европским уредом за социјални развој у Женеви, са Социјалном комисијом и Комисијом за људска права УН, са Уредом високог комесара за избеглице; Сарадњом са службама других ресора у вези са различитим обавезама према међународним организацијама и институцијама код којих се Савезни секретаријат за рад и социјалну политику не појављује као једини или матични орган управе надлежан за послове из домена тих организација и институција. Сарадњом и извршавањем Споразума закљученог са фондацијом „Sue Ryder“ из Велике Британије (Секретаријат је обављао стручне послове за међурепубличку комисију која се бавила сарадњом са овом фондацијом).⁴⁴

⁴⁴ АЈ-598-31-48 бр. 52/7 од 25.2.1972. године... Фондацију је 1957. године основала Сју Рајдер када се концепцијски разишла са Црвеним крстом Велике Британије, у коме је до тада радила. Она је током Другог светског рата боравила, као члан Британске мисије, међу партизанима у Пољској. После рата, као добровољни социјални радник, бринула се о интернирцима из немачких логора. Фондација је 1969. године почела сарадњу са СССР. Главни приходи долазили су из, око 30 комисионих радњи у градовима В. Британије, као и од дародаваца са којима је закључивала уговоре на седам година... Споразум са Југославијом, закључен је у Београду 27.10.1957. а ратификован 18.4.1963. године. На основу овог Споразума, фондација је додељивала монтажне зграде и опрему за смештај старих, немоћних, неизлечиво болесних и социјално угрожених лица...

8. Сектор за организационо – кадровске послове бавио се: Израдом нормативних аката и других материјала у вези са самоуправљањем у Секретаријату; Расподелом средстава за личне дохотке; Израдом планова и програма и извештаја о раду Секретаријата; Припремањем решења из радног односа као и решења на основу одлука Савета радне заједнице; Предрачуном расхода, финансијским планом средстава за посебне намене (преко рачуноводства прати извршење истих и о томе, по потреби, информиса старешину органа и Савет радне заједнице); Вођењем прописане евиденције за раднике и функционере Секретаријата; Евиденцијом о одсуствима, одморима и боловањима радника; Пословима у вези бездевизне размене и врши све неопходне преписке око ових посета;⁴⁵ Припремом решења о путовањима у иностранство и доношењем решења у вези са разним набавкама; Припремањем годишњих, и других планова статистичких истраживања од значаја за извршавање задатака Секретаријата. Методолошким и организационим припремама разних анкета, и истраживањима у области рада здравља, социјалне политике и борачко-инвалидске заштите. У оквиру овог сектора била је и библиотека.⁴⁶

9. Самостална група за послове народне одбране бавила се: Припремом анализа и информација о стању и проблемима у области здравства и социјалне заштите у вези са борбеном готовошћу земље; Праћењем улоге и задатака здравствене и социјалне службе у евентуалном одбрамбеном рату; Припремом предлога за утврђивање основа система здравствене и социјалне заштите у општеној одбрани; Израдом планова деловања ових служби у ратним околностима; Припремом прописа о организацији и деловању здравствене службе у рату; Сарадњом са одговарајућим савезним, републичким и покрајинским органима и службама око питања здравства и социјалне заштите у рату; Праћењем улоге и задатака фармацеутске службе и медицинског снабдевања у ратним условима; Формулисањем предлога за приоритетну производњу лекова и санитетског материјала који су посебно значајни за здравствену заштиту у ратним условима; Радом на стварању одговарајућих асортимана и количина лекова и санитетског материјала; Припремањем планова одбране Секретаријата у случају рата.

Пракса је указивала на извесне тешкоће у вези са благовременим обављањем овако разноврсних послова у оквиру Секретаријата па и на неке нелогичности у погледу унутрашње организације. Наиме, током 1973. године било је јасно, да су послови из појединих области још увек обимни и бројни, а поједини од њих и обимнији него што су били у ранијим реорганизацијама савезне управе.⁴⁷ Честе организационе промене савезних органа у области

⁴⁵ АЈ-598-54-96 бр. 344/1 од 8.10.1971. године. У оквиру споразума и двогодишњих планова сарадње са европским социјалистичким земљама, била је превиђена и тзв. бездевизна размена стручњака. Циљ ове размене био је ближе упознавање са одређеним питањима у области научних и медицинских достигнућа и размена искустава на подручју здравства и социјалне заштите. Оваква размена одвијала се од 1957. године, с тим што се сукцесивно протезала на све већи број држава. До 1969. године то су биле само социјалистичке земље а од тада се бездевизна размена одвијала и са несоцијалистичким земљама (Француска, Западна Немачка, Холандија, В. Британија, Индија...)

⁴⁶ АЈ-598-54-96 бр. 2119/1 од 17.4.1973. Библиотека је прво била основана у саставу ове службе (обично се звала Општа служба), Министарства рада ФНРЈ, поново је основана 1952, увек у саставу Секретаријата за рад, тако и по реорганизацији 1971. остала је у саставу новооснованог Савезног секретаријата за рад и социјалну политику.

⁴⁷ АЈ-598-54-96 бр. 2574/1 од 14.6.1973. године; Савезно извршно веће је, на својој седници, одржаној, 18.4.1973. године, ставило у задатак Савезном секретаријату за правосудне и опште управне послове да припреми комплексну анализу о организационом, кадровском и материјалном положају савезне управе... У одговору, Савезни секретаријат наводи да је, нпр. Сектор за БИЗ добио више задатака и има веће поље рада него у било ком ранијем периоду или у било којој ранијој организацији савезне управе... Његова делатност проширена је стручним пословима у вези са прописима о носиоцима одликовања „Партизанска споменица 1941.“, Ордена народног хероја, Ордена Карађорђевог звезде с мачевима... итд; Поред тога, због превеликог обима и због постојеће унутрашње организације, неке послове из ове области обављају и други савезни органи (СДК, Сервис за рачуноводствене и административне послове...); Даље, Сектор за здравство је по броју радника највећи у Секретаријату (29) а послови које обавља најчешће немају ничег заједничког са пословима из осталих области које покрива Секретаријат... Послови у Сектору за рад, такође су обимни и разноврсни. Заједно са пословима које у овој области врши и Биро за послове запошљавања, они

здравства, социјалне политике и рада нису увек биле адекватне у погледу обима послова који су и даље остали у делокругу појединих органа. То је отежавало решавање низа проблема и утицало на слабљење организације, на стабилност појединих служби и на квалитет њиховог рада. У реорганизацијама савезних органа управе од 1971. до 1973. године више су се мењале методе њиховог рада него обим и значај послова које обављају. Савезни секретар, постављао је питање оправданости и опортуности организације Секретаријата за рад и социјалну политику, и сматрао је да би приликом разматрања нове организације савезне управе, у овим областима, требало испитати оправданост формирања посебних савезних органа и то: за послове рада и за борачко-инвалидска питања. Неколико месеци пре укидања Секретаријата предлагао је формирање посебних савезних органа и то: за рад и запошљавање и други за здравство и социјалну политику. Такође, сматрао је, да би, евентуално могао да се формира и орган за борачка питања, као посебан орган савезне управе или савезне организације у оквиру савезног органа за здравство и социјалну политику.⁴⁸

Савезни секретаријат за рад и социјалну политику, у чији делокруг су прешли послови укинутих савезних, савета за рад и савета за здравство и социјалну политику, преузео је, такође, и несвршене предмете (њих 255), по којима је требало наставити рад и - један број радника.⁴⁹ Новоосновани секретаријат почео је да ради са 89 службеника.⁵⁰ Значајније повећање броја запослених срећемо у 1973. години – 193.⁵¹ Повећање броја запослених у овој години било је због реорганизације службе санитарног надзора на граници и појединим организационим јединицама. Иначе, било је тешко попунити радна места одговарајућим кадровима. У овом периоду, стручњаци су нерадо тражили посао у савезним органима управе због строгих услова за запошљавање (тражило се вишегодишње искуство, стручност, познавање страних језика, самосталност у раду...), честих реорганизација савезне управе (што је доносило несигурност у погледу очувања радних места), неизвесног решавања станбеног питања, ниских личних доходака... Стручњаци су се радије запошљавали у републичким и општинским органима, синдикатима, Привредној комори као и у Председништву СФРЈ – где су лични доходи за исте профиле кадрова били много већи.⁵² У Секретаријату је 1973. године било 12 функционера и то: савезни секретар, заменик савезног секретара, подсекретар, тројица саветника савезног секретара, петорица помоћника савезног секретара и главни инспектор за послове санитарног надзора на граници.⁵³ Секретаријат је обављао своје послове у згради СИВ, Први булевар бр. 104 на Новом Београду. Запослени су (један број њих), како је то увек било, и како ће бити у канцеларијским условима, каснили на посао, одлазили раније са посла без обавештавања надређених... Када се претеривало са кршењем радне дисциплине следила

оправдавају потребу да се преиспита могућност да буду вршени у оквиру организационе целине тј. у оквиру посебног савезног органа за послове рада .

⁴⁸ АЈ-598-54-96 бр. 1123/1 од 20.3. 1974. године; Распис Савезног секретаријата за рад и социјалну политику у вези Предлога за измене Закона о Савезном извршном већу и савезним органима управе.

⁴⁹ АЈ-598-51-93 бр. 29/1 од 1.10.1971. године; Записник од 30.9.1971.године о примопредаји несвршених предмета и преузимању радника између Савезног савета за рад и Савезног секретаријата за рад и социјалну политику... О преузетим предметима и радницима Савезног савета за здравство и социјалну политику не постоји записник у грађи; АЈ 598-51-93 бр. 600/1 од 20.10.1971. године, сачуван је Извештај Савезног секретаријата за рад и социјалну политику упућен Савезном секретаријату за финансије о преносу буџетских средстава, из кога посредно сазнајемо о броју запослених . Укупно је презето 88 радника укинутих савета (Из Савезног савета за рад 35 а из Савезног савета за за здравство и социјалну политику 53 радника). Није презето 19 радника.

⁵⁰ АЈ-598-55- 98 бр. 323/1 од 7.2.1971. године.

⁵¹ бр. 3857/1 од 18.9.1973. године.

⁵² На три расписана конкурса у години дана, за поједина радна места није се пријавио ни један кандидат. Секретаријат није могао да реши постојеће кадровске проблеме а ситуација са санитарним инспекторима била је посебно обесхрабрујућа. Са друге стране, још увек је било кадрова из НОБ без одговарајуће стручне спреме али са дугим радним искуством на одређеним пословима.

⁵³ АЈ-598-54-96 бр. 2/1 од 5.1.1973. године; Одлука о изменама и допунама Одлуке о систематизацији радних места у Савезном секретаријату за рад и социјалну политику.

су упозорења, претило се предузимањем одговарајућих мера...итд. Секретаријатом за рад и социјалну политику руководио је Вуко Драгашевић.

РЕГИСТРАТУРСКО ПОСЛОВАЊЕ СТВАРОЦА ФОНДА

Уставним законом о спровођењу уставних амандмана, било је предвиђено да се и канцеларијско пословање усагласи са уставним амандманима. Требало је обезбедити јединство организације и начина канцеларијског пословања за све савезне органе управе и савезне организације које обављају послове од интереса за федерацију. У складу са тим, Савезни секретаријат за правосудне и опште управне послове урадио је Нацрт уредбе о канцеларијском пословању савезних органа управе и савезних организација,⁵⁴ који је упућен заинтересованим органима на разматрање. Током архивистичке обраде грађе овог фонда, и на основу Анкетног упитника СИВ о организацији канцеларијског пословања, стручне библиотеке и документације у секретаријатима СИВ, савезним органима управе и савезним организацијама,⁵⁵ можемо да закључимо да се регистратурско пословање спроводило у складу са Уредбом о канцеларијском пословању из 1957. године. Новине које је доносила нова Уредба биле су незнатне.⁵⁶

Елем, канцеларијско пословање Савезног секретаријата за рад и социјалну политику било је централизовано.⁵⁷ То значи са су акта свих организационих јединица завођени у један деловодни протокол. Током архивирања аката водило се рачуна о степену поверљивости истих, те су поверљиви документи завођени у поверљиве деловодне протоколе у свим годинама рада Савезног секретаријата за рад и социјалну политику (1971 – 1974), и закључивани су са 31.12. текуће године. Вођени су и општи деловодни протоколи у посебним књигама и закључивани такође, 31.12. текуће године. Ради лакшег и бржег руковања актима, вођене су за сваку годину, и помоћне књиге евиденције – регистри.

У деловоднику као и на кошуљицама предмета, арапским бројем обележавана је унутрашња организациона јединица, којој се акт доставља на обраду, затим следи основни број под којим је акт евидентиран и подброј којим је означаваан број аката који се на дати предмет

⁵⁴ АЈ-598-54-96 бр. 2523/1 од 2.8.1972. године; Нацрт уредбе о канцеларијском пословању савезних органа управе и савезних организација са Образложењем. Ступањем на снагу ове Уредбе престала би да важи Уредба о канцеларијском пословању објављена у *Службеном листу* ФНРЈ, бр. 50/57. и исправка Уредбе објављена у „*Службеном листу* ФНРЈ“, бр. 1/58.“... У алтернативи уз чл. 1 ове Уредбе, предвиђено је да се она односи и на канцеларијско пословање стручних служби СИВ, а да за своје стручне службе Савезна скупштина и други савезни органи посебним актом могу предвидети, да ће се код истих примењивати одредбе ове уредбе за канцеларијско пословање, уколико тим актима одређена питања канцеларијског пословања – нису другачије уређена... Поменута алтернатива дата је због потребе да се канцеларијско пословање код савезних органа и организација уреди на истим основама и с обзиром да је у члану 165. Закона о савезној управи (*Службени лист* СФРЈ, бр. 7/65), предвиђено овлашћење, да СИВ регулише, својим прописом, канцеларијско пословање само савезних органа управе и савезних организација. До усвајања прописа о канцеларијском пословању савезних органа управе и савезних организација, примењивали су, код истих, у регистратурском пословању Уредбу из 1957. године.

⁵⁵ АЈ-598-54-96 бр. 2119/1 од 17.4.1973. године;

⁵⁶ По Уредби из 1972. одустало се од увођења евиденције по систему картотеке уместо евиденције по систему деловодника, јер је Савезни секретаријат за правосудне и опште управне послове сматрао да, евентуалне предности увођења картотечке евиденције треба претходно проверити кроз једну експерименталну фазу у појединим савезним органима управе и савезним организацијама. Новина, у смислу рационализације канцеларијског пословања савезних органа управе и савезних организација, стручних служби СИВ, Савезне скупштине и других савезних организација, јесте формирање Централне отпремне службе – Сервиса за административне и рачуноводствене послове савезних органа, преко кога се вршио пријем и отпремање опште. Занимљиво је, да члан 14. Нацрта уредбе предвиђа да се архивски знак састоји од ознаке унутрашње организационе јединице, која је предмет решила и ознаке групе послова у коју предмет спада по свом садржају... Ова новина није нашла своју примену у канцеларијском пословању Савезног секретаријата за рад и социјалну политику...

⁵⁷ Упутство за извршење Уредбе о канцеларијском пословању, (*Службени лист* ФНРЈ, бр. 50 од 4.12.1957.

односе. Затим је уписивана година. Акта и предмети везивани су преко књига евиденције, али су често и физички спајани и архивирани према последњем броју из предмета.

Развођење аката у деловодницима регуларно је обављано тј. поштована је шема архивских знакова овог секретаријата. Промене које су настајале у унутрашњој организацији Секретаријата захтевале су додавање нових архивских знакова. Тако су у 1971. години, под бројем: **1** - Кабинет секретара; **2** - заменик секретара; **3** - сектор за радне односе; **4** - запошљавање у земљи и иностранству; **5** - здравствено осигурање, пензијско осигурање, бенефицирани радни стаж... У 1972. години архивски знаци су следећи: **1** - Кабинет секретара; **2** - заменик секретара; **3** - помоћник секретара; **4** - радни односи и лични дохоци; **5** - запошљавање у земљи и иностранству; **6** - здравствена заштита и санитарни надзор; **7** - борачко-инвалидска заштита; **8** - међународна сарадња... **11** - предмети народне одбране; **12** - општи послови... итд. Акти Савезног секретаријата за рад и социјалну политику имају све елементе које треба да садржи службено дописивање: заглавље, назив и адресу примаоца, кратко назначење садржаја акта („Предмет“), текст акта, отисак службеног печата и потпис овлашћеног службеног лица. Код евидентирања а касније и архивирања аката према утврђеном плану архивских знакова, није било гранања класификационих ознака, онако како су се умножавали послови у оквиру организационих јединица и како је то рађено у бившем Савезном савету за рад.⁵⁸

Током преузимања послова и оперативних предмета, укинутих савезних савета из 1969, 1970. и 1971. године, прецртани су на кошуљицама бројеви под којима су завођени, поново су заведени под датумом преузимања послова, и добијали су нови деловодни број. На пример: Извештај ССИП о југословенско – француским преговорима у вези социјалног осигурања, који су вођени од 26. до 29. априла 1971. године, „изворно“ су у Савезном савету за рад били заведени под бројем 1284/2 од 8. јула 1971. На почетку рада Савезног секретаријата за рад и социјалну политику, бројеви су прецртани и предмет поново заведен под бројем 269/1 од 1. октобра 1971. године, са печатом новооснованог Секретаријата.⁵⁹

СТАЊЕ И ЗНАЧАЈ АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА

Не постоји Записник о примопредаји, стога претпостављамо да је Архив Југославије преузео грађу Савезног секретаријата за рад и социјалну политику од Сервиса за административне и рачуноводствене послове савезних органа управе и савезних организација, заједно са другим фондовима. Сачуван је попис архивске грађе Савезног секретаријата за рад и социјалну политику који одговара стварном стању.⁶⁰ Уз попис постоји и кратка белешка да је грађа регистратурски сређивана у Архиву Југославије након преузимања. Нема података о излучивању.

Примљено је документарне грађе **15м** (137 фасцикли), **4 м** грађе под називом „Лекови и медицинска опрема“⁶¹ (ради се о истој врсти докумената ствараним радом Секретаријата од 1971. до 1973. године, и то су решења за увоз готових лекова, медицинских апарата, инструмената и томе слично)⁶², **3 м** рачуноводствене грађе и **18** књига евиденције. Икупно је за обраду и сређивање узето **22м** грађе. После архивистичке обраде фонда, односно после издвајања безвредног регистратурског материјала, пређашња количина грађе сведена је на **7** метара.

⁵⁸ Нпр. У фонду-586 Савезни савет за рад, под бројем 7-била је међународна сарадња, 704-била је билатерална сарадња, 705-техничка помоћ... итд.

⁵⁹ АЈ-598-48-89 бр. 269/2 од 1.10.1971. године.

⁶⁰ Досије фонда 598.

⁶¹ Од 4м ове, истоврсне грађе, безвредног регистратурског материјала било је 3,90 м. Остала је једна фасцикла са 10 цм грађе.

⁶² Досије фонда 598.

Од тога је **6,50 м** докумената (56 фасцикли са 100 јединица описа) и **0,50м** административних књига.

Распон година грађе фонда 598 је 1969-1974. Он превазилази распон година рада творца фонда, (1971-1974), јер је Савезни секретаријат за рад и социјалну политику преузео надлежности укинутих савезних савета, наследивши при том незавршене послове, и све предмете и акта који су имали оперативни карактер. Грађа је у добром стању, комплетна је и има сва обележја аутентичности.

У фонду Савезног секретаријата за рад и социјалну политику сачуване су различите, врсте докумената: расписи, белешке, реферати, извештаји, елаборати, записници, конвенције, споразуми, решења, телеграми, жалбе, молбе, петиције уговори и др. Највећи број докумената писан је на српскохрватском језику, односно хрватскохрватском. Одређен број докумената је на словеначком и македонском језику. Од страних језика, најзаступљенији је руски (због појачане сарадње са државама Варшавског пакта у областима социјалне и здравствене заштите), затим следе немачки, француски, енглески, италијански ...

Због честих унутрашњих реорганизација Савезног секретаријата за рад и социјалну политику, убог смањивања, проширивања и преплитања надлежности појединих организационих јединица, фонда 598 – сређен је по принципу слободне провенијенције – облик функције и делатности ствараоца фонда. Фонд је подељен на следеће основне класификационе групе:

- 1. Радни односи, расподела и запошљавање**
- 2. Социјална политика**
- 3. Међународна сарадња**
- 4. Југословенска економска емиграција**
- 5. Друштвено – економска питања**
- 6. Сарадња са савезним органима управе**
- 7. Организација и рад Савезног секретаријата за рад и социјалну политику**
- 8. Књиге евиденције**

Оваквом класификационом шемом омогућена је прегледност, брже и лакше сналажење истраживача, посебно ако прате одређену проблематику из области рада, запошљавања и социјалне политике од 1954. године до 1974. године. Грађа, класификована на овај начин, даље је разврстана и систематизирана на подгрупе⁶³ и јединице описа по тематском, номиналном, хронолошком и географском принципу. Књиге евиденције класификоване су по врстама (Пов. Деловодник, деловодник, регистар) а у оквиру тога хронолошки. Грађа Кабинета и пов архива, класификоване су и припојене одговарајућим групама и подгрупама.

Током архивистичке обраде фонда утврђени су критеријуми валоризације као што су садржајна вредност докумената и друштвено – историјске околности у којима је грађа настала. На листи безвредног регистратурског материјала нашла су се документа која су неупотребљива за историјска или било која друга истраживања. Осим дупликата и мултипликата из фонда су излучени: пропратна акта без прилога, рачуни, празне омотнице, признанице, решења о надокнадама путних трошкова, боловањима, коришћењу годишњих одмора, дечијим додацима, решења о набавкама лекова и медицинског материјала, типска документа и сл. Укупно је излучено 15 м безвредног регистратурског материјала, Фонд Савезни секретаријат за рад и социјалну политику архивистички су обрадиле Весна Арсеновић и Весна Ђокић.

⁶³ Нпр. Основна група-СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА, класификована је на три подгрупе: Здравствена заштита и санитарни надзор, Борачко-инвалидска заштита и Социјално старање.

Као информативно средство, урађен је сумарно-аналитички инвентар са именским, географским, институционалним и тематским индексом. Истраживачи ће се, при коришћењу грађе служити сигнатуром која се састоји од скраћенице Архива Југославије - АЈ, броја фонда-598, броја фасцикле и броја јединице описа.

„Шта може бити тако значајно у седам метара грађе овог фонда“ - типично је питање лаика? Без обзира на количину, грађа овог фонда, добијаће временом, због локалних и глобалних околности, све већи значај. Ових седам метара грађе чува сведоке једног времена и једне државе, Материјали, настали сарадњом овог Секретаријата са СИБ Савезном скупштинском и другим савезним као и републичким органима и организацијама, пружају увид у економску ситуацију, привредна кретања и социјалне околности у Југославији почетком 70-тих година 20. века. У време уставних промена када су укидани стари савезни закони а нови, услашени са уставним амандманима још нису ступили на снагу, отварале су се могућности за „лов у мутном“ на свим нивоима. Грађа сведочи о безобзирном развлачењу (крађи), корупцији, тешком положају радника⁶⁴, експлоатацији⁶⁵ која је обавијена причом о радном човеку-самоуправљачу, и све израженијим социјалним разликама. Документи нам говоре да су права радника, која проистичу из радног односа, у том хаотичном периоду, све више угрожена, а захтеви за изменама закона о: застарелости потраживања,⁶⁶ међусобним односима радника у удруженом раду, принудном поравнању и стечају, заштити на раду⁶⁷ и други, били све учесталији.

Обимна преписка пратила је: Утврђивање друштвених договора о основама и критеријумима расподеле дохотка и личних доходака у привредним и другим делатностима ; По-

⁶⁴ АЈ-598-4-9 бр. 4374/1 од 27.11.1973. године; У Извештају за амбасаду СФРЈ у Мексику, говори се између осталог и о остваривању права радника на минимални лични доходак... Колико је ово питање било осетљиво говори и податак да су измене и допуне ОЗОРО из 1965. године биле 1969. и 1970. године. Уставним амандманима XX-XXLII материја МЛД пренета је у надлежност република и покрајина...Усвојена су иста решења која су била утврђена раније важећим савезним законом, али је износ МЛД био различит у републикама и покрајинама, зависно од продуктивности рада и других услова средине у којој радник живи и ради... Није било исто бити сиромашан у Словенији и Македонији...

⁶⁵ АЈ-598-1-1 бр. 588/2 од 5.1.1972. године; Захтев Општинског одбора синдиката услужних делатности из Краљева упућен Савезној скупштини. Синдикат тражи да се, предстојећим изменама Кривичног и Закона о радним односима – забрани друштвеном сектору да уступа радове приватним извођачима – грађевинским предузећима, јер се, осим корупције и пљачке друштвене имовине, „на црно“ запошљавају радници... Синдикат наводи да: „Приватни грађевински предузимачи, који наводно раде са својим средствима, ангажују до 5 радника, онда повећају тај број на 50, па и више. Истовремено, добар број тих лица изводи радове на више места и на великим удаљеностима, тако да их је тешко контролисати. Радна снага се жестоко експлоатише од јутра до дубоко у ноћ. Радници су без осигурања, јер предузимач радова не сме да их пријави, тј не сме да пријави више од 5 радника... Стална је појава да ови предузимачи лицитирају послове код друштвеног сектора и од преко 500 000 дин. А затим те послове уступају другим извођачима, својим колегама, по нижој цени, а за себе задржавају разлику...”

⁶⁶ АЈ-598-1-1 бр. 927/1 од 10.11.1971. године; Представка, којом се Јанковић Стојан из Београда, обратио Савезној скупштини. Овај радник каже да су права стечена на основу рада, по Уставу СФРЈ, неотуђива, међутим „То свето, уставно право радника у нашој радничкој и социјалистичкој држави, за сва потраживања радника из радног односа, најстроже је кажњено у пракси, по Закону о судским споровима, те је отуђено од радника на више начина: по Закону о застарелости потраживања, сва потраживања радника и службеника која проистичу из радног односа, застаревају за две године, те их тако друштво силом закона отуђује од свог радника... док за друга имовинско-правна потраживања, која су ван радног односа, овај рок је много дужи...”

⁶⁷ АЈ-598-2-6 бр. 1793/1 од 27.6.1972. године; После усвајања измена и допуна Уставног закона за спровођење уставних амандмана, Основни закон о заштити на раду стављен је ван снаге, а ову материју делимично је регулисао Закон о међусобним односима радника у удруженом раду. Целокупна остала регулатива препуштена је републикама и покрајинама, чиме практично федерација није испунила своју функцију, а то је да у области заштите на раду уреди основна права радника. Овој иницијативи Савезног секретаријата за рад и социјалну политику да се на савезном нивоу регулишу основна права из заштите на раду, придружило се Пословно удружење индустрије наоружања и војне опреме као и републички и покрајински секретари за рад. У овом прилично усамљеном, случају сви релевантни фактори били су сагласни да се област заштите на раду уреди на јединствен начин.

ступак за доношење Закона о друштвеном договарању и самоуправном споразумевању у области дохотка, усвајање Нацрта међурејубличког договора о усклађивању политике дохотка и личних доходака, усвајање Друштвеног договора о усклађивању расподеле дохотка и личних доходака и других личних примања радника федерације... На површину су изашла многа отворена питања о расподели личних доходака на основу рејубличких закона а тиме и питање положаја радника на јединственом југословенском тржишту.⁶⁸ Расписи, преписка обојена паником, записници са састанака надлежних органа Савезне скупштине, СИБ и других савезних органа показују деловање државе у врло тешким околностима. Не функционишу друштвени договори о расподели, фондови се полако празне, животни стандард опада, а на све то долази примена интервентних мера.... Истовремено, долазило је до нејасноћа у примени рејубличких закона о привременом усмеравању расподеле личних доходака, у радним и другим организацијама, и Закона о извршењу буџета за 1972. годину, које су могле да доведу до апсурдних ситуација.⁶⁹

Материјали обилују подацима о примени Закона о привременом ограничавању личних доходака⁷⁰ тј. о „замрзавању плата“ у угоститељству, унутрашњим пословима, просвети, култури... Затим су уследили предлози рејубличких извршних већа, струковних синдиката и радних организација – којима су тражили да буду изузети од примене овог закона. Бројне су биле жалбе појединаца⁷¹ и колектива⁷² на ову „стабилизациону меру“. У неким случајевима долазило је до арбитраже Врховног суда Југославије.

Грађа се, додуше, скромна по обиму у овом периоду, бави питањима, која проистичу из рада и радних односа (радним временом, плаћањем прековременог рада, прерасподелом

⁶⁸ АЈ-598-3-8 бр. 116/1 од 1.10.1971. године; Закључци Комисије Већа ССЈ за друштвено-економске односе... Почетком 70-тих, и током рада овог Секретаријата, питање усклађивања критеријума за расподелу дохотка и личних доходака – није губило на актуелности. Изградња система друштвених договора и самоуправних споразума у области расподеле дохотка по рејубликама и покрајинама одвијала се под веома неповољним друштвено-економским и системским околностима (економска нестабилност, раст трошкова живота, социјално раслојавање, ограничавање раста ЛД у друштвеним делатностима и делу привреде ван производне сфере, смањење ЛД у неликвидним и организацијама удруженог рада које послују са губитком, несмањено оптерећење привреде...). Требало је, у складу са Уставом, радним организацијама омогућити, да самоуправне споразуме о расподели дохотка и личних доходака доносе не само по групацијама или групама предузећа, већ да их доносе на нивоу целе земље. Међутим, неуједначени услови привређивања и разлике у критеријумима расподеле дохотка, стварали су тешкоће код закључивања међурејубличких самоуправних споразума. Различити рејублички и покрајински закони о расподели дохотка, отежавали су договор међу рејубликама о принципима, основама и елементима финансирања заједничких и општедруштвених потреба (реч је о порезима, доприносима, фондовима...). Одсуство оваквих договора могло је да доведе до неравноправног положаја радних организација у располагању дохотком, по делатностима, међу рејубликама. На крају, све је то водило до њиховог неравноправног положаја на домаћем и страном тржишту.

⁶⁹ АЈ-598-4-9 бр. 424 од 15.2.1972. године; Расписом, Секретаријат упозорава да треба детаљније размотрити овакве и сличне ситуације, које могу настати када се, на савезне органе непосредно примењују рејублички и покрајински прописи и када ти прописи могу бити у колизији са политиком Савезне скупштине и СИБ у односу на савезне органе.

⁷⁰ Закон о привременом ограничавању личних доходака у одрђеним организацијама удруженог рада, интересним заједницама, државним органима и друштвено-политичким и другим организацијама (*Службени лист СФРЈ*, бр. 66/72).

⁷¹ АЈ-598-4-10 бр.43/1 од 4.1.1973.године; У једној анонимној представци каже се: "...Замрзавање ЛД неће осетити они са великим личним дохоцима, али богами осетиће они са ниским примањима... Није ли овај вид замрзавања један од узрока који доводе до социјалних неједнакости... и мислим да то није право и са правом дижемо глас..."

⁷² АЈ-598-4-10 бр. 1510/1 од 23.3.1973. године; Радници Завода за заштиту здравља из Ријеке (којима нису подмиренени ванредни трошкови настали у вези са сузбијањем великих богиња, а дочекало их је „замрзавање плата“) обратили су се Извршном већу Сабора Хрватске, и упозорили на могуће несагледиве последице, ако њихов рад не буде праћен адекватним материјалним припадностима...

радног времена, материјалним обезбеђењем за време привремене незапослености, запошљавањем,⁷³ радним временом мајки са малом децом, евиденцијом у области рада...)

Пошто су утврђена права и обавезе Федерације у вези заштите бораца, инвалида и породица палих бораца, до краја 1972. године донет је низ закона којима је унапређена борацко-инвалидска заштита и на јединствен начин уређена за целу земљу. Грађа прати изразу, усаглашавање, усвајање и примену закона о основним правима: носилаца „Партизанске споменице 1971,“ бораца Шпанског грађанског рата од 1936. до 1939. године, лица одликованих Орденом народног хероја, Орденом Карађорђевог звезде са мачевима, Орденом белог орла са мачевима и Златном медаљом Обилића и Закона о борацком додатку.⁷⁴ Највише докумената о БИЗ (преписка, извештаји, елаборати, анализе...) односе се на финансирање исте. Већ током 1972. године било је јасно да ће се тешко попуњавати фондови Заједница ПИО као и финансирање пензија учесника НОР. Евидентни су напори државе да, у оквиру мера стабилизационе политике, донесе Савезни закон о ограничењу прихода у 1973. години како би се избегле празнине у фондовима ПИО.⁷⁵ Отворена питања била су и у вези финансирања одређених категорија инвалида као што су жртве диверзантских акција и фашистичког терора (тј. цивилне

⁷³ АЈ-598-5-12 бр. 370/1 од 8.10.1971. године; У преписци између Савезног секретаријата за рад и социјалну политику и СИБ, постоји сагласност да треба обезбедити пораст запослености од око 3% годишње, у наредних 15 година. У том случају, решио би се проблем око 100 000 нових људи, који, као радно активно становништво, пристижу сваке године на тржиште рада. Стопа раста запослености, нижа од 3%, носила је у себи ризик од низа тешких последица економске, социјалне и политичке природе.

⁷⁴ АЈ-598-22-37 бр. 761/1 од 12.2.1973. године; После усаглашавања са Уставним амандманом ХХХ- **Законом о основним правима носилаца „Партизанске споменице 1941“**, проширено је право на здравствену заштиту и на чланове породице носилаца Споменице, који нису били здравствено осигурани на нивоу породице осигураних радника. Носиоцу Споменице следује и додаток уз пензију, који припада и члановима породице умрлог носиоца Споменице... Стално, месечно новчано примање припада и носиоцу Споменице који није остварио право на пензију, није у радном односу, нити врши самосталну делатност. Затим следе; годишње новчано примање за опоравак, бесплатна и повлашћена возња средствима јавног саобраћаја, надокнада трошкова сахране носиоца Споменице... **Закон о основним правима бораца Шпанског грађанског рата 1936-1939. године** прописивао је права шпанских бораца, услове за добијање и коришћење тих права уз предходно стицање својства шпанског борца. Шпански борци, и чланови њихових породица који нису носиоци Споменице, изједначени су у правима са носиоцима Споменице и њиховим породицама... **Закон о основним правима лица одликованих Орденом народног хероја**, обједињује права која су раније била регулисана Законом о одликовањима и Уредбом о остваривању права лица одликованих Орденом народног хероја, Орденом Карађорђевог звезде са мачевима, Орденом белог орла са мачевима и Златном медаљом Обилића. Права лица, одликованих Орденом народног хероја, спадају у основна борацка права која регулише федерација, јединствено, за целу земљу и зато је донет посебан закон. Поред здравствене заштите и других права из здравственог осигурања (прецизније дефинисаних и незнатно проширених), уведено је стално, месечно новчано примање које припада и члановима породице одликованог лица, који је умро, односно који је после смрти одликован. То месечно примање има карактер пензије и припада оним лицима која нису у радном односу, не обављају самосталне делатности, нити су остварила личну или породичну пензију или друга, стална месечна примања... **Законом о основним правима лица одликованих Орденом Карађорђевог звезде са мачевима, Орденом белог орла са мачевима и Златном медаљом Обилића**, преузета су дотадашња права, (не проширујући ни категорије корисника, ни врсте права, нити ниво заштите) из бившег Закона о одликовањима (*Службени лист СФРЈ*, бр. 18/64, 60/71 и 12/72), и поменуте Уредбе о остваривању права лица одликованих... (*Службени лист СФРЈ*, бр. 4/69 и 56/71); Носиоцима Албанске споменице нису била призната поменута права овим савезним законима. Међутим, како је прописано Србије о материјалном обезбеђењу бораца НОР, предвиђена могућност материјалног обезбеђења и учесника Првог светског рата, који се налазе у стању социјалних потреба, Савет за борацка и инвалидска питања Србије, решавао је ова питања. **Закон о борацком додатку**, који је, усалашен са осталима у овом пакету, ступио је на снагу почетком 1973. године. По њему, право на борацки додаток добили су учесници народноослободилачког покрета Грче-југословенски држављани који су у тај покрет ступили пре 9. септембра 1943. године ...

⁷⁵ АЈ-598-36-36 бр. 106/1 од 9.1.1973. године У Образложењу уз овај закон наводи се да би , приходи фондова ПИО у 1973. требало да се повећају за 12,5 до 15%... За финансирање пензија учесника НОР поново је предвиђено предвиђено мање средстава него што је било потребно... Савез заједница ПИО, обавестио је СИБ о слабостима које се стално уочавају у финансирању борацких пензија из савезног буџета... На кретање расхода фондова Заједница ПИО у 1973. битно ће утицати пораст трошкова живота, повећано пензионисање осигураника, већи притисак на инвалидске пензије нарочито оних који су запослени у неликвидним ОУР...

жртве рата и цивилни инвалиди рата Југославије), као и финансирање породичних пензија сарадника окупатора.⁷⁶ Занимљива је преписка која упућује на дилему надлежних, како истовремено помирити идеолошку линију са очувањем законитости. Наиме, радило се о опречним гледиштима у у Врховном суду Југославије у вези са правом на породичну пензију лица, која су од стране Комисије за утврђивање ратних злочина, проглашена ратним злочинцима... али им није суђено тј. немају пресуду. Ово питање повлачило је за собом значајне правне и политичке проблеме... Питање материјалног обезбеђења жртава непријатељских акција извршених против СФРЈ и њених грађана покренуто је око збрињавања Магдалене Новаковић, жртве терористичке акције у биоскопу „20. октобар“ у Београду.⁷⁷ У грађи се налази и Захтев Савеза цивилних жртава рата Словеније којим траже да се омогући реализација Споразума између СФРЈ и Италије из 1954. године, у односу на остваривање личних, војних инвалиднина и других права по том основу – Италијанима који су после рата оптирала за Југославију. Југославија није ратификовала Закон који би омогућио реализацију овог Споразума, док је Италија свој део посла обавила. Преписка сведочи да је проблем био системског карактера.⁷⁸ Материјали нам, такође, пружају увид у преиспитивање надлежности и извор средстава за

⁷⁶ АЈ-598-31-47 бр.1494/1 од 11.5.1973. године; ...По једном схватању (присталица измене чл.164 Основног закона о пензијском осигурању), неопходна је судска пресуда, којом би такво лице било осуђено на казну строгог затвора преко 5 година, што значи да би се таквом лицу (без обзира на одлуку Комисије за утврђивање ратних злочина, којом је проглашено ратним злочинцем и без обзира на злочин који је починио) могао брисати, евентуалном применом чл. 163 ОЗОРО, само ратни стаж, па би његова породица могла остварити право на породичну пензију, уколико такво лице има довољно стажа од 6.4.1941. године.... По другом гледишту-када се ради о ратним злочинцима који нису амнестирани, а којима није могло бити суђено из објективних разлога, има се брисати сав стаж навршен до 15. маја 1945. године, сходном применом чл. 164 Основног закона о пензијском осигурању. Ово мишљење полазило је од тога, да се овде ради о правној празнини и да је оправдано овакве ратне злочинце уподобити онима из члана 164 Основног закона о пензијском осигурању.... даље се ишло на прибављање мишљења врховних судова република и покрајина да би Врховни суд Југославије, на основу постигнутог концезуса, одложио заузимање коначног става.

⁷⁷ Др Бранко Павлица, *Антијугословенска активност непријатељске емиграције у СР Немачкој* (1951-1984), Наш глас, Смедерево, 1990, стр. 104. ... Плаћени терористи, М. Хркач и А. Пенавић извршили су диверзије на Београдској железничкој станици 23. маја 1968, затим у гардероби железничке станице, 25. септембра исте године и у биоскопу „20. октобар“ у Београду, 13. јула 1968. године. Тада је девојка, Магдалена остала без ногу... Истрага је показала, да су ова двојица економских емиграната, злоупотребљени од стране усташке емиграције...

⁷⁸ АЈ-598-31-48 бр. 3840/1 од 8.12.1972. године; у Захтеву Савеза цивилних жртава рата Словеније упућеном овом Секретаријату, између осталог стоји: „На основу Уговора о миру са Италијом и Меморандума о сагласности о Слободној територији Трста, од 5.10.1954. године, многи Италијани, цивилне жртве рата, оптирала су за Југославију. Њима је требало регулисати право на пензије које су имали у Италији. То право дефинисано је Законом о ратификацији Споразума између ФНРЈ и Италије о дефинитивном регулисању свих узajамних обавеза економског и финансијског карактера... Надлежне југословенске организације требало је да преузму на себе од 15.9.1947. године, а у оквиру одредаба југословенског законодавства, службу цивилних и војних пензија према лицима, југословенским оптантима, на основу Уговора о миру... Чланом 11 поменутог Споразума, за измирење обавеза, економских и финансијских, у које спадају и обавезе цивилних и војних пензија, Италија је била дужна да исплати 30 милиона долара Југословенској влади. Ова средства су Југославији исплаћена од 1955. до 1957. године у целокупном износу. Са друге стране, Влада Југославије, преузела је обавезу, да у оквиру одредаба југословенских закона, преко својих организација, преузме на себе исплату цивилних и војних пензија... Један број Словенаца и Хрвата из Истре и Словеначког приморја, који је на основу Уговора о миру оптирао за Југославију, уживао је према италијанском прописима, као цивилне жртве из Првог светског рата – доживотне пензије. Примали су, одређене месечне износе, тј. војне пензије на име телесних оштећења. То је одговарало, према југословенској терминологији, личним инвалиднинама... Надлежни југословенски органи нису ово регулисали, ови грађани су били оштећени, а један број њих, да би могао да ужива ова права, преселио се у Италију и добио отпуст из југословенског држављанства...“; АЈ-598-31-48 бр. 3870/1 од 12.9.1973. године, У одговору Савезног секретаријата за рад и социјалну политику, наводи се: “Према југословенском законодавству, жртве фашистичког терора и њихове породице, као цивилне жртве рата, регулисале су право на материјално обезбеђење путем републичких закона и то још од 1952. године. После покретања питања комплекснијег регулисања своје заштите, ЦЖР испословале су, 1968. договор република и оне су регулисале ову материју у оквиру својих надлежности...То је била полазна основа али ту заштиту и даље карактерише неуједначеност у погледу положаја и заштите ЦЖР, која се огледа у различитом кругу обухваћених категорија, у облицима и нивоу заштите у оцени инвалидности и сл.“

бригу о гробовима гробљима бораца НОР у иностранству. У вези са тим, кроз записнике, преписку и извештаје, сазнајемо о формирању и раду делегација СФРЈ и Италије на реализацији договора о изградњи Спомен-костурнице (југословенским борцима страдалим у Италији током Другог светског рата) у Сан-Сеполкру и Гонаресу (1971-1973).⁷⁹ Истовремено, сазнајемо да су гробови и споменици бораца из Ослободилачких ратова (1912-1920) били прилично занемарени.⁸⁰ У грађи се налазе скромни и спорадични подаци о гробовима и гробљима савезничких, и других армија на тлу Југославије. Они више говоре о стању у држави, него о војницима туђих армија.⁸¹

Материјали прате рад ОУР, општина као и надлежних републичких и покрајинских органа у вези усвајања и примене прописа који регулишу социјалну заштиту бораца НОР.

Поверљива преписка између Савезног секретаријата за финансије и Савезног секретаријата за рад и социјалну политику говори о обавезама федерације по основу бенефицираних пензија и о валоризацији војних пензија за 1972. годину. Евидентан је био пораст обавеза федерације у финансирању пензија, нарочито у појединим републикама.⁸² У вези са тим требало је путем СДК извршити детаљну контролу код свих републичких и покрајинских заједница пензијског и инвалидског осигурања. Са друге стране, Савезни секретаријат за финансије, током прегледа документације, код појединих фондова, пронашао је нетачне податке и неправилности, на основу којих су неосновано повећавана новчана давања федерације. У вези финансирања ПИО војних осигураника, може се пратити формирање резерви фонда ПИО при републичким и покрајинским заједницама ПИО, као и рад Завода за социјално осигурање војних осигураника и заједница социјалног осигурања војних осигураника. Уопште, разрађивањем система борачко-инвалидске заштите, односно пензијско инвалидског осигурања, Секретаријат се, судећи по грађи, врло предано бавио током свог деловања.⁸³

У грађи се налази велики број представки бораца НОР и војних инвалида у којима траже признавање посебног партизанског стажа, накнаде за лечење у бањским центрима и за ортопедска помагала, бесплатан превоз, решавање стамбеног питања и друго... Поседујемо и једну фасциклу са решењима Савезног секретаријата за рад и социјалну политику о признавању статуса борцима Шпанског грађанског рата 1936-1939. године.

Материјали овог фонда воде истраживача у све сегменте социјалне политике СФРЈ. Пре свега из идеолошких и политичких разлога, држава се трудила да, од радне организације, преко општине све до савезног нивоа, кроз друштвену бригу о старима, деци, породици, за посленој жени, избеглицама⁸⁴ ...препоручи себе као креатора праведног и хуманог друштва.

⁷⁹ АЈ-598-26-42 Пов. бр. 53/1 од 18.10.1972. године; Ради се о реализацији Протокола између СФРЈ и Италије и о примени размењених нота од 15.4.1964. и 25.7.1969. године о уређењу гробаља југословенских бораца у Италији...

⁸⁰ АЈ-598-29-45 бр. 1099/1 од 1.12.1972. године. У Распису Друштва за чување и подизање споменика ратницима из ратова до 1920. године, наводи се: "Маузолеј на Виду, запуштен је... Величанствени споменик на Зебрњаку, подигнут у славу победе над Турцима 1912. срушен је... До две спомен-капеле на Кајмакчалану тешко је доћи јер је пут сав излокан, а недавно је и гром оштетио спомен-капелу... а да не говоримо о споменицима у СР Македонији, ко их је обишао имао је шта и видети..."

⁸¹ Види напомену бр. 24.

⁸² АЈ-598-23-39 Пов. бр. 2044 од 13.4.1973. године... Ради илустрације упоређивани су обрачуни заједница ПИО Србије и Хрватске. Из прегледа се могло видети да су обе републике имале приближно исти број уживалаца пензија, за чије је финансирање надлежна федерација. Међутим, укупни расходи по основу бенефицираних пензија, према поднетим обрачунима у Србији су износили 273, а у Хрватској 767 милиона динара...

⁸³ АЈ-598-53-95 бр. 1306/1 од 4.4.1974. године; Устав СФРЈ, био је правни основ за доношење Нацрта закона о случајевима, обиму и начину обезбеђивања накнада заједницама ПИО, за пензије бораца Народноослободилачког рата. Финансијске обавезе федерације су се овим законом повећале услед признавања додатних права борцима НОР, шпанским борцима и борцима НОП Грчке.

⁸⁴ АЈ-598-35-53; Велики прилив избеглица у Југославију био је после 1948. из Албаније, и 1956. из Мађарске. Да би се олакшало материјално и статусно питање ових лица Југославија је 1958. године ратификовала Конвенцију и Протокол о статусу избеглица. домаћем законодавству ова материја била је регулисана Зако-

Колико је социјалистичка Југославија поклањала пажњу овим питањима сведоче извештаји и преписка о учешћу њених представника на конференцијама европских министара одговорних за социјалну заштиту.⁸⁵ Материјали садрже и податке о приходима федерације од продаје јубиларних златника и сребрника којима су располагале социјално-хуманитарне организације и друштвено – политичке заједнице. На овакав начин остварена средства, трошена су на изградњу домова за слепу децу, децу без родитељског старања, вртиће и друго...

Писмо Ј.Б. Тита и ИБ Председништва СКЈ, 21. седница Председништва СКЈ и Платформа за 10. конгрес СКЈ, створили су повољну климу и дали јасан идеолошко-политички правац у области социјалне политике. Сведоци смо ангажовања свих савезних органа управе и савезних организација да се кроз одвајање средстава за изградњу станова солидарности и увођење мера за смањивањем огромних социјалних разлика, побољша положај оних, на којима држава почива. Значајно место у фонду имају разноврсни документи (преписка, елаборати, извештаји, реферати, расписи...) који указују на искрене намере власти да се у оквиру привредног система и развојне политике уклоне узроци великих социјалних разлика.⁸⁶ Ишло се на то да се ово питање коначно реши а не да се, као до тада, економски узроци и идејно-политичке димензије социјалних разлика, само констатују, занемарују и минимизирају. Радило се о: Програму мера и акција савезних органа управе, савезних организација, и стручних служби СИБ, а на основу Закључака Савезне скупштине о задацима на спречавању и отклањању друштвено неоправданих социјалних разлика (1972); Формирању међуресурске групе (од представника заинтересованих Секретаријата), која је радила на доградњи система (инструмената) за испитивање порекла имовине; Формирању комисија за испитивање порекла имовине по републикама и покрајинама; Припремању међурепубличких договора, ради преузимања истих критеријума за испитивање порекла имовине; Извештавању републичких се-

---

ном о кретању и боравку странаца из 1973. и Уредбом о висини новчане помоћи за смештај и издржавање избеглица из 1969.године. Од 1963. Југославија је била укључена у програме помоћи Високог комесаријата за интеграцију избеглица у Женеви. СФРЈ је партиципирала са 50% у укупним средствима програма. Ова финансијска средства била су намењена искључиво за интеграцију албанских избеглица, пребеглих у Југославију после 1.1.1961. године. Програм помоћи албанским избеглицама у Југославији, окончан је завршно са 1969. годином.... У грађи има врло мало података о висини новчане помоћи, здравственој заштити, као и о имовинско- правним питањима која се односе на интеграцију ових лица у СФРЈ; АЈ-598-35-53 бр.4614/1 од 31.10.1971. године; Преписка између ССИП и овог Секретаријата, говори о намери Југославије да учини позитиван гест и да прихвати један број избеглица, после Пиночеовог војног удара у Чилеу. Један од разлога био је идеолошке природе. Угрожени су били животи чланова партија левице, други је био прекид дипломатских односа са Чилеом и ангажовање Југославије у Генералној скупштини УН, где је указивала на кршење људских права у овој земљи... деловање у покрету несврстаних и други...; Џ.Р. Бериц *Дипломатија теорија и пракса*, Филип Вишњић, Београд, 2008, стр. 209. ... Иако је прекинула дипломатске односе са Чилеом, 1973. године, Југославија је, на основу споразума између две земље, задржала конзуларне односе. Са зграде југословенске амбасаде у Сантијагу само је скинута табла са ознаком амбасада и стављена је табла Генерални конзулат СФРЈ. Слично је урадила и Влада Чилеа у Београду.

⁸⁵ АЈ-598-32-49 бр. 784/1 од 14.3.1972. године; Ове конференције одржаване су у организацији Одељења за социјална питања Уреда УН у Женеви.

⁸⁶ АЈ-598-33-55 бр. 69/1 од 12.1.1972. године; У преписци између Већа ССЈ и овог Секретаријата каже се да је: „Председништво Већа, 18.12.1971. године, са Ј.Б. Титом, посебно инсистирало да се размотре економски узроци социјалних разлика и припреме конкретни предлози и сугестије за њихово решавање на свим нивоима државе... Присвајање дела друштвеног дохотка независно од рада и његово претварање у добра која служе личној потрошњи, у основи потенцира разлике у куповној моћи, што све узето заједно са испорученим технократским и менаџерским тенденцијама и високом дохотком по тој основи, доводи до великих разлика у личним примањима... По том основу долази до високог раста цена због чега неки производи за масу потрошача постају недоступни, јер ови живе искључиво од рада, док другом, мањем броју и тако високе цене не представљају тешкоће за потрошњу, пре свега производа вишег стандарда ...АЈ-598-33-51 бр. 1608/1 од 26.4.1974. године; Допунски извештај СИБ о предузетим мерама на спречавању и отклањању друштвено неоправданих социјалних разлика... „ Пре свега, треба указати да је у току 1971. било оптужено 277 директора, а у 1972. 508 или два пута више. Број оптужених пословођа износио је у 1971. години 1778 а у 1972. години 2426. На неким подручјима појављују се као оптужени не само директори већ и њихови најближи сарадници чија се криминална делатност одвијала и под окриљем органа управљања. Злоупотребе у виду присвајања у великим износима на штету друштвене имовине одвијала су се групно и појединачно... „

кретаријата о резултатима примењених мера за ублажавање социјалних разлика... На крају, Савезно извршно веће је на седници одржаној 20. јуна 1973. године размотрило и прихватило Извештај међуресорске групе о предузетим мерама за спречавање и отклањање друштвено неоправданих социјалних разлика. Поред тога, СИВ је закључио да се размотри питање, да савезни функционери, при ступању на дужност у органе федерације, допуњују изјаве о свом имовинском стању...⁸⁷

После вести о појави колере⁸⁸ у окружењу и епидемије вариоле у Југославији, уследила је опширна и сложена преписка око мера које треба предузети, али и око усвајања новог, савезног Закона о заштити становништва од заразних болести које угрожавају целу земљу.⁸⁹ Грађа сведочи о својеврсној конфузији и тромости система, онда када је требало деловати брзо и ефикасно. Поставило се питање надлежности, тј. да ли одређена заразна болест угрожава целу земљу, и онда је брига федерације, или, као локална појава, улази у надлежност органа у републикама и покрајинама.

Преписка са републичким и покрајинским секретаријатима за здравство и социјалну политику прати усаглашавање предлога закона о: Савезном заводу за здравствену заштиту, здравственој заштити странаца, евиденцијама у области здравства, али и о примени Правилника о условима и начину спровођења обавезне имунизације против заразних болести из 1965. године.

Разноврсни материјали пружају значајна и упоредива сазнања о: ценама здравствених услуга у Југославији, превентивној здравственој заштити деце, старих и уопште целокупног становништва, материјалном положају лекара и медицинског особља, евиденцији здравственог осигурања, изради здравствене регулативе о трансплантацији органа, планирању породице, опремању здравствених установа на Косову,⁹⁰ утицају економске политике (стабилизационих мера) на положај здравствених установа у СФРЈ,⁹¹ пословању фондова здравственог осигурања, организацији и пословању здравствених установа ЈНА, доприносима за здравствено осигурање, обнови здравствених служби у Бања Луци после земљотреса, заседањима Стручне комисије Савезног секретаријата за рад и социјалну политику – за лекове, спровођењу Закона о стављању лекова у промет, примени Правилника о условима, начину ископавања и преносу мртваца...⁹²

За истраживаче друштвене историје Југославије, и то оних недовољно расветљених и велом цензуре прикривених догађаја,⁹³ документи о епидемији великих богиња (нл. Variolae) 1972. године – право је благо. Кроз разноврсну и углавном поверљиву грађу (преписка изве-

⁸⁷ АЈ-598-33-51 бр. 3113/ од 2.7.1973. године.

⁸⁸ АЈ-598-8-16 бр. 3124/1 од 3.7.1973. године; Епидемија колере почела је у Турској, крајем 1970. године и врло брзо је стигла до Северне Африке, и преко Балкана у Европу. Савезни секретаријат за рад и социјалну политику образовао је Комисију за здравствену заштиту становништва од колере а СИВ је 30.2.1972. донео Уредбу о мерама за заштиту од уношења колере у СФРЈ... Осим превентивних мера, као што су забрана хаџилука, вакцинација путника на граничним прелазима, преписка и извештаји говоре о предрачуно и подели трошкова у вези са мерама за заштиту од уношења колере, као и о разграничењу надлежности између федерације и република у финансирању појачаног санитарног надзора (посебно код Босилеграда).

⁸⁹ АЈ-598-6-13 бр. 3090/1 од 29.6.1973. године.

⁹⁰ АЈ-598-6-13 бр. 4121/1 од 24.9.1973. године; Фирма „ИНТЕРМЕД“ из ДР Немачке у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за здравство и социјалну политику, преузела је потпуно опремање 13 здравствених установа на Косову, путем кредита, под врло повољним условима

⁹¹ АЈ-598-6-13 бр.1422/1 од 26.4.1972. године; У овој години је, и поред значајних финансијских тешкоћа, уведено проширено здравствено осигурање, чиме је повећан обим услуга и најављено повећање ЛД запослених у здравству.

⁹² АЈ-598-20-35 бр. 186/3 од 21.2.1973. године; ...Забрањиван је пренос посмртних остатака у Југославију, припадницима усташког покрета, лицима која су осуђивана због антијугословенске пропаганде и шпијунске, и онима који су као четници активно учествовали у борбама против јединица НОП....

⁹³ Документациони центар „Политике“ омогућава праћење тока епидемије, кроз новинске чланке, који су разуме се, били цензурисани.

штаји, наредбе, уредбе, забелешке, елаборати...) могу се добити одговори на многа питања као што су: појава, ширење и манифестације болести,⁹⁴ израда и примена прописа за сузбијање епидемије,⁹⁵ финансијске обавезе федерације,⁹⁶ формирање, распоред и рад штабова за сузбијање болести,⁹⁷ социјално-психолошке и економске последице епидемије, однос суседних држава према Југославији у овом периоду,⁹⁸ сарадња са СЗО,⁹⁹ интересовања за искуства Југославије у борби на сузбијању ове пошасте... На крају, било би овде посла и за истраживаче

⁹⁴ АЈ-598-9-17 бр. 3635 од 22.1.1973. године; Из Извештаја Савезног секретаријата за рад и социјалну политику о епидемији и сузбијању великих богиња: „...Епидемија великих богиња у Југославији, појавила се 4. марта, а последњи случај регистрован је 11. априла 1972. године. За то време, према званичним подацима, оболело је укупно 175 лица, од којих је 34 умрло. Вариола се појавила у тренутку када је СЗО спроводила обимну акцију на сузбијању ове болести у свету а нарочито у ендемским жариштима Азије, Африке и Јужне Америке. Баш у то време, због догађаја на Индијском потконтиненту, вариола је изашла из својих скровишта и захватила Иран, Сирију и Ирак а одатле је прешла у Југославију... На просторима СФРЈ, није је било више од четири деценије и искуства стручњака у њеном препознавању, сузбијању и лечењу – била су веома скромна. На велике богиње посумњало се 14.3.1972. године. Код шестогодишње девојчице, смештене на Заразном одељењу болнице у Призрену, о чему су обавештени надлежни савезни, републички и покрајински органи. Екипа стручњака из Београда упућена је у Призрен 15.3.1972. године. Већ 16.3. клиничка слика упућивала је на вариолу а лабораторијским путем потврђена је 20.3.1972. године... Накнадно је установљено, да је у то време боловало од великих богиња још 10 лица, која су се разболела у периоду од 4. до 8. марта. Сви су били из општина Ораховац, Ђаковица и Нови Пазар, а једно оболело лице налазило се у Чачку, тј. у селу Бресници... Утврђено је да су сви оболели били у контакту са једним дервишом – хацијом из села Дањане у општини Ораховац. Овај ходочасник, Латиф Мумџић, боравио је у Ираку и одатле донео болест. Први случајеви болести потичу из његове ближе родбине и околине... Обзиром да код првих случајева болест није била препозната у време њиховог разболевања, они су остварили бројне контакте, што је довело до неизбежног ширења вариоле. Епидемија се ширила у таласима... Један болесник из Новог Пазара, како је накнадно утврђено, инфицирао се 21.2. у Ђаковици и оболео 4.3. у Новом Пазару. Тражећи лекарску помоћ, боравио је на Кожном одељењу болнице у Чачку, а затим на Кожно-венеричној клиници и Трауматолошком одељењу Прве хуруршке клинике у Београду, где је и умро 10.3.1972. године. Због изражених симптома других болести, тада се није знало да је ово лице боловало од великих богиња. Као резултат бројних контаката, развила се епидемија интрахоспиталног типа, у ужој Србији, која је откривена 22.3.1972. године а заустављена 5. априла ...“

⁹⁵ АЈ-598-9-17 Пов. бр. 38/1 од 5.6.1972. године; Савезни секретаријат за рад и социјалну политику донео је, 28.4.1972. Наредбу о допуни Наредбе од 22.3.1972, о обавезној имунизацији становништва, на подручју зараженом, великим богињама, пошто су искључене контраиндикације током вакцинасања становништва на територији општине Нови Пазар (третиран као жариште заразе)... Иначе, подручје карантинских болести, у које се убрајају и велике богиње, било је регулисано Савезним законом о спречавању и сузбијању заразних болести из 1964. године, републичким прописима, Међународним здравственим правилником, као и низом међудржавних санитарних конвенција о спречавању и сузбијању заразних болести.

⁹⁶ АЈ-598-9-17 Пов. бр. 41/1 од 13.6.1972. године; Поверљива преписка између ССНО и овог Секретаријата о ангажовању војних екипа на подручју САП Косово на сузбијању епидемије и о њиховом захтеву за рефундирањем трошкова око сузбијања заразе... проблем је био у обезбеђивању финансијских средстава ради подмиривања материјалних обавеза федерације... АЈ-598-9-17 Пов. бр. 2694 од 26.9.1972. године; Извештаји републичких штабова као и републичких секретаријата за здравство и социјалну политику, говоре о активностима на сузбијању вариоле као и о трошковима... Трошкови су изгледа, били тако високи да је СИБ, 26. јуна 1972. предложио доношење Закона о коришћењу средстава из сталне буџетске резерве федерације за подмирење трошкова насталих у вези са сузбијањем вариоле, који је усвојен 7.12.1973. године.

⁹⁷ Сматрало се да је епидемија заустављена у релативно кратком року, захваљујући напорима штабова за борбу против вариоле, организационо повезаних и усмераваних од савезног до општинског нивоа уз стално ангажовање Епидемиолошке комисије Савезног завода за здравствену заштиту, ЈНА, и уз свесну међурепубличку солидарност и помоћ међународног фактора.

⁹⁸ Исто... Пов. бр. 1014/1 од 3.4.1972. године, Забелешка о разговору помоћника савезног секретара за иностране послове СФРЈ са В. Шандруом, амбасадором Румуније у Београду, 28.3.1972. године... Разговарало се о доласку групе румунских бактериолога, као помоћ Југославији, о привременом обустављању малограничног промета, док траје вакцинација против богиња (...али да о томе неће обавештавати румунску штампу да не би непријатељи спекулисали о односима између две земље...), о затварању границе према Југославији од стране Бугарске...

⁹⁹ АЈ-598-9-17 бр. 998/1 од 31.3.1972. године, Чланице Светске здравствене организације су уз сагласност ССИП слале пошिल्ке вакцина, хиперимуног гамаглобулина, као и екипе стручњака који би се упознали са епидемиолошком ситуацијом и пружиле помоћ...

људских душа, јер неки су се богатали у општој несрећи,¹⁰⁰ други су бежали (чак и од Хипократове заклетве) док је већина тзв. „обичних људи“, упркос страху, остајала на својим радним местима.¹⁰¹

Да је почетак 70-тих био обележен све јачим утицајем покрета и партија „Зелених“ у Европи и свету,¹⁰² потврђује и грађа овог фонда, посредно кроз међународне активности СФРЈ у вези са заштитом и очувањем човекове околине. Има информација о: финансирању истраживања везаних за животну средину, изради регулативе која се односи на ову проблематику,¹⁰³ избору југословенског представника за члана Управног савета Програма УН за људску средину, задацима ССЈ за унапређење животне средине, загађености вода, сарадњи са Међународном агенцијом за атомску енергију и неким отвореним питањима примене нуклеарне енергије у Југославији, примени Закона о јонизујућем зрачењу (1965), изради Елабората за пројектовање и изградњу нуклеарних електрана са становишта сигурности,¹⁰⁴ мерењима радиоактивности на територији Југославије ...У материјалима се налази и Нацрт трипартитног споразума између влада СФРЈ и САД са Међународном агенцијом за атомску енергију, о испоруци и осигурању услова за увоз обогаћеног уранијума за НЕ „Кршко“

Увек су актуелни и материјали о: изради и примени прописа о југословенским стандардима и нормама квалитета производа, здравственој исправности животних намирница¹⁰⁵ и предмета опште употребе, издавању решења о дозволама и забранама за увоз одређених производа, организацији санитарног надзора, сукобу надлежности између санитарне и тржишне инспекције, раду пограничног санитарног инспектората, трошковима санитарног надзора, раду санитарних инспекција на извршавању савезних закона, санитарним инспекцијама на подручју Косова ...

Обимна преписка између ресорних министарстава, као и надлежних здравствених и медицинских установа, доказује да су билатерални односи између СССР и Југославије, крајем 60-тих и почетком 70-тих, кренули, (уз понеко зрно резерве)¹⁰⁶ - узлазном путањом. Сачу-

¹⁰⁰ бр. 1768/1 од 25.5.1972. године, Преписка о оптужбама упућеним Имунолошком заводу у Загребу, по којима је ова установа неконтролисано манипулисала крвљу и продавала гамаглобулин у иностранству. Притужбе су упућене у време масовне вакцинације становништва против вариоле.

¹⁰¹ Исто... бр. 636/1 од 18.5.1972. године, Извештај председника Савета за здравље СО Чачак, руководиоца за карантине и тријажу, Др Ненада Милојевића... „У селу Бресници код Чачка, у понедељак, 28.3. велике групе људи су се вакцинисале и владала је велика узнемиреност становништва... Владао је страх а живот у селу био је неорганизован... Кафана и школа биле су затворене, на прилазним путевима била је постављена милиција која је бранила приступ и излазак сем по посебној пропусници... Неки здравствени радници одбијали су да одлазе у села око Чачка да вакцинишу становништво... Било је и туча, јер су неки лекари тврдили да чешће иду на терен од других Подпуковник, епидемиолог, Др Пуниша Мијушковић, радио је у штабу Медицинског центра у Чачку, ишао је тамо где је најкритичније иако му се вакцина није примила. Поред личне храбрости и војничке постојаности, показао је и многе људске особине... Пошто се њему и његовом особљу нису примиле вакцине, преко епидемиолога добијена је само једна доза „Марборана“ (лека који штити и лечи од вариоле). Особље болнице предложило је да ту једну дозу прими Др Мијушковић. Он је одбио да узме лек све док не стигну довољне количине за сво особље... Медицинска сестра Стевић Милка, која је била врло млада и у другом стању, платила је главом своју професионалну радозналост. На Дан жена, 8. марта, отишла је на спрат да види - чудну оспу - код болесника Латифа Мумчића из Новог Пазара, који је, због тога што Нови Пазар и Краљево нису имали Кожно одељење, дошао у Чачак на лечење...“

¹⁰² Више о томе Волтер Лакер, *Историја Европе 1945- 1992*, Клио, Београд, 1999, стр. 532-539.

¹⁰³ АЈ-598-11-22 бр. 663/1 од 15. 2. 1974. године, Нацрт Закона о заштити и унапређењу човекове средине.

¹⁰⁴ бр. 4037/1 од 25. 12. 1972. године.

¹⁰⁵ АЈ-598-18-30 бр. 335/1 од 6.10.1971. године... Привредни преступ и повреду Основног закона о здравственом надзору, учинили су Ераковић Петар, управник ресторана „Бачка“ из Врбаса и Стјепановић Новка, куварица у истом ресторану. Они су дана, 8.10.1970. ставили у промет и сервирали Мусић Рајку порцију шкембића у којима се налазило полукружно парче челичне жице, шиљастих крајева, дуго 3 цм, које се приликом гутања хране заболо Рајку у слузокожу грла... Случај је завршио на суду...

¹⁰⁶ АЈ-598-41-67 бр. 1238/1 од 16.12.1971. године, Извештај Савезног секретаријата за рад и социјалну политику ССИП, о разговору између совјетског амбасадора и заменика савезног секретара, Јакше Петрића... Уме-

вани су нам Планови сарадње у области здравља и медицинске науке,¹⁰⁷ извештаји о размени стручњака, лечењу југословенских грађана у СССР и обрнуто, записници о раду Сталног комитета експерата земаља Варшавског уговора за рехабилитацију инвалида, и Савета за узајамну економску помоћ (СЕВ).¹⁰⁸ Побољшање односа између Југославије и земаља Источног лагера потврђивала је учестала преписка у вези са закључивањем и применом споразума о социјалном осигурању. Због различитих система социјалне заштите, посао око закључивања оваквих споразума, није био ни лак ни једноставан, али су обе стране показивале интерес и добру вољу да се спорна питања уговорно решавају. Поглед на спољну политику Југославије и на њено место у заједници народа, могућ је кроз материјале о: званичним посетама на нивоу влада, закључивању споразума о привредној, научно-техничкој и културно-просветној сарадњи, партиципирању Југославије у раду комитета ОЕСД, преговорима и закључивању конвенција из области рада, здравља и социјалне политике, конференцијама, скуповима и заседањима, размени стручњака ...

Захваљујући грађи, насталој сарадњом са Међународном организацијом рада (преписка, извештаји забелешке, конвенције и други) могуће је покренути истраживања у више правца. Функционисање МОП,¹⁰⁹ њена унутрашња организација, балансирање између великих сила у хладноратовским околностима,¹¹⁰ њено прилагођавање свету у коме су рад и капитал у сталном кретању – могу да укажу на изградњу и јачање мултилатералне дипломатије. Са друге стране, пружа се увид на позицију Југославије у савременом свету, посебно у светлу утицаја уставних промена на извршавање њених обавеза, преузетих чланством у овој организацији.¹¹¹

сто најављене теме разговора, о заједничком деловању социјалистичких земаља у МОП, амбасадора су интересовали циљеви и резултати посете председника СИВ, Џемала Биједића Мађарској.

¹⁰⁷ АЈ-598-40-63 бр. 1780/1 од 27.3.1973. године; Из Извештаја Савезног секретаријата ССИП... У почетку, Планови сарадње, закључивани на две године између ресора здравља, подразумевали су размену медицинских стручњака посредством ресорних министарстава. Страна која је прихватала стручњаке сносила је све тошкове. Југословенска страна носила је већи финансијски терет заједно са опортуном спремношћу, да не помути политичке односе са Истоком, макар и на своју штету.

¹⁰⁸ АЈ-598-39-62... На састанцима земаља-чланица СЕВ, разматрана су питања о: научно-истраживачкој сарадњи у области економике рада и социјалних проблема, положају запослених жена, социјалној заштити радника и њихових породица (радничке мензе, вртићи, летовалишта...), заштита радне и животне средине и друго.

¹⁰⁹ АЈ-598-37-56 Пов. бр. 1/1 од 6.10.1971. године, Забелешка о разговору са ген. директором МОП ... Током своје посете Југославији ген. директор МОП, Вилфред Ценкс, говорио је југословенској страни и о томе да САД не измирују своје финансијске обавезе према МОП, обзором да сам нема мандат да преговара са САД, рекао је: "Да би помињање овог проблема од стране председника Тита, председнику Никсону – за време предстојеће посете – имало огroman значај"... Сам В. Ценкс би за узврат, уложио свој утицај да југословенски представници уђу у руководеће органе МОП....

¹¹⁰ АЈ-598-38-60 бр. 5414/1 од 3.1.1973. године; Друга регионална конференција држава-чланица МОП, требало је да се одржи 1968. године. Велике силе, искористиле су као повод догађаје у Чехословачкој, да се конференција одложи, јер ни САД ни СССР није одговарало да овај скуп предводи конференцији о европској безбедности. Хладни рат је на тај начин потпуно блокирао рад МОП у Европи, што није случај са другим регионима у свету где су се конференције редовно одржавале.

¹¹¹ АЈ-598-38-60 бр. 529/1 од 7.2.1974. године... Комисија МОП годинама је указивала и остала при свом гледишту (упркос наизглед, разложној аргументацији Југославије) да се члан 55 ОЗОРО из 1970. не слаже са чланом 5 ратификоване Конвенције о забрани ноћног рада жена. МОП је тврдио да се у југословенској пракси, ова забрана сувише флексибилно тумачи, и доводи до шире појаве изузећа тј. да се ноћни рад жена претвара у праксу. Југословенска позиција, у вези са применом ове Конвенције, несумњиво је била погоршана апсолутним повећањем броја жена, које на основу привремених одобрења – раде ноћу. Према расположивим подацима, број жена које су радиле у ноћној смени током 1970. скоро је био удвостручен у односу на 1965. годину (У 1965. било је 27 999 а у 1970. години 53 000 жена које су радиле ноћу). За 1971. годину републике нису ни доставиле податке овом Секретаријату. Применом уставних амандмана питања из радног односа изузета су из надлежности федерације и углавном, пренета на републике и покрајине. Извештавање МОП о извршавању преузетих обавеза на основу ратификованих конвенција, постајало је фактички и формално све теже. Према речима савезног секретара за рад и социјалну политику: „Пре десет година могло се удовољити обавезама извештавања о конвенцијама из здравственог осигурања, тиме што се цитирао један или два савезна закона. Данас се мора цитирати и интерпретирати Савезни устав, осам републичких и покрајинских закона, те један број статута заједница здравственог осигурања, па и неки други прописи... Наиме, преузете обавезе по ратификованим конвенцијама налазе се данас инкорпорирание као правне

Матријали овог фонда, отварају могућности, да се праћењем економских миграција, тржишта радне снаге, рада и капитала – уоквири економска историја Југославије али и Европе, 70-тих година 20. века. Међународна монетарна и енергетска криза 1973. године, привредна стагнација у СР Немачкој, довеле су до хиперпродукције и масовног отпуштања страних радника, у земљама Западне Европе. Због реорганизације властите привреде, енергетске кризе и других фактора, значајније државе имиграције показивале су већи интерес да се кретање радника према раду, замени кретањем рада и капитала према изворима радне снаге. Суочавајући се са проблемима, издацима и тешкоћама сваке врсте, које настају услед масовног запошљавања стране радне снаге, земље имиграције биле су спремне да обрну процес. Влада Западне Немачке предузела је мере потпуног обустављања запошљавања, страних радника, које су углавном биле административне природе и спроводили су их надлежни државни органи, новембра 1973. године.¹¹² Разуме се, да су ове мере изазвале велику узнемиреност у Југославији. Њена привреда не би могла да прихвати огроман талас од неколико стотина хиљада радника-повратника, прилив девиза би опадао и у наредним годинама пресахнуо а социјалне и политичке последице биле би, најблаже речено, врло тешке. Суочен са оваквом ситуацијом, а директно надлежан за запошљавање југословенских радника ван земље, Савезни секретаријат за рад и социјалну политику саставио је Акциони програм за отварање процеса враћања југословенских радника из иностранства.¹¹³ Влада Југославије, на својој 187. седници, одржаној 12.12.1973. усвојила је закључке који се односе на: формирање Међуресорске радне групе која би пратила развој ситуације и обавештавала СИБ и републичка и покрајинска извршна већа, благовремено информисала наше раднике о проблемима који се могу јавити у вези са обуставом запошљавања, евентуалним отпуштањем и начином остваривања њихових права у таквим ситуацијама ...Посебан проблем настао би око реализације, раније закључених уговора о извођењу инвестиционих радова са немачким фирмама.¹¹⁴ Секретаријат је припремио програм мера и акција за реализацију враћања радника из иностранства, материјале послао републикама и покрајинама на разматрање, и у међувремену предузео је кораке ради решавања актуелних питања као што су: закључивање друштвеног договора о запошљавању у иностранству, обезбеђивање стабилнијих средстава за финансирање активности према нашим радницима у иностранству, ефикасније коришћење уштеђевина итд. Од извршних већа република и покрајина није стигло ништа. Били су потпуно незаинтересовани да доставе примедбе, предлоге, да предложе мере и акције које треба предузети... није било планова у републикама и покрајинама, како треба деловати ако се одједном велики број „гастарбајтера“ врати у земљу.

Већ током 1971. године, било је јасно да не постоји потпуна евиденција¹¹⁵ о броју југословенских грађана на привременом раду у иностранству. То је било јасно када је била предузета акција на изради програма деловања у случају масовног враћања радника из СР Немачке и других западноевропских земаља, под утицајем међународне монетарне кризе.

норме од Устава до самоуправних аката радних организација.“... Да би се избегло да Југославија буде стављена на „црну листу“ примењена је тзв. процедура директних контаката са МОР. Покушај Секретаријата да допуни ОЗОРО једном одредбом, одбијен је са образложењем да та материја, уставним променама, остаје у домену републичког законодавства... Секретаријат се преко СИБ, обратио извршним већима три републике да хитно реше проблем ноћног рада жена својим прописима. Републике су читаву ствар вратиле натраг федерацији са образложењем да не могу доносити закон од једног члана а надлежни органи у федерацији остали су при свом ставу да не могу мењати ОЗОРО. Тек је доношењем Закона о међусобним односима радника у Удруженом раду (1973) проблем делимично решен.

¹¹² АЈ-598-44-73 бр. 1509 од 18.4.1974. године.

¹¹³ АЈ-598-43- 72 бр. 1433 од 12.4.1974. године.

¹¹⁴ АЈ-598-44-73 бр. 5259/1 од 20.12.1973. године; Молба фирме „Рудос-Трбовље“ упућена овом Секретаријату, да се интервенцијом код Немачке владе, издају радне дозволе за извођење радова са новом групом рудара углавном из Србије.

¹¹⁵ АЈ-598-43-72- бр. 1096/1 од 10.4.1972. године; Било неколико извора података: подаци служби за запошљавање, подаци на основу пописа становништва 31.3.1971. подаци ДКП Југославије, и подаци органа и организација других земаља у којима је запослен већи број југословенских радника.

Председништво СФРЈ и Председништво СКЈ, још фебруара 1972. затражили су од овог Секретаријата једну целовиту анализу о питањима и проблемима радно-правне и социјалне заштите наших радника на раду ван земље. У овај посао били су укључени и други савезни органи и организације.¹¹⁶ Из њихове преписке и осталих докумената (извештаји елаборати, анализе, реферати...) може се сазнати доста о: масовнијем одливу радне снаге после 1965. године, узроцима одласка из земље (тешкоће око запошљавања у земљи, већи избор занимања, боље зараде, могућност напредовања и штедње...), броју Југословена на раду ван земље (приближном), стручној спреми и квалификацијама, одливу стручне радне снаге, структури радне снаге према старости и полу,¹¹⁷ земљама имиграције (о њиховим унутрашњим приликама, радном законодавству, социјалној политици...), зарадама, штедњи, девизном приливу, политици запошљавања југословенских радника у иностранству,¹¹⁸ домаћим прописима о запошљавању у иностранству, трговини нашом радном снагом,¹¹⁹ културно-забавном и информативно-пропагандном деловању матичне земље у колонијама наших радника, синдикалној за-

¹¹⁶ ССИП, ССНО, Савезна привредна комора, Савезни завод за друштвено планирање, ССЈ, СУБНОР, Секретаријат СИБ за информисање и други...

¹¹⁷ АЈ-598-43-72 бр. 3723/1 од 27.11.1972. године, Извештај Конференције за друштвену активност жена Југославије... Жене су масовно одлазиле на рад у иностранство од 1968. године. У 1970. запослило се ван земље 67,5% од свих жена на привременом раду у иностранству. Највише их је било у СР Немачкој, од укупног броја југословенских радника у 1972. години, 123 351 било је жена односно 58,4%. Одлазиле су углавном младе и неударе, јер су мобилније... 2/3 њих било је без икаквих квалификација. Услови живота и рада југословенских жена у иностранству, били су врло тешки (највише их је било у прерађивачкој индустрији, угоститељству...). Стамбени услови били су такви, да су, живећи у баракама, блоковима, одвојене од остатка становништва, губиле своју индивидуалност и идентитет... Таква ситуација, усмеравала их је према прековременом раду. Слабило им је здравље, нестајало самопоуздање, што су могли да користе, Југославији ненаклоњени елементи. Догађало се да су удате жене одлазиле у иностранство, а да нису збринуле децу већ су их препуштале другима (старим родитељима, родбини, старијој деци ...Психо-социјални развој те деце био је озбиљно угрожен). Скромније него мушкарци, оне су штеделе на свему па и на исхрани. Интеграција жена у нову радну и друштвену средину, оптерећену предрасудама, била је још тежа него код мушкараца. Жеља за већом зарадом понекад је доводила до проституције, напуштања ванбрачне деце... а све то им је затварало врата за повратак кући.

¹¹⁸ АЈ-598-43-72 бр. 1096/1 од 10.4.1972. године; Начело адекватније регионалне расподеле у оквиру постојећег броја запослених у иностранству, није се доследно остваривало... разлози за овакво стање били су многобројни, како на југословенској, тако и на страни иностраних партнера. Целокупно запошљавање у иностранству често се одвијало мимо Савезног завода за послове запошљавања, и ишло непосредно, преко републичких, покрајинских и општинских завода за запошљавање... Највећи број понуда за посао долазио је из СР Немачке, путем тзв. номинативних понуда, упућених директно радним организацијама, и односе се на запошљавање одређених лица. Међу њима је и велики број оних, у којима је страни послодавац означавао подручје из кога треба да буду тражени радници... О укупно 62 000 понуда у току 1971. из СР Немачке, Савезна служба за запошљавање располагала је са свега 17 000 понуда, и само је те понуде могла да распореди сагласно својим (односно регионалним) потребама и захтевима. Југославија није била обавезна да реализује све номинативне понуде у којима је наглашено подручје из кога треба да буду тражени радници, али је Савезни биро за послове запошљавања био обавезан да такве понуде достави републичким односно покрајинским заводима за запошљавање, а ови да одлуче да ли ће их упутити општинским заводима на реализацију. Ово „номинативно“ запошљавање, добијало је, врло често карактер врбовања, и овим путем одливао се високообразовани кадар из земље. Зато је поднет предлог за доношење Закона о изменама и допунама Закона о организацији и финансирању запошљавања, којим се забрањује да југословенска штампа објављује огласе за посао иностраних послодаваца као и посредовање при запошљавању од стране југословенских радних организација и појединаца, изузев завода за запошљавање (ово уступање радника иностраним партнерима регулисано је Законом о промету роба и услуга са иностранством од 1972. године. Усвојен је и Правилник о условима под којима радне организације могу своје раднике упућивати у иностранство... И Закон и Правилник почели су да се примењују од 1973. године.

¹¹⁹ АЈ-598-45-75 бр. 3057/1 од 16.10.1972. године; Трговина домаћом радном снагом која је започела још 1968. године, 70-тих је била толико учестала, да је Друштвено-политичко веће Савезне скупштине иницирало активности свих надлежних органа да се овој појави стане на пут. Представке и жалбе радника, извештаји Савезног јавног тужилаштва и обимна преписка, сведоче да се препродајом југословенских радника нису бавили само појединци (хошштаплери), и предузећа која изводе инвестиционе радове, већ и они који би о радницима требало да брину- поједини комунални заводи за запошљавање. Држава је, доношењем Закона о организацији и финансирању запошљавања и Правилника о условима под којима радне организације упућују на рад у иностранство своје раднике, покушала да спречи препродају радника.

штити,¹²⁰ закључивању и новелирању конвенција о социјалном осигурању, споразумима о запошљавању, активностима социјалних радника међу нашом емиграцијом, повећању броја аташеа за рад при ДКП Југославије, адаптивности наших радника, њиховом угледу, спајању породица, итд.¹²¹

Грађа овог фонда указује и на неке сасвим нове моменте у вези са југословенском економском емиграцијом као што су самоорганизовање радника, допунска настава за њихову децу и појачано деловање антијугословенских терористичких организација у колонијама наших радника-миграната.

Судећи према документима, самоорганизовање југословенских грађана, запослених у иностранству, настајало је спонтано, негде од 1969. године. Оно је било последица тежње да се обезбеде елементарни услови међусобног обавештавања, узајамне помоћи и неки видови културно-спортских активности. Самоорганизовање се није манифестовало само у стварању клубова. Окупљање се спроводило на разним другим основама са циљем, да се сопственим снагама створе услови за сношљивији и сврсисходнији живот негде тамо, далеко од завичаја. Радници су се окупљали, најчешће у просторијама које су им уступале управе предузећа. Тамо су се организовала драмска и спортска друштва, хорови, допремале библиотеке. Они су на овакав начин решавали и конкретна питања сопственог статуса, и договарали се око реализације својих права у односу на послодавце. Углавном су се организовали на најширој основи, без обзира на националну или регионалну припадност. Однос држава-домаћина према оваквим видовима самоорганизовања радника био је различит, од потпуног прихватања и помоћи, до индиферентног.¹²² Децу су, југословенски радници, масовно почели да воде са собом у иностранство 1970/1971. године. У узрасту до 15 година, била су изложена процесу асимилације, губљењу веза са завичајем, и што је нарочито лоше, брзом заборављању матерњег језика. Њихово, евентуално, прилагођавање и укључивање у живот по повратку из иностранства, зависило би од знања матерњег језика, и сачуваних веза са земљом својих очева. Зато је било потребно организовати допунско образовање деце наших радника, из националне групе предмета (матерњи језик, историја, географија...). Поред спречавања асимилације и олакшане, накнадне реинтеграције у југословенско друштво, држава је била заинтересована да, допунским образовањем на матерњем језику, сачува децу наших радника од утицаја цркве и деловања непријатељске емиграције. У грађи има доста података о: плановима и програмима школа на матерњем језику у СР Немачкој, Шведској, Француској, Белгији..., о ангажовању и статусу наставника, финансирању ових школа, уџбеницима, лектирама и дидактичком материјалу, школским просторијама, евиденцији деце школског узраста, проблемима образовања деце наших радника у иностранству... Поред докумената који говоре о социјално-економским последицама одлива радне снаге и њихове деце из СФРЈ, грађа садржи и Пословник

¹²⁰ АЈ-598-45-79; Улога синдиката била је осетна у време када су се због економске кризе, први на удару, нашли страни радници. Малобројни али врло значајни материјали о раду Комисије Већа ССЈ за запошљавање у земљи и иностранству говоре о: сарадњи са синдикатима земаља имиграције ради решавања проблема у вези радно-правног и социјалног статуса југословенских радника, ревносном праћењу и истраживању тржишта радне снаге, сусретима са нашим радницима у време њиховог боравка у Југославији током празника, изради програма за запошљавање повратника, односом југословенских радника према штрајковима у земљи-домаћину, спречавању врбовања југословенских радника од стране нацистички обојених синдиката у Аустрији и СР Немачкој, решавању егзистенцијалних проблема радника.

¹²¹ Повезивањем грађе овог фонда са фондом 597-Савезни секретаријат за рад и фондом 586- Савезни савет за рад, о југословенској економској емиграцији, могуће је спровести једно утемељено, релевантно и свеобухватно истраживање о овом питању.

¹²² АЈ-598-43-72 бр. 1096/ од 10.4.1972. године; Почетком 70-тих, организовани облици окупљања наших радника обухватили су једва 2-4% запослених грађана Југославије у иностранству. Тај број је временом растао нарочито у Западној Европи. На самоорганизовање радника утицали су многи објективни (прекомерна ангажованост на послу да се што више заради, необавештеност, дислокација, недовољна помоћ из земље у организационом погледу...) и субјективни (неспремност, несналажљивост, неразумевање језика земље имиграције...) фактори. До почетка 70-тих асоцијацијама наших радника у иностранству бавила су се само ДК представништва, а онда је при ССРНЈ формиран Координациони одбор који се, поред осталог, бавио и питањем самоорганизовања југословенских радника у иностранству.

о раду Међурејубличке комисије¹²³ која се бавила питањима школовања деце југословенских радника на привременом раду ван земље.

Кроз материјале који говоре о положају и проблемима југословенских радника ван земље, посредно, на једном дубљем нивоу, истраживач ће се суочити са деловањем антијугословенске терористичке емиграције. Наслућује се, да су радници – мигранти сем уобичајених проблема, били изложени пропагандним,¹²⁴ криминалним и терористичким активностима екстремиста и то уз прећутни благослов власти неких земаља имиграције.¹²⁵ Шездесетих и почетком седамдесетих година 20. века, било је присутно извођење диверзија већег опсега, терористичких напада, саботажа и атентата.

У Београду,

саветник

30.12.2013. године.

Весна Ђокић

---

¹²³ АЈ-598-45-79 бр. 4375 од 17.10.1973. године.

¹²⁴ АЈ-598-45-79 бр. 454/2 од 1.2.1973. године; „...Секретаријат за информисање добијао је из буџета свега милион динара годишње за информативну делатност међу југословенским радницима на страни. Није познато колико су за овај посао издвајале републике и покрајине, али се видело да је финансирање оскудно. Овим средствима Секретаријат је углавном финансирао припрему и слање материјала иностраним радио и тв-станицама (као нпр. ТВ-Келну) за емисије за наше раднике. Материјале за ове емисије припремао је ТВ-Загреб у сарадњи са осталим ТВ студијима у земљи. ...Овакво стање недовољне информисаности, наших радника користила је, у знатној мери антијугословенска терористичка емиграција, која је брзо и систематски деловала, била добро финансијски опскрбљена, и то баш у тачкама где је Југославија била најрањивија...“

¹²⁵ Др Мило Бошковић, *Антијугословенска фашистичка емиграција*, Слобода, Београд, 1980, стр. 302. „После убиства амбасадора Роловића у Шведској, наша Амбасада је упутила низ демарша шведским властима, упозоравајући на појачану терористичку активност и планове усташке емиграције, који су у пасивности шведске полиције, видели могућност за слободније деловање. Уместо тога, екстремистима је дата прилика за публицитет. Наиме, после, упада у Конзулат СФРЈ у Гетеборгу и убиства амбасадора Роловића, организатори ових акција, припадници „Хрватског народног отпора“ добили су могућност да на шведској телевизији иступају објашњавајући циљеве своје активности и позивајући шведско јавно мњење да да подршку >њиховој борби за слободу <...“

**СТРУКТУРА
АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА**

СТРУКТУРА АРХИВСКЕ ГРАЂЕ

	бр. јед. описа	страна
РАДНИ ОДНОСИ, РАСПОДЕЛА И ЗАПОШЉАВАЊЕ	1	3
СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА	13	8
МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА	56	25
ЈУГОСЛОВЕНСКА ЕКОНОМСКА ЕМИГРАЦИЈА	72	33
ДРУШТВЕНО-ЕКОНОМСКА ПИТАЊА	91	43
САРАДЊА СА САВЕЗНИМ ОРГАНИМА УПРАВЕ	94	45
ОРГАНИЗАЦИЈА И РАД САВЕЗНОГ СЕКРЕТАРИЈАТА ЗА РАД И СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ	96	46
ПОПИС КЊИГА ЕВИДЕНЦИЈЕ	бр.књиге	стр. 1-18 . 51-52

ОПИС
ЈЕДИНИЦА ОПИСА

РАДНИ ОДНОСИ, РАСПОДЕЛА И ЗАПОШЉАВАЊЕ

1 1 ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ О РАДУ И РАДНИМ ОДНОСИМА

Материјали садрже:

- Захтев синдиката радника услужних делатности из Краљева, да се, изменама закона, забрани друштвеном сектору да уступа радове приватним извођачима - грађевинским предузећима. Разлози за покретање ове иницијативе, осим корупције и пљачке друштвене имовине, јесте и невиђена експлоатација радника запослених "на црно". (бр. 588 од 5. 1. 1972. године);

- Представку Јанковић Стојана, радника, упућену Савезној скупштини, којом тражи измене Закона о застарелости потраживања, у смислу повољнијег регулисања потраживања која проистичу из радног односа (1971. година);

- Преписку, после састанка Већа ССЈ, одржаног 25. 11. 1971. године, на коме се разговарало о текућој друштвено-економској ситуацији, основама економске политике за 1972. годину, о политици цена пољопривредних и прехрамбених производа (са освртом на исте у европским државама) и о опадању материјалног положаја радника што често доводи до тензија и конфликта... (бр. 1023/1 од 19. 11. 1971. године);

- Информације о неким проблемима у примени Закона, остваривању законитости и ефикасности државних институција;

- Обавештења о негативним појавама у раду предузећа чији су оснивачи грађани (са седнице Комисије за друштвено-политичка и организациона питања СИВ, одржане 15. 1. 1973. године (бр. 954/1 од 16. 2. 1973. године);

- Мишљења, предлоге и нацрте Закона о: принудном поравнању и стечају; међусобним односима радника у удруженом раду; улагању средстава страних лица у домаће организације удруженог рада; запошљавању и материјалном обезбеђењу за време привремене незапослености; заштити на раду (сви у 1973. години); евиденцији у области рада (1974. године) и други материјали.

Година: 1971-1974.

Врста документа: распис, преписка, представка, закон, правилник, тужба, реферат.

Језик: српски, словеначки, македонски.

1 2 ТУМАЧЕЊЕ ПРОПИСА О РАДНОМ ВРЕМЕНУ

Материјали о: решавању недоумице једног броја радника Шумско-индустријског предузећа "Сана" у вези тзв. "акордног времена". Наиме, они сматрају да нису обавезни да проведу осам сати на послу ако одређену врсту посла обаве за краће време; радном времену мајки са децом до 8 месеци, које раде у радним организацијама и установама са 5-дневном радном недељом; радном времену суботом на терену; третирању рада који се обавља после редовног радног времена и начину плаћања таквог рада; ситуацијама када се дежурство сматра продуженим радом; распореду радног времена у сменама; компензацији радних дана; прековременом раду; прерасподели радног времена; примени прописа о 42-часовној радној недељи; радном времену универзитетских наставника, лекара, пилота, радника на одржавању железничких пруга и других...

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, записник, одлука, правилник.

Језик: српски, македонски.

1 3 ЗАСНИВАЊЕ РАДНОГ ОДНОСА

Материјали о: заснивању радног односа на одређено време; продужењу приправничког стажа преко, законом предвиђеног рока; одбијању надлежних у гумарској индустрији у Димитровграду да запосле радницу која је у другом стању; "решеном стамбеном питању у Београду" као услову за заснивање радног односа; "намештеним" конкурсима и раду конкурсних комисија; састављању ранг-листе кандидата за пријем на рад у радну организацију; волонтерском стажу; примени закона о међусобним односима радника у удурженом раду (ЗОМОРУР); и друго.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, молба, записник.

Језик: српски, македонски.

1 4 ПРЕСТАНАК РАДНОГ ОДНОСА

Материјали о: споразумном раскиду радног односа; учешћу у расподели, радника, коме је престао рад у радној организацији пре истека тзв. отказног рока; издавању решења о отказу раднику који се налазио на боловању; престанку рада запослених у Ђердапској речној управи, због смањеног обима послова; одласку радника запослених у органима управе, у превремену, административну пензију; разрешењу од дужности директора због покретања кривичног поступка; искључењу радника из радне заједнице због повреде дужности; ситуацији која није предвиђена ЗОРО, а то је како издати одговарајућа решења раднику који је умро; престанку радног односа инвалида рада; примени правилника о престанку радног односа у Заједници југословенских железница.

Година: 1971-1974.

Врста документа: пресуда, преписка, представка.

Језик: српски, словеначки.

2 5 ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ИЗ РАДНОГ ОДНОСА

Материјали о: школовању из радног односа и признавању радног стажа (време проведено на школовању); издавању, садржини, вођењу и замени радних књижица; примени ОЗОРО у ситуацијама када долази до припајања (интегрисања) једне радне организације другој (дефинисање статуса запослених); остваривању права из радног односа учесника НОР; признавању у стаж осигурања времена проведеног у ЈНА, у чланству сељачких радних задруга...; накнадама за одсуствовања са рада; праву на годишњи одмор и другим одсуствовањима са посла; праву на материјалну надокнаду за време незапослености; стручним усавршавањима радника, распоређивању, премештајима; стању и проблемима образовања уз рада; повредама радне дужности и санкционисању њихових; и друго.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, распис, извештај, петиција, упутство, правилник.

Језик: српски, македонски.

2 6 ЗАШТИТА НА РАДУ

Материјали о: изменама и допунама техничких прописа за израду и употребу парних котлова, парних судова, грејача воде; примени Правилника о мерама заштите при руковању експлозивним средствима и минирању у рударству; усклађивању Основног закона о заштити на раду са Амандманима XX-XLI (бр. 1793 од 27. 6. 1972. године); добијању сагласности на Правилник о техничким мерама и условима за превоз материјала и људи транспортерима са траком у рударству; раду на доношењу Закона о изменама и допунама Закона о техничким мерама; допуни прописа о техничким мерама и заштити на раду при рударским подземним радовима; изради и усаглашавању теза за Закон о организацији и надлежностима органа инспекције и заштите на раду (бр. 594/1 од 5. 2. 1973. године); предлогу Закона о основним правима радника на заштити на раду, који је израђен према закључку Комисије за друштвено-политичка и организациона питања, у сарадњи са Секретаријатом СИБ за законодавство и правне послове; примени прописа о заштити на раду у пољопривреди, текстилној, хемијској, грађевинској, прехранбеној, машинској индустрији, у рударству, бродарству Југославије; међународном скупу у Нишу, под називом "Заштита '72" у организацији Заједнице института и завода заштите на раду, Ниш; заштити радника код приватних послодаваца; одређивању статуса инспектора рада; несрећама и повредама на раду; размени искустава о заштити на раду између Југословенског речног бродарства и Струковне заједнице за речно бродарство у Дизелдорфу.

Синдикални извештај о стању и проблемима заштите на раду у радним организацијама индустрије, рударства и пољопривреде у Црној Гори (1972. година).

Година: 1971-1974.

Врста документа: правилник, преписка, закон, записник, упутство, извештај, уговор.

Језик: српски, македонски, словеначки, француски.

3 7 СТИЦАЊЕ И ПРИЗНАВАЊЕ СТРУЧНЕ СПРЕМЕ

Материјали о: захтевима да се учешће у НОБ регулише у признавање стручне спреме; појавама да првоборци - носиоци "Партизанске споменице 1941", заузимају радна места за која је предвиђена виша или висока стручна спрема - а они је немају; добијању звања КВ радника на основу двомесечног, нижет житарског курса, који је организовало бивше Министарство трговине и снабдевања, 1948. године у Врњачкој бањи; стицању диплома на Омладинским радним акцијама; признавању стручних испита при преласку на рад, из једне у другу привредну организацију; продужењу приправничког стажа после породилског одсуства ради полагања приправничког испита; признавању стручне спреме ради регулисања службеничког статуса; нострификовању иностраних диплома; стицању звања комерцијалисте у трговини; расподели дохотка на личне дохотке по категоријама запослених у Народном позоришту у Ужицу; признавању стручне спреме капетанима дуге пловидбе; укидању "степенасте наставе" којом су, нпр. две године Правног факултета у Београду признаване као виша школска спрема; издавању уверења о признавању школске спреме и друго.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, молба, уверење, решење.

Језик: српски, македонски, руски.

3 8 ДРУШТВЕНО ДОГОВАРАЊЕ И САМОУПРАВНО СПОРАЗУМЕВАЊЕ

Материјали о: неким отвореним питањима која се тичу расподеле дохотка и личних доходака, на основу републичких закона, а која се јављају као отворена са становишта радника у систему расподеле и равноправног положаја удруженог рада на јединственом тржишту (реферат Већа ССЈ бр. 116/1 од 1. 10. 1971. године); раду надлежних, савезних и републичких органа на утврђивању предлога Друштвених договора о основама и критеријумима расподеле дохотка и личних доходака у привредним и другим делатностима; друштвеном договарању о расподели дохотка и ЛД у органима федерације (нацрт Закона који су урадили Савезни секретаријат за рад и социјалну политику и Комисија СИВ за друштвено-политичка и организациона питања бр. 2409/2 од 7. 11. 1972. године); спровођењу Закона о самоуправном споразумевању и друштвеном договарању о расподели дохотка и ЛД; кретању личних доходака у првом полугођу 1972. године и о примени Закона о привременом усмеравању личних доходака и средстава заједничке потрошње; припремама за саветовање (16-18. 1. 1973. године у Сиску) у вези практичне примене Уставних амандмана XXI и XXII (формирање и расподела дохотка у основним организацијама удруженог рада - ООУР) у организацији Удружења југословенских железара; захтеву "Југостакла" за потписивањем самоуправних споразума - гранских, на нивоу СФРЈ.

Година: 1971-1974.

Врста документа: распис, преписка, извештај, закон, записник, реферат.

Језик: српски, македонски.

4 9 СТАЊЕ И КРЕТАЊЕ ЛИЧНИХ ДОХОДАКА

Материјали о: добијању ЦТАНД кредита Међународног монетарног фонда од 83,5 милиона долара, који је почео да се користи од 30. јула 1971. године; гледиштима ССЈ у вези завршних рачуна радних организација за 1972. годину; ситуацији када на савезне органе треба непосредно примењивати републичке и покрајинске прописе у вези расподеле ЛД и када ти прописи могу бити у колизији са политиком Савезне скупштине и СИВ у односу на савезне органе (бр. 424 од 15. 2. 1972. године); проблему исплате личних доходака радницима царинске службе; анализи кретања и стања личних доходака радника у савезним органима управе у периоду 1967-1971. године, коју је СИВ доставио градски одбор Синдиката радника друштвених делатности; предлогу за измену Основног закона о доприносима и порезима грађана у смислу опорезивања ЛД грађана према укупној заради свих чланова домаћинства (бр. 926 од 10. 11. 1971. године); акционом програму СИВ, према коме је, до краја октобра 1972. године предвиђена израда информација о стању, појавама и кретањима у области личних доходака са гледишта дејства друштвених договора и самоуправних споразума, односно интервентних закона (бр. 2596 од 15. 8. 1972. године); достављању информација републичких и покрајинских секретаријата за рад СИВ о стању и кретању личних доходака; предлозима и ставовима IV СР Србије о мерама у области животног стандарда (донетих на основу закључака СИВ од 21. 11. 1973. године - бр. 3214 од 13. 12. 1973. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, распис, упутство, наредба, одлука, представка.

Језик: српски, македонски, енглески.

4 10 ПРИВРЕМЕНО ОГРАНИЧАВАЊЕ РАСТА ЛИЧНИХ ДОХОДАКА

Материјали о: арбитражи Врховног суда Југославије у вези примене Закона о привременом ограничењу личних доходака у одређеним организацијама удруженог рада, интересним заједницама, државним органима, друштвено-политичким и другим организацијама; замрзавању личних доходака у угоститељству, унутрашњим пословима, просвети, култури, здравству; предлогу Већа ССЈ за "одмрзавање" личних доходака радника који у 1973. години одлазе у пензију; упутству којим се обрачунавају лични дохоци радника који раде у иностраним комисијама при Савезном заводу за запошљавање; захтевима радних организација (из свих крајева Југославије) упућеним СИБ и Савезном секретаријату за рад и социјалну политику за "одмрзавањем" личних доходака; предлозима извршних већа Македоније, Словеније, Србије, Хрватске и извршних већа покрајина за измену Закона о привременом ограничавању личних доходака; предлогу Синдиката радника друштвених делатности СР Хрватске за одмрзавање личних доходака у неким ванпривредним делатностима.

Година: 1972-1973.

Врста документа: преписка, представка, правилник.

Језик: српски, словеначки, македонски.

4 11 ПРИМЕНА ПРОПИСА О РАСПОДЕЛИ ЛИЧНИХ ДОХОДАКА

Материјали о: проблемима насталим применом Уставних амандмана XXI и XXII у погледу расподеле личних доходака. У вези с тим Уставни суд је организовао радну групу која се бавила оним одредбама и принципима из Уставних амандмана који се односе на издвајање из доходака, средстава за личне дохотке (бр. 1148/1 од 7. 12. 1971. године); оцењивању уставности и законитости, од стране Уставног суда Југославије, примени правилника радних организација који се односе на расподелу средстава за личне дохотке, систематизацију радних места, примену друштвених договора и друго; неправилностима у расподели дохотка и личних доходака радника у привредним и друштвеним делатностима (представке запослених).

Година: 1972-1973.

Врста документа: преписка, представка, записник.

Језик: српски.

5 12 ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ О ЗАПОСЛЕНОСТИ И ЗАПОШЉАВАЊУ

Материјали о: утицају незапослености на великвидност југословенске привреде; проблемима запослености и запошљавања током 1970. и 1971. године као и о проблемима запошљавања у петогодишњем плану друштвеног развоја Југославије 1971-1975. године; организацији саветовања (25. и 26. 4. 1972. године) републичких и покрајинских завода за запошљавање о неким проблемима организације самоуправе у области запошљавања и службе за запошљавање (иницијатива је потекла од Савезног бироа за послове запошљавања - бр. 1145/1 од 12. 4. 1972. године); отвореним питањима у вези доношења републичких и покрајинских закона о запошљавању (бр. 3105 од 16. 10. 1972. годи-

не); режиму заштите за случај незапослености у Југославији (упитник Међународног удружења за социјалну сигурност); кретању запослености у првих 9 месеци 1971. године (извештаји републичких и покрајинских секретара за рад); предлозима политике дугорочног развоја запослености и запошљавања до 1985. године које су радили републички секретари за рад, Савезни завод за послове запошљавања и СИВ; организацији и финансијском пословању Савезног бироа за послове запошљавања; запошљавању странаца у Југославији (1971-1974.).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, реферат, конвенција, упитник, правилник, брошура, извештај.

Језик: српски, македонски, француски.

СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

6 13 ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ О ЗДРАВСТВЕНОЈ ЗАШТИТИ

Материјали о: материјалном положају здравствених радних организација у вези са применом XXI Уставног амандмана; гледиштима посланика Социјално-здравственог већа Савезне скупштине у вези утицаја економске политике на област здравства у 1972. години; евиденцији у области здравства; самоуправном организовању клиничких болница; сарадњи Југославије са земљама Варшавског пакта (СССР, Чехословачка, Бугарска) и са неким европским државама (Велика Британија, Италија) у области здравства; спору између Заједнице установа за трансфузију крви СФРЈ и Имунолошког завода у Загребу. Завод је оптужен да неконтролисано манипулише крвљу и продаје гамаглобулин у иностранству ради стицања материјалне добити. Афера је избила у време масовне вакцинације против Вариоле (бр. 1768 од 25. 5. 1972. године); учешћу представника и повереника СИВ, радних тела Савезне скупштине и других савезних органа управе на изради предлога Закона о савезном заводу за здравствену заштиту (1973. година); изради Закона о трансплатацији људских органа.

Извештај Савезног секретаријата за рад и социјалну политику о спровођењу савезних прописа у области здравства и о епидемиолошкој ситуацији у погледу заразних болести у СФРЈ (бр. 1404 од 10. 4. 1974. године).

Нацрт Закона о производњи и промету опојних дрога; Предлог за доношење Закона о евиденцији у области здравства са нацртом Закона (1973. година).

Година: 1971-1974.

Врста документа: белешка, преписка, распис, упитник, закон, извештај, исечак из штампе.

Језик: српски, словеначки, руски, енглески.

7 14 ОРГАНИЗАЦИЈА И ФИНАНСИРАЊЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Материјали о: пословању здравствених радних организација и фондова здравственог осигурања у првом полугођу 1971. године (закључци СИВ од 2. 11. 1971. године); организацији и раду Савеза заједница здравственог осигурања Југославије; остваривању права из здравственог осигурања у иностранству; друштвено-економском положају здравствених радних организација у оквиру мера за економску стабилизацију; доприносима за здравствено и пензијско-инвалидско осигурање; организацији здравствених служби у ЈНА; делокругу

Завода за здравствену заштиту; обнови здравствених служби у Бања Луци после земљотреса; студијском путовању слушалаца IX међународног курса организатора здравствене заштите у Москви (28. 5-9. 6. 1972. године) по Југославији, и о афирмацији југословенске здравствене заштите међу државама Варшавског уговора; међународној сарадњи у области здравствене заштите, посебно са државама у којима ради велики број Југословена*.

Година: 1971-1974.

Врста документа: извештај, правилник, одлука, преписка, брошура.

Језик: српски.

Напомена: *Види: Југословенска економска емиграција - конвенције о социјалном осигурању југословенских радника.

8 15 ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ О ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА

Материјали о: обавези федерације, на основу Уставног закона за спровођење Уставних амандмана XX-XLI, да до 31. 12. 1972. године усклади, са Уставним амандманом XXX постојећи, Основни закон о спречавању и сузбијању заразних болести; разматрању предлога за усвајање Закона о заштити становништва од заразних болести које угрожавају целу земљу (усвајање овог Закона, од стране Социјално-здравственог већа Савезне скупштине, 26. 12. 1973. године); различитом тумачењу Правилника о условима и начину вршења обавезне имунизације против заразних болести - у случајевима обавезне имунизације против великих богиња; размени брошура и информација са Регионалним бироом СЗО о обавезном вакцинисању против колере, великих богиња и жуте грознице; програму семинара о маларији за епидемиологе и санитарне техничаре, који ће се одржати у Републичком заводу за здравствену заштиту у Скопљу од 27. до 31. 3. 1973. године; избору др. Радована Стјепановића за кандидата Савезног секретаријата за рад и социјалну политику, за конференцију о спречавању ширења заразних болести из земље у земљу, коју ће WHO одржати у Смирни, у јуну 1974. године.

Забелешка са састанка М. Венишника, помоћника Савезног секретара за иностране послове и В. Шандруа, амбасадора Румуније у Београду, одржаног 28. 3. 1972. године у ССИП. Изнет је захтев Румуније за привремено обустављање малограничног промета лица између две земље док у Југославији траје вакцинација против великих богиња. В. Шандру је обећао да ће румунска штампа ћутати у вези са тим... понудио је и помоћ Југославији у виду екипа стручњака, епидемиолога који би дошли као помоћ ... бр. 1014/1 од 3. 4. 1972. године.

Година: 1972-1974.

Врста документа: преписка, извештај, закон, распис, забелешка, правилник.

Језик: српски, словеначки, македонски, енглески.

8 16 КОЛЕРА

Материјали о: регулисању трошкова здравственог надзора над лицима-ходојачницима у време епидемије колере у Турској и Саудијској Арабији; разграничењу надлежности између федерације и република у вези финансирања санитарног надзора у току епидемије колере у Турској, крајем 1970. године; увођењу превентивних мера за спречавање уношења колере у Југославију, обзиром да је иста била унесена у неколико европских држава (бр. 1504/1 од 5.

5. 1972. године); организацији санитарног надзора и карантинске службе у Југославији; предлогу СИБ, упућеном Савезном секретаријату за рад и социјалну политику да се у периоду 1972-1974. забрани југословенским муслиманима одлазак на хаџилук у Саудијску Арабију због епидемије колере; примени Уредбе СИБ од 30. 11. 1972. године, о мерама за заштиту од уношења колере; наредби Савезног секретаријата за рад о обавезном вакцинисању против колере, лица која долазе у додир са путницима у међународном саобраћају (бр. 3700 од 24. 11. 1972. године); формирању комисије за здравствену заштиту становништва од колере (решење Савезног секретаријата за рад и социјалну политику); прегледу и вакцинисању спортиста из Словеније који учествују на атлетским играма у Измиру; "покривању" граничног прелаза код Босилеграда, санитарном контролом после појаве трбушног тифуса у Турској и колере у Северној Африци; изменама и допунама Међународног здравственог правилника, које су усвојене на 26. светској здравственој скупштини, 23. маја 1973. године - због епидемије колере; и други материјали.

Година: 1971-1974.

Врста документа: распис, преписка, извештај, уговор, упутство, уредба, телеграм.

Језик: српски, македонски, словеначки.

9 17 ВАРИОЛА ВЕРА

Материјали о: епидемији великих богиња (Вариола вера) која је у марту и априлу 1972. године захватила Југославију, са жариштима на Косову, у Новом Пазару, Чачку и Београду; набавци вакцина, имунизацији становништва, формирању карантина, броју оболелих и умрлих; помоћи Светске здравствене организације (СЗО; WHO) и неких држава (СССР, Швајцарска, СР Немачка...) на сузбијању епидемије Вариоле у СФРЈ; формирању и раду општинских, међуопштинских и републичких штабова на локализовању и сузбијању епидемије великих богиња; надлежностима савезних органа и републичких и покрајинских секретаријата на спречавању ширења и сузбијања карантинских болести (у овом случају Вариоле); раду санитарних инспекција; усаглашавању прописа о кретању и сузбијању заразних болести са Уставним амандманом ХХХ чиме би се постигло јасно разграничење надлежности између федерације и република у овој области (бр. 3635 од 22. 1. 1973. године - Билтен за питања здравственог, инвалидског и пензијског осигурања, бр. 1 септембар 1972. године); утврђивању трошкова који су настали на сузбијању и спречавању епидемије великих богиња 1972. године.

Извештај Медицинског центра "Др Драгиша Мишовић" у Чачку о предузетим мерама и о раду на сузбијању епидемије великих богиња у периоду од 20. 3. до 20. 4. 1972. године (бр. 566/1 од 8. 5. 1972. године) са прилозима.

Година: 1972-1974.

Врста документа: наредба, уредба, закон, преписка, извештај, записник.

Језик: српски, словеначки, македонски, немачки, француски.

9 18 ВЕНЕРИЧНЕ БОЛЕСТИ

Материјали о: сарадњи са Светском здравственом организацијом на сузбијању венеричних болести; здравственим установама за лечење полних болести у СФРЈ; размени информација између Савезног секретаријата за рад и

социјалну политику са министарствима здравља других земаља, о лицима која су носиоци неке од венеричних болести (сифилис, гонореја...).

Година: 1971-1973.

Врста документа: преписка, распис.

Језик: српски, словеначки, енглески, немачки, руски, бугарски, француски.

9 19 ЛЕЧЕЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ГРАЂАНА У СССР

Материјали о: лечењу југословенских грађана у Совјетском Савезу и со-вјетских у СФРЈ, које се обавља на бази реципроцитета уз претходну сагла-сност Секретаријата за рад и социјалну политику и Министарства здравља СССР; неопходној медицинској документацији коју треба да прикупе заинте-ресовани, ради лечења у Совјетском Савезу.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, молба.

Језик: руски, српски, словеначки, македонски.

10 20 ЛЕКОВИ И ОПОЈНЕ ДРОГЕ

Материјали о: стању лекова и санитетског материјала на тржишту; по-временим несташицама лекова на југословенском тржишту; ценама лекова; промету лекова у СФРЈ у току 1970. године; дозволама Савезног секретаријата за рад и социјалну политику (Стручна комисија за лекове) за промет лекова, али и о забранама за промет неких лекова; увозу готових лекова ради клинич-ких истраживања; вођењу евиденције о преписивању и издавању лекова; закључењу Друштвеног договора о сарадњи у области лекова (бр. 806 од 15. 3. 1974. године); британским прописима о производњи, контроли и промету ле-кова; наводној, кривичној одговорности директора Завода за тржишна истра-живања, због сумње да је Институту за статистичка мерења у Милану одао службену тајну (бр. 3331/1 од 18. 7. 1973. године).

Забелешка о разговору Стаменковић Живомира, шефа Одсека за Блиски Исток ССИП, са проф. Благојевић Зором, генералним директором Фармацеут-ског института на Торлаку, 27. 8. 1973. године у њеном кабинету. Разговор је обављен због реаговања амбасадора Сирије у Београду. Повод је гласање југо-словенске делегације, на Међународном конгресу фармацеута у Лисабону, 1972. године, против арапске Резолуције, којом се спречава одржавање следе-ћег конгреса ове федерације 1976. године у Израелу. Следи објашњење проф. З. Благојевић (пов. бр. 80/1 од 3. 9. 1973. године).

Материјали о производњи, контроли и промету опојних дрога (1971-1974).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, молба, упутство, уговор, извештај, записник, распис, правилник, закон, протокол.

Језик: српски, словеначки, македонски, енглески, француски.

10 21 ДОЗВОЛЕ ЗА УВОЗ ЛЕКОВА И МЕДИЦИНСКЕ ОПРЕМЕ

Материјали о: дозволама за увоз лекова и медицинске опреме на основу Одлуке Савезног секретаријата за рад и социјалну политику, о одређивању робе чији је увоз и извоз регулисан 1967. године.

Година: 1971-1973.

Врста документа: преписка, одлука.

Језик: српски.

11 22 ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Материјали о: неким проблемима заштите на раду у базној хемији; добијању сагласности на Правилник о изменама и допунама Правилника о техничким прописима за израду и употребу покретних затворених судова за компримиране, течне и под притиском затворене гасове. До измене Правилника из 1958. године дошло је после несреће у ВП Мељине у којој су, после експлозије два лица била мртва, а два тешко повређена (пов. бр. 15/1 од 15. 11. 1971. године); сарадњи СФРЈ са УНЕСКО и другим специјализованим агенцијама УН у области унапређења и заштите животне средине; проширењу сарадње земаља-чланица СЕВ и СФРЈ у области унапређења и заштите човекове околине; раду Комитета за околину, ОЕЦД; припремама и раду на доношењу Закона о заштити и унапређењу човекове средине (бр. 663/1 од 15. 2. 1974. године); оснивању и раду Савета за заштиту и унапређење човекове средине (бр. 4499/1 од 29. 12. 1972. године); финансирању истраживања у области заштите човекове околине; утицају пестицида на животну околину; аерозагађењу; загађености вода; задацима ССЈ на заштити животне средине; и др.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, извештај, распис, правилник, резолуција, реферат, закон.

Језик: српски, словеначки, македонски, енглески, француски.

12 23 ИЗВЕШТАЈИ О МЕРЕЊИМА РАДИОАКТИВНОСТИ ЗА 1971. ГОДИНУ

Месечни извештаји о мерењима радиоактивности животне средине (по републикама) за 1971. годину.

Година: 1971.

Врста документа: извештај.

Језик: српски, словеначки, македонски.

13 24 ИЗВЕШТАЈИ О МЕРЕЊИМА РАДИОАКТИВНОСТИ ЗА 1972. ГОДИНУ

Месечни извештаји о мерењима радиоактивности животне средине (по републикама) за 1972. годину.

Година: 1972.

Врста документа: извештај.

Језик: српски, словеначки, македонски.

13 25 ИЗВЕШТАЈИ О МЕРЕЊИМА РАДИОАКТИВНОСТИ ЗА 1973. ГОДИНУ

Месечни извештаји о мерењима радиоактивности животне средине (по републикама) за 1973. годину.

Година: 1973.

Врста документа: извештај.

Језик: српски, словеначки, македонски.

14 26 ЗАВРШНИ ЕЛАБОРАТИ О РАДИОАКТИВНОСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗА 1972. ГОДИНУ

Завршни извештаји о радиоактивности животне средине у Југославији (по републикама) за 1972. годину.

Година: 1972.

Врста документа: елаборат.

Језик: српски, словеначки, македонски.

15 27 ЗАВРШНИ ЕЛАБОРАТИ О РАДИОАКТИВНОСТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ ЗА 1973. ГОДИНУ

Завршни елаборати о радиоактивности животне средине у Југославији (по републикама) за 1973. годину.

Година: 1973.

Врста документа: елаборат.

Језик: српски, словеначки, македонски.

16 28 ПРЕНОШЕЊЕ РАДИОАКТИВНОГ МАТЕРИЈАЛА

Уговори, закључени између Савезног секретаријата за рад и социјалну политику и републичких завода и института који врше мерења радиоактивности, њихова реализација и финансирање; закључци са II састанка представника савезних органа и нуклеарних института, заинтересованих за питања примене нуклеарне енергије у мирољубиве сврхе, одржаног 28. 2. 1973. године у Савезном заводу за научну, културно-просветну и научну сарадњу (бр. 1773/1 од 22. 3. 1973. године); нацрт трипартитног споразума (влада СФРЈ, влада САД и Међународна агенција за атомску енергију) о испоруци и осигурању услова за увоз обогаћеног уранијума за НЕ "Кршко" (бр. 738/1 од 20. 2. 1974. године); решења Савезног секретаријата за рад и социјалну политику о увозу радиоактивног материјала (1971-1974).

Материјали о: обавезама федерације које проистичу из примене Основног закона о заштити од јонизирајућег зрачења из 1965. године; сарадњи са Међународном агенцијом за атомску енергију и нека нерешена питања примене нуклеарне енергије (НЕ) у Југославији (бр. 218/1 од 15. 1. 1973. године); разлозима који иду у прилог формирању савезног органа, после укидања савезне комисије за НЕ, који би се бавио применом нуклеарне енергије у Југославији и др.

Година: 1971-1974.

Врста документа: уговор, преписка, распис, извештај, записник, закон.

Језик: српски, словеначки, енглески.

17 29 ПРОПИСИ О КВАЛИТЕТУ И ИСПРАВНОСТИ ЖИВОТНИХ НАМИРНИЦА

Материјали обухватају: предлог Закона о југословенским стандардима и нормама квалитета производа; преднацрт Закона о здравственом надзору над животним намирницама и предметима опште употребе; предлог Савезног секретаријата за рад и социјалну политику за доношење Савезног закона о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе, којим треба да се ускладе, са уставним амандманима, постојећи савезни закони из ове области. Овај предлог, заједно са преднацртом Закона, разматран је на састанку са републичким и покрајинским секретарима за здравство и социјалну политику, који је одржан у Сарајеву, 5. 11. 1971. године (бр. 910/1 од 10. 11. 1971. године); нацрт Закона о контроли квалитета пољопривредних производа и прехранбених производа у спољнотрговинском промету; правилнике Савезног секретаријата за рад и социјалну политику о: методама за вршење хемијских анализа и суперанализа какао праха, чоколаде, воћа, поврћа, житарица, млинских производа, хлеба, пецива и тестенина; минималним условима у погледу бактериолошке исправности којима морају одговарати животне намирнице у промету; минималним условима у погледу хемијске исправности предмета опште употребе, који се могу стављати у промет у Југославији; квалитету производа од меса; ветеринарском прегледу стоке заклане (нацрт), меса и других намирница животињског порекла на месту производње и у промету.

Година: 1973-1974.

Врста документа: закон, правилник, распис, преписка.

Језик: српски.

18 30 ПРИМЕНА ПРОПИСА О ИСПРАВНОСТИ ЖИВОТНИХ НАМИРНИЦА

Материјали о: поступку при узимању узорка животних намирница ради анализе; привредно-казненом поступку против пољопривредног комбината "Београд" из Падинске Скеле, због погрешног начина паковања узорка намирница које треба проследити овлашћеној установи на анализу; контроли намирница из увоза; контроли квалитета пољопривредних производа намењених извозу; примедбама на правилник о максимално дозвољеним количинама пестицида у животним намирницама; регулисању промета средстава за дератизацију; организовању здравственог надзора на заједничкој, пограничној, железничкој станици Ђекењеш; забрани рекламирања дувана и алкохолних пића на основу Закона о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе; привредном преступу и повреди Основног закона о здравственом надзору у Врбасу. Наиме, преступ су начинили Ераковић Петар, управник ресторана "Бачка" и Стјеповић Новка, куварица у том ресторану. Они су "ставили у промет и сервирали Мусић Рајку порцију шкембића у којима се налазило полукружно парче челичне жице, шиљастих крајева, дуго 3цм, које се приликом гутање хране заболо Мусић Рајку у слузокожу грла..." (бр. 335/1 од 6. 10. 1971. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, извештај, правилник.

Језик: српски.

18 31 САНИТАРНА ИНСПЕКЦИЈА И САНИТАРНИ НАДЗОР

Материјал о: надлежностима и прековременом раду санитарних инспектора; проблемима пограничних санитарних служби; раду СИБ и надлежних секретаријата на утврђивању надлежности санитарних инспекција и унапређењу санитарних служби (републичких, покрајинских, граничних); раду санитарне инспекције на извршавању савезних прописа из области здравства у 1973. години. Извештаји и планови рада санитарних инспекција (републичких и граничних).

Материјали о: санитарном надзору над увезеним животним намирницама; мерама за спречавање недозвољеног рада коцкарница; сукобу надлежности између санитарних и царинских служби; контроли путника и робе на аеродромима, у лукама и пограничним железничким станицама; раду граничне, ветеринарске службе (годишњи извештај за 1973. годину); и др.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, извештај, распис, представка.

Језик: српски, словеначки, македонски.

19 32 КАДРОВИ У ЗДРАВСТВУ

Материјали о: констатацијама и ставовима о проблемима кадрова у здравству, које је Социјално-здравствено веће усвојило на својој седници, 26. јула 1971. године; систематизацији радних места у здравству; приправничком стажу лекара, стручним испитима; стипендијама лекара; преношењу питања стручног усавршавања здравствених радника у надлежност републичких органа после ступања на снагу Уставног закона за спровођење Уставних амандмана (1972).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, упитник, правилник, извештај, представка.

Језик: српски, енглески.

19 33 САВЕТОВАЊА, КОНГРЕСИ И ДРУГИ МЕДИЦИНСКИ СКУПОВИ

Материјали о: саветовањима, конгресима, конференцијама и осталим скуповима на којима се разговарало о заштити здравља становништва.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, записник, резолуција.

Језик: српски, словеначки, француски, енглески.

19 34 ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА СТРАНАЦА У СФРЈ

Материјали о: примени Закона о здравственој заштити странаца у Југославији из 1969. године; предлогу Савезног секретаријата за унутрашње послове, за доношење закона о изменама и допунама Закона о кретању и боравку странаца у Југославији (1972); предлогу Савезног секретаријата за рад и социјалну политику за доношење закона о здравственој заштити странаца у Југославији, упућен Секретаријату СИБ за законодавне и правне послове (1973); наплати трошкова лечења странаца у СФРЈ; обавезама федерације да финансира трошкове лечења избеглица; лечењу страних помораца од полних боле-

сти; здравственој заштити чланова страних дипломатских мисија у СФРЈ; пријему, лечењу и рехабилитацији рањеника из Египта.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, закон, уговор.

Језик: српски, македонски, немачки, руски.

20 35 ПРЕНОШЕЊЕ ПОСМРТНИХ ОСТАКА У СФРЈ

Материјали о: давању сагласности (од стране Савезног секретаријата за рад и социјалну политику и Савезног секретаријата за унутрашње послове) за преношење посмртних остатака југословенских грађана и њихову поновну сахрану у Југославији. Ради се о примени Правилника о условима и начину ископавања и преношења мртваца из 1965. године и Основног закона о спречавању и сузбијању заразних болести из 1964. године; ускраћивању сагласности (од стране надлежних секретаријата за пренос посмртних остатака у СФРЈ) оним Југословенима који су због антијугословенске пропаганде, или као припадници усташког и четничког покрета активно учествовали у борбама против јединица НОП; преношењу посмртних остатака Др Михаила Полит - Десанчића из Темишвара у Нови Сад, ради сахране.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, решење, молба, умрлица, телеграм, крштеница.

Језик: српски, словеначки, италијански, француски, немачки, енглески, чешки, мађарски.

21 36 ПРОПИСИ О БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКОЈ ЗАШТИТИ 1971-1972.

Материјали о: сарадњи Савезног секретаријата за рад и социјалну политику и Комисије СИБ за ревизију савезних прописа из области пензијско-инвалидског осигурања; нацрту предлога за доношење Закона о основним правима из пензијског и инвалидског осигурања; усаглашавању гарантованог, најнижег пензијског основа за одређивање борацких пензија, тј. утврђивању јединственог приступа у одређивању пензијског основа међу републикама и покрајинама; обавезама федерације у финансирању пензија бораца и њихових породица; изради републичких и покрајинских нормативних аката у вези ПИО.

Нацрти Закона о: војним инвалидима, борачком додатку, основним правима бораца Шпанског грађанског рата, правима лица одликованих орденом Карађорђевог звезде, одреном Белог орла са мачевима и златном медаљом Обилића, правима носилаца "Партизанска споменица 1941".

Година: 1971-1972.

Врста документа: закон, преписка, распис, извештај.

Језик: српски, македонски, словеначки.

22 37 ПРОПИСИ О БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКОЈ ЗАШТИТИ 1973-1974.

Материјали о: размени мишљења између Савезног секретаријата за рад и социјалну политику и Савезног секретаријата за финансије о предлогу за доношење Закона о изменама и допунама Закона о регулисању сукоба републичких односно покрајинских закона из области пореза, доприноса и такси - са

нацртом Закона (1973); разматрању неких републичких (БиХ) и покрајинских (САП Косово) закона о инвалидима - цивилним жртвама рата, о заштити војних инвалида, здравственој заштити учесника НОР; неким актуелним питањима и проблемима у области основних права учесника НОР, после усаглашавања прописа са амандманима на Устав СФРЈ (бр. 4918/1 од 22. 11. 1973. године - информација Савезног секретаријата за рад и социјалну политику, достављена СИБ).

Резолуција Савезне скупштине о основама политике друштвено-економског развоја у 1974. години (бр. 5098/1 од 10. 12. 1973. године).

Година: 1973-1974.

Врста документа: извештај, преписка, закон, правилник, наредба, распис, одлука, упутство, резолуција.

Језик: српски, македонски, словеначки.

23 38 УТВРЂИВАЊЕ ПЕНЗИЈСКОГ СТАЖА

Материјали о: утврђивању пензијског стажа радника после интеграције (припајања) два предузећа, од којих су радници једног од тих, имали бенефицирани радни стаж; тумачењу Основног закона о пензијском осигурању у вези са бенефицираним радним стажом радника у органима унутрашњих послова, железничара, ливаца, рудара, у коксарима...; захтевима појединаца да се учешће у НОБ рачуна у пензијски стаж; синдикалним иницијативама за допуну Закона о утврђивању радних места на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем; третирању отпремнине радника милиције који одлазе у пензију; и др. материјали.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, представка, телеграм.

Језик: српски.

23 39 ФИНАНСИРАЊЕ ПЕНЗИЈСКО-ИНВАЛИДСКОГ ОСИГУРАЊА

Материјали о: недостатку адекватних прописа за осигурање за случај инвалидности проузроковане несрећом или професионалне болести - за осуђенике. Затвори и казнено-поправни домови не плаћају доприносе за инвалидско осигурање за осуђене особе; рефундирању трошкова лечења носилаца "Партизанске споменице 1941"; финансирању борацких пензија; обавезама федерације у финансирању пензијско-инвалидског осигурања у оквиру мера стабилизационе политике у 1972. и 1973. године; финансирању ПИО у Македонији; конституисању новог система пореза и доприноса у републикама и аутономним покрајинама, заснованог на концепцијама Новог устава (бр. 1082 од 19. 3. 1974. године).

Извештај о извршеној контроли правилности обрачуна обавеза федерације према фондовима пензијског и инвалидског осигурања у вези примене чл. 116 Основног закона о организацији и финансирању социјалног осигурања. Извештај је настао после захтева СИБ, упућеног Служби друштвеног књиговодства да изврши контролу код свих заједница ПИО, и утврди којим је издацима терећен буџет федерације по основу бенефицираних пензија и валоризације војних пензија. Такође, СДК, требало је да изврши и проверу поднетих захтева за накнаду по овим основима за 1972. годину (бр. 4712 од 8. 11. 1973. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, извештај, представка.**Језик:** српски, македонски.**24 40 РАД САВЕЗНОГ И РЕПУБЛИЧКИХ ВЕЋА ЗАЈЕДНИЦА ПЕНЗИЈСКО-ИНВАЛИДСКОГ ОСИГУРАЊА**

Материјали са заседања савезног и републичких већа заједница ПИО на којима се расправљало о: финансирању пензијско-инвалидског осигурања, организацији и раду служби ПИО, формирању листе телесних оштећења, валоризацији пензија, статусу војних инвалида и другим питањима борачко-инвалидске заштите.

Година: 1973-1974.

Врста документа: преписка, записник.**Језик:** српски, македонски.**25 41 ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ИЗ ОБЛАСТИ БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ ЗАШТИТЕ**

Материјали о: захтевима за признавање права на породичну пензију по основу лица која су у току НОР, учествовала на страни окупатора или њихових помагача, па су као такви погинули у борби против НОВ односно ПОЈ, или крајем рата напустили заједно са непријатељем, Југославију. То су, углавном, били интелектуалци, који су, као службеници у КЈ, остварили стаж осигурања, на основу кога би, њихови потомци могли остварити право на породичну пензију. Недоумици Комуналног завода у Титограду и многих других, како решити ове захтеве, без негативних политичких импликација, јер не постоји адекватно решење у постојећем закону о пензијском осигурању (бр. 187/1 од 1. 10. 1971. године); примени Правилника Савезног завода за социјално осигурање на признавање права на посебан стаж (ради стицања пензије) припадницима грчког револуционарног покрета "Елас"; праву на рехабилитацију деце ратних, војних инвалида; тумачењу Основног закона о инвалидском осигурању (чл. 42) који се односи на утврђивање степена инвалидности; стицању и одређивању пензија бораца НОР; посети групе ратних војних инвалида из Србије, Совјетском Савезу, ради посете установама које производе ортопедска помагала; оријентационом плану статистичких истраживања ПИО; примени Закона о основним правима носилаца "Партизанске споменице 1941" и других законских прописа из области борачке заштите; пописивању учесника НОБ; положају бораца који живе на селу; спорним питањима из области борачко-инвалидске заштите; регулисању здравствене заштите ратних војних инвалида; решавању стамбених питања ратних војних инвалида; спорту и рекреацији инвалида у Југославији; спровођењу наредби о повећању новчаних примања из области инвалидске и борачке заштите; представке бораца и инвалида у којима траже усклађивање пензија са трошковима живота, решавање стамбеног питања, адекватнију здравствену заштиту и друго.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, извештај, представка, распис.**Језик:** српски, македонски, словеначки, руски.

26 42 ВОЈНИЧКА ГРОБЉА

Материјали о: примени Уставног закона о спровођењу уставних амандмана XX до XLI, којим је до 31. 12. 1971. године престао да важи Савезни закон о гробљима из 1965. године. Овим су послови око гробова и гробља савезничких и других армија на територији Југославије прешли у надлежност република и аутономних покрајина; усвајању предлога нацрта Закона о гробљима и гробовима југословенских бораца у иностранству (који је припремила Заједничка комисија свих већа Савезне скупштине за питања бораца и ратних војних инвалида); надлежностима Савезног секретаријата за рад и социјалну политику - према овом Нацрту закона; проблемима око доношења посебног Савезног закона о гробљима и гробовима припадника савезничких и других страних армија у Југославији; доношењу републичких и покрајинских прописа о овој материји, њиховој неуједначеној примени, судару надлежности за контакте са иностранством у вези давања информација и података о захтевима за ексхумацију и слично; неопходном међурепубличком договору у вези са уређивањем и одржавањем гробова и других спомен обележја из Првог и Другог светског рата у Југославији; трошковима одржавања Спомен-костурнице палих бораца Црвене армије у Илоку; гробовима црвеноармејаца у СФРЈ; недостатку средстава у републичким буџетима за одржавање гробова савезничких и других армија; војничким гробљима у БиХ, Зајечару, Пироту, Валандову; обавештењу СИБ (упућеном Савезном секретаријату за рад) да није постигнута сагласност република и покрајина у вези са Преднацртом закона о финансирању радова на обележавању Сремског фронта (бр. 3400/1 од 1. 11. 1972. године); трошковима одржавања српских гробља у Бизерти, Мензел Бургиби (бр. 2253/3 од 15. 11. 1972. године); реализацији међудржавног Споразума између влада СФРЈ и Италије из 1968. и 1971. године. Споразумом је предвиђено да се Југословенима палим и умрлим на територији Италије изради 5 спомен-костурница; раду Југословенске делегације на изградњи спомен-костурнице у Гонарсу и Сансеполкру; откривању ових спомен-костурница, децембра 1973. године.

Уговори о ексхумацији посмртних остатака југословенских бораца на тлу Италије и др. материјали.

Година: 1971-1974.

Врста документа: нота, записник, забелешка, промеморија, преписка, телеграм, извештај, уговор, закон, правилник, распис.

Језик: српски, словеначки, италијански.

27 43 ПРЕДСТАВКЕ БОРАЦА НОР

Општи материјали о примени прописа о борачко-инвалидској заштити у СФРЈ; мерама за отклањање неоправданих социјалних разлика код учесника НОР, војних инвалида и породица палих бораца.

Представке бораца у вези здравствене заштите, утврђивања борачког стажа, породичних пензија, борачког додатка, стамбених питања, рехабилитације инвалида, бесплатне вожње, ортопедских помагала и друго.

Година: 1971-1974.

Врста документа: представка, преписка, распис, наредба.

Језик: српски, словеначки, македонски, руски.

28 44 ПРЕДСТАВКЕ НОСИЛАЦА "ПАРТИЗАНСКЕ СПОМЕНИЦЕ 1941."

Материјали о: процедури за добијање "Партизанске споменице 1941"; судским споровима за враћање одузетих "Партизанских споменица 1941"; изједначавању, у правима, бораца Ослободилачких ратова 1912-1920. године са носиоцима "Партизанске споменице 1941"; правима носилаца Ордена народног хероја; грешкама при исплати инвалиднина првобораца.

Представке у вези остваривања права носилаца "Партизанске споменице 1941" на: борачки додатак, здравствену заштиту, повлашћену вожњу, валоризацију пензија, изузетне пензије, новчане надокнаде за бањска лечења, коришћење годишњег одмора, за сахрану и друго.

Година: 1971-1974.

Врста документа: представка, решење, пресуда.

Језик: српски, словеначки, македонски.

29 45 ПРЕДСТАВКЕ БОРАЦА ОСЛОБОДИЛАЧКИХ РАТОВА 1912-1920.

Материјали о: спором, компликованом и често - немогућем прикупљању доказа о поседовању одликовања из Првог светског рата; доказивању идеолошке исправности током рата 1941-1945. године, за борце из Ослободилачких ратова 1912-1920. године. Носиоци ордена из Великог рата дужни су били да доставе потврду надлежног органа унутрашњих послова, да током НОР нису сарађивали са окупатором, ни са квислиншким формацијама.

Представке носилаца Ордена Карађорђевог звезде са мачевима, Ордена Белог орла са мачевима, Златне медаље Обилића и Албанске споменице - којима траже остварење права из борачко-инвалидске заштите (породична пензија, повлашћена вожња, надокнада потребних трошкова и друго).

Подаци о броју живих носилаца Одликовања из Првог светског рата, од 1971. до 1973. године.

Информација о гесту Секције носилаца Ордена Карађорђевог звезде са мачевима, којим уступају своју једногодишњу награду за 1972. годину (у износу од 120,00 дин.) за изградњу пруге Београд-Бар (бр. 1204/1 од 13. 12. 1971. године).

Решење Савезног секретаријата за рад и социјалну политику о признавању права на породичну пензију Карађорђевић Радмили, удовици принца Ђорђа Карађорђевића (на основу Карађорђевог звезде са мачевима - бр. 587 од 15. 3. 1973. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, представка, решење, дописница, телеграм, умрлица, крштеница, указ, венчаница.

Језик: српски, словеначки, македонски.

30 46 ПРИЗНАВАЊЕ СТАТУСА "ШПАНСКОГ БОРЦА"

Решења о утврђивању и признавању статуса "Шпанског борца" на основу Закона о правима бораца Шпанског грађанског рата, усвојеног 21. децембра 1972. године. Овим Законом "Шпанци" су у правима изједначени са носиоцима "Партизанске споменице 1941."

Година: 1972-1974.

Врста документа: молба, представка, решење, преписка.

Језик: српски, словеначки, македонски.

31 47 ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА ВОЈНИХ ОСИГУРАНИКА

Материјали о: новим и повећаним правима војних осигураника, предвиђених Законом о ПИО војних осигураника, усвојеним 15. 12. 1972. године; преношењу послова у вези са применом овог Закона на стручне службе републичких и покрајинских заједница пензијског и инвалидског осигурања војних лица; финансирању ПИО војних лица; резултатима пословања фондова ПИО војних лица; обавезама Федерације по основу бенефицираних пензија и валоризовању војних пензија за 1972. године; опречним схватањима у Одељењу за управне послове Врховног суда Југославије у вези са правом на породичну пензију лица која су од стране Комисије за утврђивање ратних злочина - проглашена ратним злочинцима - али им није суђено (бр. 1494/1 од 11. 05. 1973. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: записник, одлука, статут, преписка, извештај, распис, упутство, представка.

Језик: српски, словеначки, македонски.

31 48 ЖРТВЕ ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА - ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

Материјали о: усклађивању Закона о Југословенској лутрији са Уставним амандманима; финансирању цивилних жртава рата правилнијом расподелом средстава Југословенске лутрије; приходима и расходима Удружења цивилних жртава рата у 1972. години; оснивању и раду "Federacije Sue Rayder" за пружање помоћи заборављеним савезницима из Другог светског рата; захтеву Савеза цивилних жртава рата СР Словеније (огранак у Новој Горици) упућеном председнику Савезне скупштине, да се донесе Закон који ће омогућити реализацију Закона о ратификацији споразума између СФРЈ и Италије (5. 10. 1954.) у односу на остваривање личних војних инвалиднина и других права по том основу (бр. 3840/1 од 8. 12. 1972. године); предлогу удружења ЦЖР Заједничкој комисији свих већа Савезне скупштине за Уставна питања - да се у Уставу СФРЈ утврди надлежност органа федерације за регулисање статуса цивилних жртава рата (бр. 3870/1 од 5. 9. 1973. године).

Извештаји републичких и покрајинских секретаријата за здравство и социјалну политику о стању и проблемима заштите жртава фашистичког терора и цивилних жртава рата (1973.). Извештај Међурепубличке и међупокрајинске радне групе о заштити цивилних жртава рата у Југославији, са предлозима заједничких ставова (бр. 2486 од 13. 5. 1974. године).

Информација о могућим накнадама жртвама "виво-експеримената" у логорима бившег Немачког Рајха (бр. 805/1 од 1. 3. 1974. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, представка, извештај, закон, распис.

Језик: српски, словеначки, македонски, енглески.

32 49 ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ О СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ У ЈУГОСЛАВИЈИ

Материјали о: предлогу ПИК-Пећ за измену Закона о стамбеним односима и Закона о привредном пословању (газдовању) стамбеним зградама у друштвеној својини; друштвеној акцији за изградњу станова солидарности за раднике са најнижим примањима и о стамбеној солидарности уопште; предлог оперативног програма СИБ-а у области изградње станова солидарности са утврђеним задацима и одговорним савезним органима (бр. 1375/1 од 8. 4. 1974. године); активностима општина и Сталне конференције градова Југославије у области социјалне политике, после писма Ј.Б.Тита и закључака Извршног бироа Председништва СКЈ (бр. 5718/1 од 17. 12. 1973. године); примени Уставних амандмана на област социјалне заштите, образовањем интересних заједница социјалне заштите и унапређењем система финансирања исте; социјалној политици у радној организацији и општини - реализованој кроз бригу о деци, старима, породици...

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, молба, статут, билтен, распис.

Језик: српски, словеначки, македонски.

33 50 СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ДЕЦЕ, ПОРОДИЦЕ, СТАРИХ И ХЕНДИКЕПИРАНИХ

Информације о финансирању и одржавању старачких домова, преношењу надлежности у вези бриге о старима и немоћнима са федерације на републике и покрајине и о примени споразума са "Фондацијом Сју Рајдер" на опремање Дома старих у Рисну. Жалба Милована Кљакића из Дома за старе и пензионере у месту Стари Лец, о катастрофалним условима живота штићеника овог Дома (бр. 1666/72 од 17. 5. 1972. године). Преднацрт одлуке о материјалном обезбеђењу жртава непријатељских акција, извршених против СФРЈ и њених грађана. Одлука је последица расправе о материјалном обезбеђењу Магдалене Новаковић, на седници СИБ, 17. 6. 1970. године. Девојка је била жртва диверзантске (терористичке) акције у београдском биоскопу "20. октобар" (бр. 521 од 11. 8. 1970. године).

Материјали о: збрињавању породица чији је хранилац на одслужењу војног рока и породица лица у активној служби у ЈНА; доприносу СФРЈ фонду УН за популационе активности за 1972. годину; дечјем додатку; збрињавању напуштене деце; примени прописа о адопцији - у случајевима када страни држављани усвајају децу југословенских грађана; старању о деци са специјалним потребама.

Предлози Извршног већа Скупштине СР Македоније, за доношење Закона о старатељству, Закона о усвајању деце и Закона о односу између деце и родитеља. Предлог Закона о додатку на децу војних лица у активној служби ЈНА.

Година: 1971-1974.

Врста документа: одлука, преписка, представка, закон, реферат.

Језик: српски, словеначки, македонски, енглески, француски.

33 51 СОЦИЈАЛНЕ РАЗЛИКЕ

Материјали о: Захтеву Савезне скупштине, упућеном Савезном секретаријату за рад и социјалну политику, да у оквирима својих надлежности, прикупи и систематизује податке о свим узроцима и видовима неоправданог богађења и друштвено неприхватљивих, социјалних разлика (пов. бр. 14/1 од 8. 11. 1971. године); програму мера и акција савезних органа управе, савезних организација и стручне службе СИВ за ублажавање и отклањање великих социјалних разлика у југословенском друштву; мерама и активностима за смањење социјалних разлика у републикама (извештаји републичких секретаријата за здравство и социјалну заштиту); раду Међуресорне комисије СИВ на извештају о предузетим мерама за отклањање социјалних разлика, као и о мерама које треба даље предузимати по овом питању (бр. 2310/1 од 4. 5. 1973. године); прихватању извештаја Међуресорне комисије од стране владе на седници одржаној 20. 6. 1973. године са додатним закључком "да се размотри питање, да савезни функционери при ступању на дужност у органе федерације, допуњују изјаве о свом имовном стању (бр. 3113/1 од 2. 7. 1973. године); разматрању Допунског извештаја СИВ и Друштвено-политичког већа Савезне скупштине о реализацији задатака Савезне скупштине на спречавању и отклањању неоправданих социјалних разлика; реалним могућностима федерације да после усвајања Уставних амандмана XXX-XXXIII, утиче на смањење социјалних разлика у Југославији (бр. 1216 од 23. 12. 1971. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: извештај, преписка, распис, елаборат.

Језик: српски, словеначки, македонски.

34 52 СОЦИЈАЛНО-ХУМАНИТАРНИ РАД

Захтеви социјалних организација и установа за доделу средстава из прихода федерације за 1971. годину - намењених за социјално-хуманитарне акције. Извештај Савезног секретаријата за рад и социјалну политику о поднетим захтевима за додељивање средстава из прихода федерације од продаје јубиларних златника и сребрника у 1971. години - намењених за финансирање одређених социјално хуманих акција (бр. 466 од 16. 2. 1972. године).

Материјали о: предлогу СИВ у вези састава Одбора СФРЈ за активност у светској години становништва и о висини средстава којима ће се финансирати ова активност; захтеву Савеза слепих Југославије да се формално-правно регулише дефиниција слепоће на савезном нивоу; трећој, редовној скупштини фондације "Споменица солидарности" (4. 12. 1973. године); додели признања Међународног црвеног крста "Флоренс Најтингел" најбољим медицинским сестрама у Југославији.

Година: 1972-1974.

Врста документа: распис, правилник, статут, извештај, белешка.

Језик: српски, словеначки, македонски.

35 53 ЗБРИЊАВАЊЕ ИЗБЕГЛИЦА

Материјали о: сарадњи са Уредом Високог комесаријата за избеглице (ВКИ) у Женеви, око збрињавања и интеграције албанских избеглица у Југославији; додели средстава из савезног буџета републичким (Црна Гора, Маке-

донија, Србија) и покрајинском (САП Косово) секретаријату за народно здравље и социјалну политику, за смештај и издржавање албанских избеглица; апелу ВКИ упућеном ССИП, за настањивање избеглица из Чилеа, после долазка Пиночеа на власт (информација ССИП и мишљење Савезног секретаријата за рад и социјалну политику у овом апелу); досељавању албанских избеглица у Југославију од 1948. године, њиховом броју, здравственом стању, образовној структури, финансирању и проблемима у њиховој интеграцији, као и о плану југословенске владе да се до 1980. године, средствима из савезног буџета највећи број албанских избеглица интегрише на територији САП Косово (Нацрт информације ССУП и Савезног секретаријата за рад и социјалну политику, о албанским избеглицама у Југославији, која ће на захтев СИБ бити разматрана у децембру 1973. године - бр. 4826/1 од 15. 11. 1973. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, извештај, списак, упитник, уредба, распис.

Језик: српски, македонски, енглески, албански.

35 54 ХЕНДИКЕПИРАНЕ АЛБАНСКЕ ИЗБЕГЛИЦЕ (АЉИЈАЈ-ЉУШАЈ)

Досијеи хендикепираних албанских избеглица формирану у сарадњи са Уредом Високог комесаријата за избеглице у Женеви (од презимена Аљијај до Љушај).

Година:

Врста документа: досије.

Језик: српски, енглески.

36 55 ХЕНДИКЕПИРАНЕ АЛБАНСКЕ ИЗБЕГЛИЦЕ (МАТАЈ-ШЕХУ)

Досијеи хендикепираних албанских избеглица формирану у сарадњи са Уредом ВКИ у Женеви (од презимена Матај до Шеху).

Година: 1972.

Врста документа: досије.

Језик: српски, енглески.

МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

37 56 САРАДЊА СА СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИМ АГЕНЦИЈАМА ОУН

Материјали о: саставу, задацима и раду Југословенских комисија за сарадњу са специјализованим агенцијама УН (ВНО, УНИЦЕФ, УНЕСКО...); резултатима сарадње са Светском здравственом организацијом на сузбијању епидемије великих богиња у Југославији током 1972. године; недовољној сарадњи Покрајинског секретаријата за здравље и социјалну политику у Приштини, са Савезним секретаријатом за рад и социјалну политику, приликом покретања помоћи Косову од стране СЗО (бр. 2078/1 од 21. 6. 1971. године); здравственој помоћи избеглицама и расељеним лицима на Блиском истоку; финансијским ефектима сарадње са УНИЦЕФ од 1948. до 1971. године; реализацији УНИЦЕФ програма за 1971. и 1972. годину; предлогу за ратификацију уговора са УНИЦЕФ о помоћи босанској крајини после земљотреса, закљученог 29. 12. 1972. године у Београду; сарадњи Савезног секретаријата за рад и

социјалну политику и ССИП око усаглашавања ставова о бројним политичким питањима, која је требало решавати на скупштинама Светске здравствене организације. Нека од тих питања била су: обнављање права НР Кине да, уместо Чанг Кај Шековог представника, добије свој у СЗО, оспоравање пуномоћја делегације Лон Ноловог режима у Камбоџи, од стране Југославије, питање пријема ДР Немачке у чланство УН и друга (бр. 2078/1 од 21. 6. 1972. године); сарадњи Југославије са УНЕСКО; активностима УН на социјално-економском плану; размени информација са УН о запошљавању, стратегији развоја, популационој политици, заштити животне средине и друго.

Година: 1971-1974.

Врста документа: белешка, преписка, записник, извештај, статут, уговор, споразум.

Језик: српски, енглески, француски.

37 57 МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ И КОНВЕНЦИЈЕ

Материјали о: састанку у ССИП, одржаном 15. 10. 1971. године на коме се разговарало о припреми преговора за закључење међународних уговора, обавези њиховог доцнијег извршења и месту СФРЈ у трилатералној дипломатији; раду на измени и допуни Закона о уређењу имовинских односа насталих услед ликвидације права и обавеза југословенских држављана на основу међународних уговора; припремама за одржавање Дипломатске конференције у Женеви, 20. 2. 1974. године, која ће се бавити допунама Женевских конвенција о заштити жртава рата од 1949. године; декларацији ОУН о социјалном развоју; приступању појединих држава Међународним конвенцијама о: укидању свих форми расне дискриминације, статусу лица без држављанства, остваривању алиментационих захтева у иностранству, специјалним мисијама...

Преглед ратификованих међународних уговора од 1972. до 1974. године.

Година: 1971-1974.

Врста документа: конвенција, преписка, декларација, закон.

Језик: српски, енглески.

37 58 МЕЂУНАРОДНИ СКУПОВИ И ЗАСЕДАЊА

Материјали о: међународним конгресима, конференцијама, симпозијумима, састанцима и другим заседањима посвећеним заштити човекове средине, здравственом васпитању, рехабилитацији инвалида, педијатрији, имунопатологији, чувању деце запослених родитеља и другим здравствено-социјалним питањима; учешћу Др Босиса Клуна на медицинском семинару у Сеулу, у Јужној Кореји, земљи са којом Југославија нема званичне контакте, нити жели да их успостави; налогу ССИП да Савезни секретаријат за рад и социјалну политику, преко Републичког секретаријата за рад у Љубљани испита случај - и да о томе извести ССИП (бр. 5017 од 5. 12. 1973. године); негодовању амбасадора Сирије у Београду, Насер Салех Кодору-а, због сагласности Југославије (против Резолуције арапских земаља) на конгресу фармацеута у Лисабону, 1973. године - да се следећи скуп одржи у Израелу (Забелешка о разговору помоћника Савезног секретара за иностране послове са амбасадором Сирије, дана 17. 8. 1973. године, бр. 3749 од 24. 8. 1973. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, забелешка, телеграм, брошура.

Језик: српски, словеначки, македонски, енглески, француски, чешки, руски.

37 59 ЕВРОПСКИ ПРОГРАМ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ

Материјали о: активностима Европског уреда УН за социјални развој који промовише програм за социјални напредак Европе; методама и активностима социјалних служби у планирању и спровођењу програма социјалног развоја у земљама Европе; регионалним састанцима, мисијама стручњака, студијским посетама и мрежи кореспондената за истраживања у области социјалне политике; оснивању, задацима и активностима Европског института за социјалну акцију; сагласности ССИП да Југославија, у својству посматрача (али са правом да изнесе своје гледиште) буде заступљена на конференцији министара за човекову средину. Конференција ће се одржати у Бечу од 28. до 30. марта 1973. године, у организацији Европског савета (Европски савет, који сазива конференцију је међувладина регионална организација земаља Западне Европе, ван система Уједињених нација. Организација се бави, поред политичких питања и проблемима из области економске и социјалне политике. Југославија је са овом организацијом сарађивала само по техничким питањима али је заинтересовано пратила њен рад и са политичког аспекта - бр. 334/1 од 14. 3. 1973. године).

Извештај Југославије, који је припремљен за конференцију европских министара одговорних за социјалну заштиту (у Хагу, од 22. до 26. августа 1972. године), и који садржи корисне информације о систему социјалне заштите у СФРЈ (бр. 3855 од 11. 12. 1972. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: упитник, распис, преписка, извештај, брошура, нота, забелешка.

Језик: српски, словеначки, енглески, француски.

38 60 САРАДЊА СА МЕЂУНАРОДНОМ ОРГАНИЗАЦИЈОМ РАДА (МОР)

Материјали о: посети Вилфреда Џенкса, генералног директора МБР, Секретаријату за рад СР Хрватске. Током разговора, г. Џенкс је говорио и о томе како САД не измирују своје финансијске обавезе према МОР а он нема мандат да преговара са њима. Зато сматра да би помињање овог проблема од стране председника Тита - председнику Никсону, за време предстојеће посете, имало огроман значај... Заузврат, генерални директор МБР би, знајући за интерес Југославије да ангажује свој кадар у администрацији МОР, обавио извесне "дискретне консултације". Наиме, утицао би да се Рафаел Табор, директор Савезног завода за запошљавање, ангажује у МОР на пословима миграција... (пов. извештај Савезног секретаријата за рад и социјалну политику ССИП, бр. 1/1 од 6. 10. 1971. године); измени састава (због редефинисања федерације, применом Уставних амандмана) и раду Југословенске комисије за сарадњу са Међународном организацијом рада; мишљењима СПК, ССЈ и Савезног секретаријата за рад и социјалну политику о отвореним питањима стурктуре МОР, чије би решавање водило ка демократизацији и универзалности ове организације; изменама Устава МОР, усвајањем амандмана на 57. заседању (јун 1972. године), којим би се укупан број чланова Административног савета МОР повећао са 48 на 56; заседањима МОР; примени конвенција МОР; решавању фи-

нансијске кризе у МОР због неплаћања чланарине од стране САД (бр. 891/1 од 22. 3. 1972. године); разлозима неодржавања 2. регионалне конференције држава - чланица МОР (један од њих, свакако је послератно, хладноратовско разрачунавање Великих сила чиме је било потпуно блокирано регионално деловање МОР, што није случај са другим регионима у свету, где су се конференције редовно одржавале - пов. бр. 5414/1 од 3. 1. 1974. године); нератификованим конвенцијама МОР; захтевима надзорних органа МОР да Југославија усагласи са Конвенцијом, одредбу свог Закона који регулише услове за одобрење ноћног рада жена; тешкоћама у примени ове конвенције МОР (писмо Савезног секретаријата за рад Антуну Вратуши, потпредседнику СИВ - бр. 529/1 од 7. 2. 1974. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: извештај, преписка, конвенција, резолуција, закон, биографија, телеграм, распис.

Језик: српски, словеначки, енглески, француски.

39 61 САРАДЊА СА ОЕЦД

Материјали о: избору југословенског кореспондента при ОЕЦД за питања миграната, јер је Комитет за радну снагу и социјалне послове одлучио да установи систем стручног праћења економских миграната. Циљ је био да се сакупе информације и подаци на основу којих би се пратиле тенденције миграција, као и ставови земаља (имиграната и емиграната) о овом питању; заједничком раду на пројекту "Миграције радника", у оквиру техничке помоћи ОЕЦД, са Географским институтом Свеучилишта у Загребу; осталим облицима сарадње СФРЈ са Комитетом за радну снагу и социјалне послове у областима популационе политике, распореда радног времена, напретка организације рада, образовања и тржишта рада; мисији ОЕЦД у Југославији; програму рада ОЕЦД за 1974. годину; сарадњи СФРЈ са осталим комитетима ОЕЦД (за научну и технолошку политику, за економску политику, образовање, фискалне послове, за заштиту животне средине).

Година: 1972-1974.

Врста документа: преписка, упитник, извештај.

Језик: српски, француски.

39 62 НАУЧНО-ТЕХНИЧКА САРАДЊА СА СЕВ

Поверљиви материјали о: неким питањима научне и техничке сарадње са СЕВ. Спремности југословенских научних и других установа и организација да учествују у крупним истраживачким пројектима у оквиру Комитета СЕВ за научно-техничку сарадњу. То су: биофизичка истраживања, разрада мера за заштиту природе, комплексно коришћење дрвних сировина, стварање нових врста пестицида и разрада индустријских катализатора; оснивању Савета за заштиту животне средине при Комитету СЕВ за научно-техничку сарадњу и о сарадњи Југославије са овим Саветом; броју институција и појединаца у СФРЈ који сарађују са СЕВ на мултилатералној и билатералној основи; закључењу Споразума (Москва, 17. мај 1972. године) о научно-техничкој сарадњи на истраживачком пројекту "Развој научних основа и разрада нових технолошких процеса у области заваривања, наваривања и термичког резања разних материјала ради добијања заварених конструкција и стварања ефикаснијих материја-

ла и уређаја за заваривање" (пов. бр. 79/1 од 3. 9. 1973. године); примени овог Споразума и други материјали.

Година: 1973-1974.

Врста документа: преписка, реферат, протокол, записник, споразум, распис.

Језик: српски, руски.

40 63 ОПШТИ МАТЕРИЈАЛИ О РАЗМЕНИ МЕДИЦИНСКИХ СТРУЧЊАКА

Материјали о: састанку републичких секретаријата за народно здравље и социјалну заштиту, одржаном у Сарајеву, децембра 1971. године. Разговарало се о тешкоћама у реализацији планова сарадње на подручју здравства и медицинских наука са социјалистичким и другим европским државама. Наиме, главни терет размене стручњака, перманентно носе исте установе у истим републикама, чиме је често угрожено одвијање њихових редовних делатности. Зато често пружају отпор све учесталијим доласцима страних стручњака (бр. 420/1 од 1. 12. 1971. године); бездевизној размени медицинских стручњака са социјалистичким и другим европским државама 1971-1974. године; проблемима Савезног секретаријата за рад у организовању и финансирању размене здравствених стручњака (бр. 1764/1 од 27. 3. 1973. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, распис, телеграм, брошура.

Језик: српски, словеначки, македонски.

40 64 ЗДРАВСТВЕНО-СОЦИЈАЛНА САРАДЊА СА БУГАРСКОМ

Материјали о: закључењу планова сарадње са Бугарском за 1972/73. и 1974/75. годину, у области здравствене заштите и медицинских наука; реализацији ових планова сарадње.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, извештај, телеграм, протокол, упитник.

Језик: српски, словеначки, македонски, руски, бугарски, енглески.

40 65 ЗДРАВСТВЕНО-СОЦИЈАЛНА САРАДЊА СА МАЂАРСКОМ

Материјали о: потписивању плана сарадње у области здравства и медицинске науке са НР Мађарском за 1971, 1972 и 1973. годину и о његовој реализацији; финансирању билатералне сарадње са Мађарском у области здравства и социјалне политике; интересовању мађарских стручњака за искуства локализације и сузбијања епидемије великих богиња у Југославији, 1972. године; студијским боравцима медицинских стручњака из обе земље, на основи реципроцитета; сарадњи ресорних министарстава, института и здравствених установа двеју држава; изменама и допунама Споразума о примени Конвенције која је закључена 7. 10. 1957. године, између влада Југославије и Мађарске, о уређењу питања социјалног осигурања њихових држављана, које треба да се утврде на преговорима, од 17. до 20. 4. 1973. године, са мађарском делегацијом у Београду.

Информације о припремама за потписивање плана сарадње у области здравства и медицинске науке са НР Мађарском, за 1974. и 1975. годину.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, телеграм, забелешка, распис, упитник, биографија, извештај.

Језик: српски, словеначки, македонски, мађарски, немачки, руски, енглески, француски.

40 66 **ЗДРАВСТВЕНО-СОЦИЈАЛНА САРАДЊА СА НЕМАЧКОМ
ДЕМОКРАТСКОМ РЕПУБЛИКОМ**

Материјали о: потписивању плана сарадње између Савезног секретаријата за рад и социјалну политику СФРЈ и Министарства здравља НДР за 1972/73. годину у области медицинске науке и заштите здравља (у Београду, 20. 12. 1972. године); размени стручњака ради студијског усавршавања и специјализације на бази реципроцитета, размени стручне литературе, информативног материјала, прописа и норматива из области здравства, непосредној сарадњи установа сродних по профилу и другим облицима сарадње у области медицинске науке, здравства и социјалне заштите; припремама и потписивању плана сарадње у области здравства и социјалне заштите на нивоу влада две државе за године 1974, 1975 и 1976. (у Берлину, 22. 11. 1973. године); реализацији финансијских обавеза из ових планова сарадње.

Информације о посети председника СИВ, Џемала Биједића, Источној Немачкој, на позив шефа Савета Министара НДР, Вилија Штофа, маја 1973. године. Током посете, постигнут је договор да се приступи закључењу Конвенције о социјалном осигурању.

Година: 1971-1974.

Врста документа: споразум, распис, преписка, статут, извештај.

Језик: српски, словеначки, македонски, немачки, енглески.

41 67 **ЗДРАВСТВЕНО-СОЦИЈАЛНА САРАДЊА СА ПОЉСКОМ**

Материјали о: сарадњи медицинских стручњака две државе на плану педијатрије, онкологије, ортопедије и медицинске рехабилитације, гинекологије, стоматологије, епидемиологије, рада, социјалне заштите; потписивању Протокола о сарадњи у области здравља, социјалне заштите и рехабилитације инвалида, са Планом сарадње у овим областима за године 1972. и 1973. (у Варшави, 17. 12. 1971. године); финансијским обавезама Федерације у реализацији ових споразума; могућој непосредној сарадњи ресорних установа, према предлогу Министарства здравља НР Пољске; предлогу министра за рад и зараде Пољске, да се у Варшави организује састанак директора предузећа социјалистичких земаља, ради сарадње и заједничког деловања у Међународној организацији рада; сарадњи на пољу заштите бивших бораца, између две државе, током формирања Министарства за борацка питања у Пољској (1973); реализацији алиментационих потраживања из Пољске (1974); узајамним посетама на министарском нивоу.

Преглед билатералне сарадње између две државе у области рада, здравља и социјалне политике од закључења Конвенције о социјалном осигурању (1958) и Административног споразума за примену ове Конвенције (1962. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, распис, телеграм, протокол.

Језик: српски, словеначки, македонски, енглески, немачки, руски, француски, пољски.

41 68 ЗДРАВСТВЕНО-СОЦИЈАЛНА САРАДЊА СА РУМУНИЈОМ

Материјали о: непосредној сарадњи Медицинских факултета у Новом Саду и Темишвару; реализацији плана сарадње са Румунијом у области здравства и медицинских наука за 1972. годину; припремама за ратификацију Додатног протокола између две државе, о правној помоћи, закљученог у Београду, 18. 10. 1960. године и Конзуларне конвенције, потписане 24. 1. 1974. године; посети министра рада СР Румуније, Петре Лупу, Југославији (на позив Савезног извршног већа) од 14. до 18. новембра 1972. године. Током посете, поред питања која се односе на регулисање социјалног осигурања, разговарало се и о организацији и надлежности Савезног секретаријата за рад и социјалну политику, материјалним стимулансима, професионалној оријентацији и селекцији радника, рехабилитацији инвалида, спречавања несрећа на послу и скраћивању радног времена (бр. 3519 од 14. 11. 1972. године); недовољном интересовању здравствених установа Југославије за одлазак у Румунију, на студијске боравке стручњака док румунска страна инсистира да се, уговорени обим размене стручњака, прама плану сарадње за 1973. годину, реализује; потписивању плана сарадње у области здравства и медицинских наука између СФРЈ и СР Румуније за 1973. и 1974. годину, октобра 1973. године у Београду; упозорењу ССИП Савезном секретаријату за рад и социјалну политику, да Југославија као независна и несврстана држава не сме да сужава простор својих међународних активности, учествовањем својих експерата на састанцима само социјалистичких земаља (бр. 248/10 од 17. 5. 1973. године); закључењу Протокола о социјалном осигурању и билатералној сарадњи између СФРЈ и СР Румуније, у Темишвару 30. 3. 1973. године, и о његовој примени.

Година: 1971-1974.

Врста документа: конвенција, телеграм, преписка, извештај, протокол, записник, распис, биографија.

Језик: српски, словеначки, македонски, руски, француски, енглески.

42 69 ЗДРАВСТВЕНО-СОЦИЈАЛНА САРАДЊА СА СССР

Материјали о: бездевизној размени медицинских експерата на основу Плана сарадње са СССР у области здравства и медицинске науке, за 1971. године; заинтересованости совјетске стране за ближом сарадњом социјалистичких земаља - чланица МОР (забелешка о разговору заменика савезног секретара за иностране послове, Јакше Петрића са отправником послова Амбасаде СССР у Југославији, бр. 1238/1 од 16. 12. 1971. године); сукобу надлежности између Савезног секретаријата за рад и социјалну политику и Савезног завода за научну, просветно-културну и техничку сарадњу, у области здравства и социјалне политике (бр. 1259 од 23. 12. 1971. године); размени стручњака у области здравства и социјалне политике; регулисању еквиваленције диплома са СССР; раду Сталног комитета експерата социјалистичких земаља на рехабилитацији инвалида; различитим системима социјалне заштите у Совјетском Савезу и Југославији и различитим концепцијама конвенције за социјално осигурање због чега се продужавају разговори о њеном потписивању двадесет година; проблемима око трансфера пензија југословенских ибеоваца - повратника и лечења совјетских инжењера у Бродоградилишту "Бјела" - због

непостојања конвенције о социјалном осигурању између Југославије и СССР (бр. 682/1 од 18. 2. 1974. године).

Извештај Савезног секретаријата за рад и социјалну политику ССИП о раду Мешовите југословенско-совјетске комисије на потписивању Плана сарадње у области здравства и медицинских наука за 1973. и 1974. годину, августа 1973. године у Београду. Према извештају, могло је доћи до неспоразума и лоше атмосфере током рада Комисије, јер Секретаријат није био обавештен о доласку совјетске делегације, коју нико није сачекао на аеродрому... (бр. 1045 од 15. 8. 1973. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, телеграм, уговор, протокол, распис, забелешка, извештај.

Језик: српски, словеначки, македонски, руски, немачки, енглески.

42 70 ЗДРАВСТВЕНО-СОЦИЈАЛНА САРАДЊА СА ЧЕХОСЛОВАЧКОМ

Материјали о: резултатима деценијске сарадње са Чехословачком у области здравствене заштите и медицинских наука; продужавању и допунама планова сарадње у овим областима сваке друге године; разним видовима ове сарадње као што су размене стручњака, непосредни контакти здравствених и научних установа, размена искустава и информација...; размени искустава у области организације и позитивног законодавства у области социјалног осигурања; проблемима у примени Конвенције о социјалном осигурању од 1957. године; преговорима са Чехословачком ради ревизије ове Конвенције који трају још од 1967. године, а спорно питање односи се на тзв. "принцип осигурања" тј. чији фондови треба да снесу трошкове социјалног осигурања југословенских радника; најављеној, званичној посети Густава Хусака, генералног секретара ЦК КП ЧССР Југославији; могућностима за закључење споразума о запошљавању југословенских радника у ЧССР, проблемима и спорним питањима које две државе, са прекидима, решавају од 1957. године (бр. 629/1 од 29. 2. 1972. године).

Извештај Амбасаде СФРЈ у Прагу о тучи великих размера која се догодила у фабрици бетонских конструкција "Префа" у Челаковицама (ЧССР). До масовног обрачуна дошло је 26. 9. 1971. године између чешких грађана и југословенских радника, скопског предузећа "Вардар". Реч је о радницима који се налазе у ЧССР на основу аранжмана тзв. "продате радне снаге"...Извештај даље говори о узроцима сукоба, учешћу надлежних у његовом разрешавању, али и о предлозима да се хитним мерама унесу промене у политику запошљавања југословенских радника у иностранству (пов. бр. 9/1 од 26. 10. 1971. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: споразум, преписка, извештај, протокол, распис, одлука, телеграм.

Језик: српски, словеначки, македонски, чешки, руски, француски, немачки.

42 71 БИЛАТЕРАЛНА САРАДЊА СФРЈ СА ОСТАЛИМ ДРЖАВАМА

Материјали о: односима Југославије са државама Балкана, научно-техничкој, привредној и културној сарадњи; интересовању аташеа за рад амбасаде Велике Британије у Атини да се, посетама Нишу, Београду, Љубљани и разговорима са југословенским званичницима, обавести о организацији здрав-

ствене заштите у Југославији; раду на ревизији Конвенције о социјалном осигурању са Великом Британијом, која је закључена 24. маја 1958. године; посети министра у влади Венецуеле, г-ђе Аделе де Калвани Југославији (22-29. 6. 1973. године) током које се интересовала за самоуправљање у Југославији, стручно оспособљавање радника, социјалну заштиту, рад југословенских синдиката...; приремама за ратификацију споразума о научној, културно-просветној и техничкој сарадњи са Кубом, Мадагаскарком, Финском, Чилеом...; сарадњи у области социјално-здравствене заштите са Етиопијом, Кипром, Индијом, Малезијом, Монголијом, Перуом, Тунисом, Мексиком...; оснивању Мешовите југословенско-турске комисије за привредну сарадњу; посети Цемала Биједића, председника СИБ Турској (19-24. 11. 1972. године). Са високим званичницима Турске (председником владе и председником државе) разговарало се о резултатима билатералне сарадње између две државе и о корацима за даље унапредјење исте. Теме су биле, такође и Кипарско питање, блискоисточна криза, смањење наоружања у Централној Европи, КЕБС... и друго. Турска средства информисања дала су неубичајено велики публицитет посети председника СИБ и често су, наглашено истицала "турско порекло" југословенског премијера. Интервенцијом амбасаде и МИП СФРЈ овакав публицитет је уклоњен из озбиљне штампе. (пов. извештај ССИП, Савезном секретаријату за рад и социјалну политику бр. 26/1 од 8. 3. 1973. године).

Материјали о: примени Споразума о оснивању информативног центра САД (америчка читаоница) у Сарајеву, сагласно условима Меморандума о сагласности од 14. јуна 1961. године, који је потписан 18. јула 1973. године у Београду; организовању семинара о заштити на раду, од стране САД, у Сарајеву; стипендијама националних института за здравље САД.

Забелешка о разговору вођеном 30. 9. 1971. године, између др. Егеберг Роцера, саветника председника САД, Ричарда Никсона и савезног секретара за рад и социјалну политику, Вука Драгашевића. Гости су били примљени на свој захтев и најавили да их интересују питања организације и проблеми здравствене заштите у Југославији. Интересовали су се за питања алкохолизма и наркоманије, наводећи своја (америчка) искуства. Узгред, г. Егеберг пледирао је и на могућност сарадње Југославије са НАТО, преко Комитета који проучава проблеме савременог друштва (бр. 367/1 од 6. 10. 1971. године).

Планови међународних посета (1971-1974).

Година: 1971-1974.

Врста документа: ед мемоар, белешка, извештај, преписка, распис, нота, споразум, закон.

Језик: српски, македонски, словеначки, енглески, француски, шпански.

ЈУГОСЛОВЕНСКА ЕКОНОМСКА ЕМИГРАЦИЈА

43 72 РАДНО-ПРАВНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РАДНИКА У ИНОСТРАНСТВУ

Материјали о: припреми преговора са СР Немачком и Аустријом о реципрочном признавању еквиваленције диплома и сведочанстава - у марту 1972. године; изворима података о стању и кретању југословенских грађана на раду ван земље, о њиховој старосној и квалификационој структури, распореду по земљама имиграције, њиховом социјално-економском положају, зарадама, штедњи и девизном приливу; основним елементима политике запошљавања у иностранству и социјалне заштите југословенске економске емиграције;

проширењу мреже социјалних радника и ДКП СФРЈ због масовних економских миграција које су превазишле све процене и очекивања крајем 60-тих и почетком 70-тих година; активностима ССЈ и синдиката земаља имиграције на побољшању радно-правног и социјалног статуса југословенских радника на привременом раду у иностранству; циљевима југословенске информативно-пропагандне и културно-забавне делатности према грађанима на раду ван земље; деловању антијугословенске политичке емиграције; самоорганизовању југословенских радника у иностранству; проблемима на међународном и унутрашњем тржишту радне снаге у вези са светском монетарном кризом; општим економским кретањима, социјалној и имиграционој политици појединих европских земаља (СР Немачка, Данска, Француска); решавању проблема надлежности између органа Федерације, републичких и покрајинских органа у вези са применом конвенција о социјалном осигурању и других међудржавних споразума у време реорганизације Федерације (бр. 3976 од 20. 12. 1972. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, белешка, извештај, распис, закон, одлука, записник.

Језик: српски, словеначки, француски.

44 73 ЗАПОШЉАВАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ГРАЂАНА У ИНОСТРАНСТВУ

Материјали о: организовању сталне и прецизне евиденције Југословена који одлазе на привремени рад у иностранство; могућем утицају стабилизационих мера и међународне монетарне кризе на кретање запослености у земљи и запошљавање југословенских радника у иностранству; реализацији закључака СИБ Савезне скупштине о запошљавању југословенских радника у иностранству; изradi, примени и изменама Закона о основним условима за запошљавање и заштиту југословенских грађана у иностранству; предлогу ССЈ за финансирање појединих акција у вези са запошљавањем југословенских радника у иностранству (1972); припреми Акционог програма за стварање услова, за повратак југословенских радника из иностранства; раду релевантних савезних органа, друштвено-политичких организација и научних установа на реализацији пројекта ФПН у Београду, "Идејно-политички ставови грађана СФРЈ на привременом раду у иностранству" (бр. 2733/2 од 7. 6. 1973. године); ангажовању радне групе за изradу Нацрта друштвеног договора за запошљавање и враћање југословенских радника са рада у иностранству; проблемима везаним за рад Савезног бироа за послове запошљавања, као савезне организације у односу на финансијско пословање (1973); обезбеђењу радника-повратника; учешћу република и покрајина у укупном броју запослених југословенских грађана у иностранству, према попису становништва 31. 3. 1971. године и према подацима служби за запошљавање од 31. 12. 1971. године (бр. 925 од 6. 3. 1974. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, закон, правилник, извештај, белешка, распис, телеграм, исечак из штампе.

Језик: српски, словеначки, француски.

45 74 ПРОПИСИ О ЗАПОШЉАВАЊУ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ГРАЂАНА У ИНОСТРАНСТВУ

Материјали о: тумачењу и примени чланова 4 и 5 Правилника о условима, под којима радне организације могу упућивати своје раднике на рад у иностранство (правилник је почео да се примењује од 1971. године); упућивању деташираних радника од стране радне организације "Хидропројект" у Либију и "Рада" у ЧССР у ситуацији када Југославија нема закључене међудржавне споразуме о запошљавању са овим државама (бр. 1446/1 од 21. 3. 1973. године); обавезама радних организација према органима у федерацији и републици, односно аутономној покрајини у вези са упућивањем радника на рад у иностранство (бр. 3871/1 од 21. 2. 1972. године); тумачењу и примени Правилника о вођењу евиденције у области рада; тумачењу и примени Закона о основним условима за привремено запошљавање југословенских грађана у иностранству (1973); положају југословенских радника који изводе инвестиционе радове у СР Немачкој у време када је Влада СР Немачке донела одлуку о забрани даљег запошљавања страних радника (бр. 5259/2 од 29. 1. 1974. године); оправданој сумњи да је Републички секретаријат за рад Хрватске различито применио постојеће прописе о запошљавању ван земље. Оваква пракса условила је неједнак положај југословенских предузећа на иностраном тржишту (бр. 1214/1 од 28. 3. 1974. године); раду Југословена код страних фирми у СФРЈ.

Година: 1972-1974.

Врста документа: преписка, уговор.

Језик: српски, словеначки, француски, немачки.

45 75 ТРГОВИНА РАДНИЦИМА - МИГРАНТИМА

Материјали о: жалбама и петицијама радника на домаће фирме и предузећа које су их одвеле на рад у иностранство. Притужбе се односе на: упућивање на рад ван земље о сопственом трошку и без потребних радних и других докумената, неисплаћен прековремени рад, теренски и дечји додатак, исплату зарада које су мање од уговорених, лоше услове рада и смештаја...; протеривању групе југословенских радника из Филингена у СР Немачкој, који су били без радне и дозволе за боравак. Утврђено је да су у СРН дошли посредством неких Немаца из фирме "Батимент-Франце" у Базелу - која уопште не постоји. Изнајмљивали су раднике немачким фирмама за 13 ДМ на сат а радницима су исплаћивали 4-5 ДМ на сат. Наводно се против ових Немаца повео поступак код немачких надлежних власти (бр. 671/1 од 7. 3. 1972. године); сумњивим и несолидним грађевинским фирмама на подручју под јурисдикцијом конзулата СФРЈ у Нирнбергу; запошљавању југословенских грађана у Аустрији ван поступка утврђеног међудржавним споразумом ("туристичко запошљавање") - које је основ за неспоразуме и малверзације у вези југословенских радника. Наиме, изван број комуналних завода за запошљавање на територији Словеније и Хрватске, непосредно се обраћао аустријским фирмама и нудио им раднике. Савезни и републички заводи за запошљавање били су прилично немоћни... (Извештај Савезног секретаријата за рад и социјалну политику - ССИП бр. 1108/1-72 од 29. 6. 1972. године); изгласавању у Бундестагу, Закона о забрани рада предузећима која у СР Немачкој изнајмљују радну снагу (обавештење Генералног конзулата СФРЈ у Минхену - ССИП, бр. 1367/1 од 21. 4. 1972. године); испитивању карактера Уговора закљученог између грађевинског предузећа "Пула" и немачке фирме П.Р. Моцхбау ГМБХ из Бона - којим

је оштећен радник Петричевић Маринко, тесар (бр. 1774/1 од 25. 5. 1972. године); врбовању југословенских грађана за рад у Јужноафричкој Републици.

Извештај Савезног јавног тужилаштва упућен Савезном секретаријату за рад и социјалну политику о противзаконитом посредовању у запошљавању југословенских радника у иностранству и о препродаји домаће радне снаге страним фирмама (бр. 3057/2 од 13. 11. 1972. године).

Нота Генералног секретара ОУН бр. 234/22 од 29. 11. 1973. године којом се траже све информације, коментари и сугестије југословенске владе у вези са недозвољеном трговином радницима - мигрантима са Резолуцијом Поткомитета ОУН за спречавање дискриминације и заштиту мањина (бр. 397/1 од 30. 1. 1974. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: представка, преписка, уговор, резолуција, нота, телеграм, забелешка, распис.

Језик: српски, словеначки, енглески.

**45 76 СИНДИКАЛНА ЗАШТИТА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РАДНИКА НА РАДУ
ВАН ЗЕМЉЕ**

Материјали о: организовању семинара за представнике општинских завода за запошљавање, социјално осигурање општинских синдикалних већа (ОСВ) и координационих тела у општинама. Тема овог семинара у организацији Већа ССЈ, била је "Радно-правна и социјална заштита југословенских радника у иностранству"; седницама Комисије Већа ССЈ за запошљавање у земљи и иностранству, на којима се расправљало о: заштити интереса и права југословенских радника на раду у Западној Европи, сарадњи са синдикатом СР Немачке (ДГБ) ... и са синдикатима других земаља имиграције; говору Јосипа Броза на проширеној седници Председништва Већа ССЈ, у коме је, поред осталог наглашена улога ССЈ у очувању радничког, државног и народног јединства, у ситуацији када је под утицајем догађаја у Загребу (МАСПОК) почело пребројавање радника на националној основи (бр. 1377/1 од 31. 12. 1971. године); неопходном, активнијем односу ССРЊ према самоорганизовању југословенских радника у иностранству; састанку синдиката земаља емиграције и имиграције, одржаном у Београду, 24-26. 4. 1972. године. На састанку су били представници 15 националних синдикалних организација Европе и Северне Америке. Разговарало се о: узроцима, последицама и обележјима миграционих кретања, начину запошљавања у земљама имиграције, неравноправном положају радника - миграната, асимилацији радника, улогама и активностима синдиката...

Година: 1972.

Врста документа: преписка, извештај, распис, брошура.

Језик: српски.

**45 77 ШКОЛОВАЊЕ ДЕЦЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РАДНИКА
У ИНОСТРАНСТВУ**

Материјали о: проблемима образовања деце југословенских радника привремено запослених у иностранству. Друга страна медаље, јесу проблеми деце југословенских гастарбајтера, која се остала у земљи без адекватне заштите и социјалне бриге; седници Савезног извршног већа, одржаног 6. 2.

1974. године, на којој је разматрано питање обезбеђења наставе из националне групе предмета за децу југословенских радника привремено запослених у иностранству (бр. 654/1 од 14. 2. 1974. године); конституисању допунске наставе из националне групе предмета, која постаје пратећи део наставе стране основне школе коју похађају деца југословенских радника; наставним плановима и програмима допунске наставе, уџбеницима, васпитним циљевима и задацима у сложеним условима живота и рада југословенских малишана у страним срединама; критеријумима за избор наставника у југословенским школама у иностранству (стручност, друштвено-политички и морални квалитети).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, извештај, забелешка.

Језик: српски.

45 78 ЈУГОСЛОВЕНСКИ СОЦИЈАЛНИ РАДНИЦИ У ЗЕМЉАМА ИМИГРАЦИЈЕ

Извештај Генералног конзулата СФРЈ у Штутгарту у коме се говори о пружању помоћи југословенским радницима на подручју овог ДКП. Са извесном дозом бојазни, наводи се појачана активност ЦАРИТАС према југословенским радницима, иако се зна да особље ЦАРИТАС и католичког кадра није пријатељски расположено према Југославији (бр. 905/1 од 23. 3. 1972. године).

Материјали о: могућностима ангажовања југословенских радника у француским социјалним институцијама; материјалном обезбеђењу социјалних радника по повратку у СФРЈ; сарадњи југословенских социјалних радника са АН и стагнацији у ширењу мреже социјалних радника у СРН због привредних тешкоћа у овој земљи; улози и задацима саветодаваца (социјалних радника) на пружању организоване, бесплатне помоћи југословенским радницима у иностранству; избору и финансирању социјалних радника ... и други материјали.

Година: 1972-1974.

Врста документа: преписка, извештај, белешка, уговор.

Језик: српски.

45 79 КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНА И ИНФОРМАТИВНА ДЕЛАТНОСТ МЕЂУ ЈУГОСЛОВЕНСКИМ РАДНИЦИМА У ИНОСТРАНСТВУ

Материјали о: састанку Већа ССЈ, одржаном 21. 9. 1971. године у Сарајеву. На овом састанку дефинисани су задаци ССЈ, ССРЊ, ССИП, СПК, Савезног бироа за послове запошљавања и Савезног секретаријата за рад и социјалну политику у вези информисања југословенских радника у иностранству о свим питањима која се тичу њиховог рада у туђини и евентуалног повратка у земљу (бр. 286 од 4. 10. 1971. године); састанку представника републичких и покрајинских већа ССЈ и усвојеним закључцима у вези са културно-забавним турнејама за југословенске раднике у СР Немачкој (забелешка са састанка у Већу ССЈ од 29. 2. 1972. године); средствима и облицима информативно-пропагандне активности међу југословенским радницима на раду ван земље у 1971. години; деловању клубова и удружења радника; добрим и лошим странама деловања "Радио - Келна"; дефинисању обавеза федерације, република и аутономних покрајина у финансирању информативно-пропагандне и културно-просветне делатности међу југословенским радницима на раду ван земље

(бр. 454/2 од 1. 2. 1973. године); издавању листа "Новости из Југославије" за југословенске грађане на раду у иностранству.

Година: 1971-1974.

Врста документа: уговор, преписка, реферат, распис, забелешка, пословник.

Језик: српски.

46 80 ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У АУСТРАЛИЈИ

Материјали о: преговорима и потписивању Протокола у вези измене Аранжмана о одласку, боравку и запошљавању југословенских грађана у Аустралији; ратификацији и примени Споразума о боравку и запошљавању југословенских држављана у Аустралији; трансферу пензија; броју исељеника из Југославије; аустралијској социјалној и имиграционој политици, почев од 1972. године када је на власт дошла Лабуристичка странка; обавезној ревакцинацији против великих богиња, путника који иду у Аустралију, јер власт ове земље сматра вакцину југословенске производње - неефикасном.

Година: 1971-1974.

Врста документа: забелешка, протокол, преписка, нота, распис.

Језик: српски, македонски, енглески.

46 81 ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У АУСТРИЈИ

Материјали о: актуелним питањима запошљавања југословенских грађана у Аустрији, која су разматрана на нивоу влада двеју држава, после сусрета Џ. Биједића и Б. Крајског (бр. 2174/1 од 20. 6. 1972. године); преузимању права стечених код Пензијског фонда Првог дунавског паробродског друштва. Проблеми су настали у покушају (применом Конвенције о социјалном осигурању са Аустријом од 1. 1. 1967. године) да се обави преузимање пензија југословенских радника, из аустријског у југословенско социјално осигурање; чланку у листу "Salzburger nachrichten" од 27. 8. 1971. године у вези запошљавања турских уместо југословенских радника. Текст је, због значаја наведен у целини а почиње - овако: "Услед џунгле која влада у погледу компетенција централних органа у Београду и полуаутономних, ангажовање југословенске радне снаге постаје све теже, тако да се оно често отеже у недоглед..." (бр. 827 од 2. 11. 1971. године); проблемима у примени Конвенције у социјалном осигурању са Аустријом (утврђивање пензијског стажа, трансфер пензија, финансирање давања из инвалидског осигурања...) и о раду на њеним изменама и допунама (1971-1974); нелегалном запошљавању југословенских радника у Аустрији, инвестиционим радовима, статусу деташираних радника, имиграционој политици Аустрије и др.

Година: 1971-1974.

Врста документа: распис, преписка, нота, уговор, протокол, споразум, записник, извештај.

Језик: српски, немачки, словеначки, македонски.

46 82 ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У ЗЕМЉАМА БЕНЕЛУКСА**БЕЛГИЈА**

Материјали о: раду на допунама Административног аранжмана о начину примене конвенције о социјалном осигурању између СФРЈ и Белгије, од 1. 11. 1954. године, измењене Конвенцијом од 11. 3. 1968. године. Измене су биле неопходне због обрачуна трошкова здравствене заштите чланова породица у Југославији, југословенских радника запослених у Белгији, исплате дечијих додатака, школовања деце југословенских радника...; неоснованим исплатама белгијских пензија корисницима настањеним у Југославији; разговорима вођеним у Амбасади СФРЈ у Белгији о издавању сталног пасоша лицима без одслуженог војног рока. Блажи став ССИП и ССНО о овом питању резултат је бојазни да би многи југословенски радници могли да приме белгијско држављанство; примени поступка за запошљавање југословенских радника, њиховом стручном образовању, информисању и другим питањима која су решена међудржавним Споразумом о запошљавању и боравку југословенских радника у Белгији од 20. 11. 1970. године (1820/1 од 30. 5. 1972. године); раду Мешовите југословенско-белгијске комисије на питањима радно-правне и социјалне заштите југословенских радника у Белгији; регулисању еквиваленција диплома са Белгијом; размени искустава о системима социјалне заштите; статусу деташираних радника и др.

ХОЛАНДИЈА

Материјали о: добрим странама, али и мањкавостима Опште конвенције о социјалном осигурању између СФРЈ и Холандије, закључене 1. 6. 1956. са применом од 1. 4. 1957. године; проблемима у вези запошљавања југословенских радника у Холандији (на основу Споразума о запошљавању који је почео да се примењује средином 1970. године; кривичном поступку који је покренут пред Окружним судом у Сарајеву против новинара Станић Славка. Именовани је у недељном листу "Свијет" бр. 634 од 24. јула 1970. године објавио чланак под насловом: "Тко продаје нашег радника" бр. 3599/1 од 17. 11. 1972. године; колективној представци групе металских радника "Индустромонтаже" из Загреба, упућене Уставном суду Југославије. Радницима који су са својом фирмом дошли на рад у бродоградилште у Ротердаму нису исплаћени теренски додаци и годишњи одмор. О питисцима, заташкавању... (бр. 1472/1 од 3. 5. 1972. године).

ЛУКСЕМБУРГ

Материјали о: примени Измењене и допуњене конвенције о социјалном осигурању између СФРЈ и Великог војводства Луксембург, од њеног ступања на снагу, 1. 10. 1971. године; броју, квалификационој структури, трошковима здравственог осигурања и уопште о статусу југословенских радника на привременом раду у Луксембургу.

Година: 1971-1974.**Врста документа:** нота, преписка, конвенција, извештај, распис, представка.**Језик:** српски, француски, словеначки.**46 83 ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У ИТАЛИЈИ**

Материјали о: регулисању радно-правног, културно-просветног и социјалног статуса словеначке мањине у области Трста и италијанске мањине у СФРЈ (Записник са заседања Сталне мешовите југословенско-италијанске комисије за примену Видемског споразума, потписаног 17. 11. 1971. године;

девизном приливу у СФРЈ, оствареном на подручју шест општина у зони малограничног промета лица са Италијом (бр. 335/1 од 3. 2. 1972. године); социјалном осигурању италијанских оптаната; промени уставно-правног положаја италијанске етничке групе у Хрватској и Словенији, насталој инкорпорирањем амандмана у уставе ових република; "пограничном" запошљавању Југословена, италијанском односу према пријему страних радника (пошто је Италија земља - емиграције) и припремама преговора за закључење Споразума о регулисању организованог запошљавања Југословена у Италији (1973); "дневним миграцијама" Југословена у Италију и раду "на црно".

Година: 1972-1974.

Врста документа: записник, забелешка, преписка, меморандум, нота, закон, извештај, распис.

Језик: српски, словеначки, италијански.

46 84 ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У КАНАДИ

Материјали о: активностима канадске амбасаде у вези са исељавањем југословенских грађана у Канаду и растурању пропагандног материјала у те сврхе на територији Смедерева и околине. Гледишту ССИП да треба пропагандно деловати у земљи да би се спречило неорганизовано одливање радне снаге у Канаду. Посебно треба подстицати патриотску свест и моралне обавезе стручњака који намеравају да иду у Канаду и Аустралију, а на које је заједница утрошила знатна средства и оспособила их за њихове позиве... (Извештај ССИП Савезном секретаријату за рад и социјалну политику бр. 1470/1 од 3. 5. 1972. године); канадској имиграционој политици; врбовању и нелегалном запошљавању Југословена у Канади; усељавању Југословена у Канаду од 1967. до 1971. године и статусу "Ландид иммигрант" који се битно разликује од "привремене радне снаге" у европским земљама (бр. 1555/1 од 10. 5. 1972. године).

Година: 1972.

Врста документа: преписка, забелешка, брошура.

Језик: српски.

46 85 ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У ЛИБИЈИ

Материјали о: друштвеном животу југословенских грађана на подручју Киренаике (променија која је СИВ доставила Амбасада СФРЈ у Либији - бр. 2416/1 од 19. 7. 1972. године); припремама за преговоре између СФРЈ и Либије за закључење Споразума о избегавању двоструког плаћања доприноса за социјално осигурање, као и Конвенције о социјалном осигурању којом би се регулисала и остала питања из ове области (1974); раду на ратификацији Споразума о културној сарадњи између владе СФРЈ и владе Либијске Арапске Републике, који је потписан 14. 3. 1974. године у Триполију.

Година: 1972, 1974.

Врста документа: преписка, променија, распис, споразум.

Језик: српски.

47 86 ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У СР НЕМАЧКОЈ

Материјали о: односу неких југословенских предузећа која изводе инвестиционе радове у СР Немачкој, према радницима, о изнајмљивању истих (препродаји) немачким фирмама, неисплаћивању зарада и других припадности (Извешај Генералног конзулата СФРЈ у Минхену ССИП - бр. 248/1 од 1. 10. 1971. године); преласку деташираних радника из југословенских организација удруженог рада, на рад у немачке фирме (преписка Савезног бироа за послове запошљавања и Савезног секретаријата за рад и социјалну политику - бр. 5084/2-73 од 8. 1. 1974. године); привредној сарадњи између СФРЈ и СР Немачке; стручном оспособљавању југословенских радника; штрајковима југословенских радника у покрајини Баден-Витемберг (бр. 1025 од 19. 11. 1971. године); узурпирању надлежности Савезног бироа за послове запошљавања од стране комуналних бироа за запошљавање у Врбасу, Мурској Соботи (бр. 1129 од 3. 12. 1971. године); регулисању нерешеног статуса немачке делегације при Сталној комисији за запошљавање југословенских грађана у СР Немачкој; немачкој социјалној политици и организацији и надлежностима немачког Министарства за рад и социјалну политику; примени Правилника о условима под којим радне организације могу упућивати своје раднике на рад у иностранство ("Службени лист СФРЈ", бр. 29 од 8. 7. 1971. године); и други материјали.

Година: 1971-1974.

Врста документа: реферат, преписка, извештај, нота, забелешка, распис, белешка, ед мемоар, протокол, уговор.

Језик: српски, немачки, словеначки, македонски.

47 87 СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РАДНИКА У СР НЕМАЧКОЈ

Материјали о: закључивању Споразума по члану 18 Споразума паушалном обрачуну трошкова у стварима које се односе на чланове породице у Југославији, а осигуране код немачких болесничких благајни; остваривању права из здравственог осигурања када радник (на раду у СР Немачкој) борави у Југославији; накнади коју је исплатила СР Немачка у вези пребијања обавеза из социјалног осигурања (на основу Уговора о регулисању извесних потраживања из социјалног осигурања, закљученог између ФНРЈ и СР Немачке 10. 3. 1956. године, који је ступио на снагу 28. 11. 1958. године); примени немачко-југословенског споразума о социјалној сигурности од 12. 10. 1968. године (ради се о примени чл. 26 овог Споразума који се односи на дечији додатак); збрињавању инвалида рада; проблемима радника у вези остваривања права из социјалног осигурања и радног односа (Извештај Конзулата СФРЈ у Диселдорфу ССИП, бр. 1152/1 од 7. 12. 1971. године); осигурању радника у случају незапослености; социјалном осигурању деташираних радника; пензијском осигурању југословенских радника; размени ратификационих инструмената (1. 10. 1973. године) Споразума за спровођење Споразума од 12. 10. 1968. године између СФРЈ и СР Немачке о социјалном обезбеђењу, потписаног 9. 11. 1969. године у Бону. Споразум ступа на снагу 2. 10. 1973. године; сагласности-ма које је Савезни секретаријат за рад и социјалну политику дао југословенским фирмама за продужење примене југословенских прописа о социјалном осигурању, за раднике тих предузећа, привремено запослених у СР Немачкој.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, извештај, представка, распис.

Језик: српски, немачки, македонски.

48 88 ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У СКАНДИНАВСКИМ ДРЖАВАМА

ДАНСКА

Материјали о: формирању делегације која ће водити преговоре за закључење и потписивање Конвенције о социјалном осигурању између СФРЈ и Краљевине Данске, у Копенхагену од 10. до 15. марта 1971. године; неким питањима у вези запошљавања југословенских радника у Данској; данском систему социјалног осигурања и социјалним проблемима југословенских радника; одбијању југословенске делегације да закључи Конвенцију о социјалном осигурању, на истим принципима на којима је закључена Конвенција између Данске и Турске, јер би у том случају југословенски радници били недовољно заштићени (Записник са преговора... бр. 268/1 од 1. 10. 1971. године); раду Мешовите комисије за привредну, индустријску и техничку сарадњу са Данском, предвиђене Међународним споразумом од 12. 10. 1970. године; социјалној политици Данске; спремности Данске да закључи споразуме о радно-правној и социјалној заштити југословенских радника, после измене данског социјалног законодавства у случају евентуалног уласка у Европску заједницу.

НОРВЕШКА

Материјали о: проблематици запошљавања, рада и боравка југословенских радника у Норвешкој; припремама за вођење преговора ради закључења конвенције о социјалном осигурању.

ШВЕДСКА

Материјали о: предаји поклона Београдског фудбалског савеза фудбалском клубу југословенских радника на раду у фабрици СКФ у Гетеборгу "Јединство"; остваривању алиментационих потраживања; деловању антијугословенских усташких терористичких организација у Шведској (Забелешка о разговору Р. Цунова са министром социјалне политике Асплингом у Амбасади СФРЈ у Стокхолму, 13. 9. 1972. године - бр. 2860/1 од 21. 9. 1972. године); иницијативи СИВ (од 20. јуна 1973. године) да се поведу преговори за измене и допуне Конвенције о социјалном осигурању између СФРЈ и Краљевине Шведске, закључене 5. јула 1968. године; посети делегације Синдиката металаца Шведске Југославији од 12. до 16. фебруара 1973. године, ради вођења разговора о положају југословенских радника запослених у металној индустрији Шведске (бр. 664/1 од 7. 2. 1973. године); трансферу пензија; раду Југословенско-шведске мешовите комисије за привредну, индустријску и техничку срадњу; примени Конвенције о алиментационим потраживањима; сарадњи у области културе и образовања.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, извештај, записник, распис, забелешка, протокол.

Језик: српски, енглески.

48 89 ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У ФРАНЦУСКОЈ

Материјали о: раду Мешовите југословенско-француске комисије за запошљавање југословенских радника у Француској. Комисија се, између осталог, бавила и повезивањем југословенских служби за запошљавање са францу-

ским послодавцима, повећањем броја југословенских социјалних радника, стручним усавршавањем Југословена на привременом раду у Француској (посебно у металургији и машиноградњи); усовима запошљавања, рада, награђивања, смештаја... југословенских радника у Француској; стању на тржишту рада и француској имиграционој политици; југословенско-француским политичким и економским односима и сарадњи у области здравства, науке и технике; спорним питањима у примени Конвенције о социјалном осигурању (ревизија скале дечијих додатака, израчунавање трошкова здравствене заштите, сезонски радници, обезбеђење у случају незапослености...) и настојањима југословенске стране да постигне равноправан третман југословенских радника запослених у Француској и француских радника; изменама и допунама Конвенције о социјалном осигурању од 5. јануара 1950. године; примени Споразума о запошљавању од 25. јануара 1965. године; оснивању француског информативног центра у Скопљу на основу Споразума закљученог 28. 11. 1972. године у Скопљу и други материјали.

Година: 1971-1974.

Врста документа: конвенција, извештај, споразум, записник, нота, преписка, распис.

Језик: српски, словеначки, македонски, француски.

48 90 ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У ШВАЈЦАРСКОЈ

Материјали о: спорном посредовању "Центротуриста" код прибављања радних виза и путних карата за југословенске сезонске раднике који долазе на рад у грађевинарство Швајцарске (бр. 1988/1 од 11. 4. 1973. године); изменама и новелирању Конвенције о социјалном осигурању са Швајцарском из 1962. године; скандалозним условима смештаја сезонских радника у Швајцарској и о имиграционој политици ове државе (Извештаји Амбасаде СФРЈ у Берну бр. 239/1 од 1. 10. 1971. године); стању и проблемима у области запошљавања југословенских радника; кантоналним прописима о породичним додацима у Швајцарској са посебним освртом на југословенске раднике (бр. 3536/1 од 13. 11. 1972. године); поновном закључивању уговора о запошљавању југословенских радника у Швајцарској пољопривреди, иако је између надлежних, у Савезном секретаријату за рад и социјалну политику (23. 11. 1972.) договорено да се обуставља слање радника на пољопривредна имања сељака у Швајцарској. Одлука је донета због полуфеудалног статуса сезонских радника из Југославије (Забелешка генералног конзула СФРЈ у Цириху - бр. 2844/1 од 12. 6. 1973. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, извештај, распис, забелешка, нота.

Језик: српски, француски, немачки.

ДРУШТВЕНО-ЕКОНОМСКА ПИТАЊА

49 91 ЈУГОСЛОВЕНСКА ЕКОНОМИЈА И ДРУШТВО 1972-1973

Материјали о: гледиштима Савеза синдиката Југославије у вези са предлозима Закона о отклањању узрока и последица неликвидности; примени начела о равноправности језика и писма народа и народности Југославије; реализацији економске политике у првом тромесечју 1971. године; усвајању Оперативног програма мера за реализацију економске политике у 1972. години, на

седници Владе, одржаној 12. 4. 1972. године (бр. 1637/1 од 16. 5. 1972. године); функционисању органа државне управе, инспекција, тужилаштва, судова и других државних органа у спровођењу законитости; остваривању законитости у области рада (преписка: СИБ - Савезни секретаријат за опште и правосудне послове и Савезни секретаријат за рад и социјалну политику - бр. 963/1 од 27. 3. 1972. године); могућностима коришћења акредитованих новинара стране штампе ради информисања јавности западних земаља, о актуелним економским, друштвено-политичким и осталим збивањима у СФРЈ (пов. бр. 24 од 23. 2. 1973. године, предлог Савезног секретаријата за информисање); политици и акцији штедње коју су креирали СКЈ и ССЈ на заједничкој седници председништва 2. 11. 1972. године (бр. 5007 од 3. 12. 1973. године).

Предлози закона, одлука и резолуција надлежних државних органа, усвојених ради заустављања негативних друштвено-економских тенденција и др.

Година: 1972-1973.

Врста документа: преписка, распис, извештај, закон, одлука, резолуција.

Језик: српски.

50 92 ЈУГОСЛОВЕНСКА ЕКОНОМИЈА И ДРУШТВО 1974.

Материјали садрже: преглед предлога и примедба савезних органа управе и савезних организација поводом разматрања Нацрта Устава СФРЈ, датих до 1. 9. 1973. године (бр. 4503 од 22. 10. 1973. године); програм делатности република у остваривању уставних амандмана (бр. 1294/1 од 22. 12. 1971. године); закључке СИБ, усвојене на седници 12. 10. 1971. и 21. 10. 1971. године по којима, надлежни савезни органи управе треба (у оквиру свог делокруга) да припреме предлоге за усаглашавање савезних закона са уставним амандманима. Ради се о важећим савезним законима за чије је усаглашавање одговорност преузело Савезно извршно веће (бр. 982 од 29. 3. 1972. године); предлог препоруке за спровођење Уставних амандмана XXI-XXIII који је СИБ доставила Савезна скупштина (бр. 4022 од 22. 12. 1972. године); материјале Института за упоредно право о упоредном праћењу законских норми република и покрајина, донетих после Уставних амандмана из 1971. године (бр. 1674 од 8. 5. 1974. године); нацрт Резолуције о основама политике друштвено-економског развоја за 1973. годину; анализе развоја, стања и проблема у области грађевинарства у условима спровођења стабилизационих мера; материјале о привредним кретањима у 1974. години.

Година: 1974.

Врста документа: закон, преписка, распис, резолуција.

Језик: српски.

51 93 БУЏЕТСКО-ФИНАНСИЈСКИ ПОСЛОВИ

Материјали о: изради предрачуна расхода и прихода за 1972. годину; распореду девиза за 1971. годину савезним органима управе; примени Одлуке о распореду девиза утврђених за послове федерације за 1972. годину ("Сл. лист СФРЈ", бр. 60/71); припремама за израду предлога ребаланса буџета за 1972. годину, у коме треба обезбедити средства за покриће курсних разлика насталих после девалвације динара; изради предрачуна прихода и расхода за 1973. годину; изради финансијских планова и програма рада за 1972. годину; начину наплате синдикалне чланарине; предлогу предрачуна прихода и расхода за 1974.

годину у државним органима управе; научно-истраживачким задацима, студијама и елаборатима у 1972. години (трошкови током израде истих); прикупљању података о инвестицијама у основна средства и средства заједничке потрошње; извршеној контроли завршног рачуна Савезног секретаријата за рад и социјалну политику за 1972. годину; девизном плану за 1972. и 1973. годину; коришћењу девиза у 1973. години; трошковима службених путовања, дочека страних делегација, котизација и сл. из буџета федерације и др.

Споразум о финансирању и организацији истраживачких радова из области ПИО, закључен са Савезним заводом за социјално осигурање. Обрачун о утрошеним средствима за социјалне раднике, упућене на рад у СР Немачку.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, извештај, уговор, одлука, записник.

Језик: српски.

САРАДЊА СА САВЕЗНИМ ОРГАНИМА УПРАВЕ

51 94 САРАДЊА СА САВЕЗНОМ СКУПШТИНОМ

Материјали о: ангажовању Савезног секретаријата за рад и социјалну политику у раду скупштинских већа, комисија и одбора у решавању проблема и питања из своје надлежности: здравства, социјалне политике, заштите на раду, радних односа, пензијско-инвалидског осигурања и других; уставним променама са примедбама на нацрт Устава; разматрању предлога и нацрта Закона о: посебним условима за одобравање инвестиционих кредита; евиденцији кретања средстава из области опште, заједничке и друге потрошње; ревалоризацији средстава радних организација и његовом усклађивању са уставним амандманима; производњи и промету опојних дрога; заштити становништва од заразних болести и други материјали.

Информације о:

- коришћењу динарских средстава Владе САД за финансирање програма научно-техничке сарадње у Југославији;

- пословању здравствених радних организација;

- неким проблемима социјалне заштите, запаженим у раду, са представкама и притужбама Бироу Савезне скупштине за представке и притужбе (бр. 3085 од 29. 6. 1973. године).

Година: 1971-1974.

Врста документа: извештај, преписка, записник, закон, белешка.

Језик: српски.

53 95 САРАДЊА СА САВЕЗНИМ ИЗВРШНИМ ВЕЋЕМ

Материјали о: предлозима Савезног секретаријата за рад и социјалну политику за програме рада СИВ (1973-1974); усклађивању савезних и републичких прописа са Уставним амандманима; актуелним проблемима савезне управе у периоду од 1963. до 1973. године (бр. 4169 од 29. 9. 1973. године); развоју ситуације у вези са обуставом запошљавања нових страних радника у неким земљама Западне Европе; спривљењу закључака СИВ у вези обуставе пријема страних радника у неким имиграционим државама; припреми дугорочног про-

грама мера и акција за отварање процеса враћања југословенских грађана са рада из иностранства (преписка између Савезног секретаријата за рад и социјалну политику са републичким и покрајинским секретаријатима за рад - бр. 1306 од 4. 4. 1974. године) и други материјали.

Година: 1973-1974.

Врста документа: записник, преписка, извештај, распис, белешка.

Језик: српски.

ОРГАНИЗАЦИЈА И РАД САВЕЗНОГ СЕКРЕТАРИЈАТА ЗА РАД И СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ

54 96 ОРГАНИЗАЦИОНО-КАДРОВСКА ПИТАЊА

Материјали о: формирању и делокругу Савезног секретаријата за рад и социјалну политику - Закон о организацији и делокругу савезних органа управе и савезних организација ("Службени лист СФРЈ", бр. 32/71) - бр. 16 од 1. 10. 1971. године; новој унутрашњој организацији и систематизацији радних места савезних органа управе; примопредаји нерешених предмета и преузимању радника Савезног савета за рад, као и списак радника који неће бити преузети од стране Савезног секретаријата за рад и социјалну политику (бр. 29 од 1. 10. 1971. године); програму рада Савезног секретаријата за рад и социјалну политику; отвореним питањима организације савезне управе; оснивању посебне организационе јединице (сектора) за питања борачке и инвалидске заштите у оквиру Савезног секретаријата за рад и социјалну политику (Закључци СИВ усвојени на седници, одржаној 21. 10. 1971. године - бр. 764 од 28. 10. 1971. године); разграничењу надлежности у области заштите интереса југословенских грађана на раду у иностранству, између Савезног секретаријата за рад и социјалну политику и ССИП (бр. 806 од 1. 11. 1971. године); конкурсима за попуно упражњених места у овом Секретаријату; самоуправљању у органима савезне управе и расподела дохотка; статусу Савезног бироа за послове запошљавања; укидању Савезног секретаријата за рад и социјалну политику 1. 6. 1974. године, као и преузимању послова и запослених од стране новоформираних савезних комитета (бр. 1772 од 16. 5. 1974. године) и други материјали.

Година: 1971-1974.

Врста документа: елаборат, уговор, уредба, упитник, упутство, правилник, одлука, распис, записник, преписка, наредба, пословник.

Језик: српски, словеначки.

55 97 РАД САВЕТА РАДНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Материјали о: заседањима Савета радне заједнице Савезног секретаријата за рад и социјалну политику на којима се разговарало о: нацртима нормативних аката Секретаријата, расподела средстава за редовну делатност и личних доходака, завршним рачунима, потенцијалним приправницима, образовању дисциплинског суда при Секретаријату (1973.), стручном оспособљавању приправника, стамбеним питањима, извештајима о раду; изборима за Савет радне заједнице Савезног секретаријата за рад и социјалну политику.

Правилник о: радним односима радника Савезног секретаријата за рад и социјалну политику;

- надокнадама путних, селидбених и других трошкова радницима овог Секретаријата;

- образовању и коришћењу средстава фонда заједничке потрошње;

- оснивању фондова за финансирање стамбене изградње.

Одлука о: висини накнаде личног дохотка за првих 30 дана спречености за рад;

- расподели средстава фонда заједничке потрошње;

- новчаној вредности фонда за утврђивање висине месечних аконтација личног дохотка; и друго.

Година: 1972-1974.

Врста документа: записник, правилник, одлука.

Језик: српски.

55 98 ПЕРСОНАЛНА ПИТАЊА

Материјали о: бројном стању запослених, њиховим радним местима и личним дохоцима; кадровским променама у саставу функционера, које у савезним органима и организацијама поставља Савезно извршно веће; образовној структури и стручности запослених у Савезном секретаријату за рад и социјалну политику; постављењима, унапређењима; покретању и току дисциплинског поступка против Николе Аландера, самосталног саветника за послове билатералне сарадње у Савезном секретаријату за рад и социјалну политику. Аландер је оптужен да је неовлашћено изнео податке новинару "Вечерњих новости" о "отварању 300.000 радних места за раднике повратнике" (бр. 840 од 7. 6. 1973. године); прековременом раду, старосној и националној структури запослених; исплатама разлика Л.Д. и повећању обрачунских основица.

Година: 1971-1974.

Врста документа: преписка, распис, упитник, исечак из штампе, записник, упутство, уредба.

Језик: српски.

55 99 ОСТАЛИ ПОСЛОВИ СЕКРЕТАРИЈАТА

Материјали о: планирању стамбених потреба и расподели станова у Савезном секретаријату за рад и социјалну политику; изградњи станова у блоку 29 на Новом Београду; претплатама на домаћу и страну штампу и о раду библиотеке Секретаријата; возном парку Секретаријата и коришћењу услуга Ауто-сервиса савезних органа.

Година: 1971-1974.

Врста документа: распис, преписка, телеграм, молба, уговор, извештај.

Језик: српски.

56 100 ПЛАТНИ СПИСКОВИ И ЗАВРШНИ РАЧУНИ СЕКРЕТАРИЈАТА

Материјали садрже: платне спискове (од 1972. до 1974. године) и завршне рачуне (за 1971, 1972. и 1974. годину) Савезног секретаријата за рад и со-

број бр.јед.
фасцикле описа

цијалну политику; платне спискове и личне дохотке функционера овог Секретаријата (за 1972. и 1973. годину).

Година: 1971-1974.

Врста документа: извештај, списак.

Језик: српски.

**ПОПИС
КЊИГА ЕВИДЕНЦИЈА**

ПОПИС КЊИГА ЕВИДЕНЦИЈЕ

- 1 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1971. ГОДИНУ
година: 1971.
датум: 1.10-31.12.1971.
број: 1-23/1971.
- 2 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1972. ГОДИНУ
година: 1972.
број: 1-65/1972.
- 3 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1973. ГОДИНУ
година: 1973.
број: 1-121/1973.
- 4 ПОВЕРЉИВИ ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1974. ГОДИНУ
година: 1974.
број: 1-59/1974.
- 5 ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1971. ГОДИНУ
година: 1971.
датум: 1.10-31.12.1971.
број: 1-1394/1971.
- 6 ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ПО ЗУП-У ЗА 1971. ГОДИНУ
година: 1971.
датум: 1.10-31.12.1971.
број: 1-3497/1971.
- 7 ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1972. ГОДИНУ
година: 1972.
број: 1-4513/1972.
- 8 ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ПО ЗУП-У ЗА 1972. ГОДИНУ
година: 1972.
број: 1-4740/1972.
- 9 ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ПО ЗУП-У ЗА 1972. ГОДИНУ
година: 1972.
број: 4740-9018/1972.
- 10 ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1973. ГОДИНУ
година: 1973.
број: 1-15417/1973.
- 11 ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ПО ЗУП-У ЗА 1973. ГОДИНУ

- година:** 1973.
број: 1-3000/1973.
- 12** ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ПО ЗУП-У ЗА 1973. ГОДИНУ
година: 1973.
број: 1-3000/1973.
- 13** ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ЗА 1974. ГОДИНУ
година: 1974.
датум: 1.1-31.5.1974.
број: 1-1942/1974.
- 14** ДЕЛОВОДНИ ПРОТОКОЛ ПО ЗУП-У ЗА 1974. ГОДИНУ
година: 1974.
број: 1-2576/1974.
- 15** РЕГИСТАР ЗА 1971. ГОДИНУ
година: 1971.
датум: 1.10-31.12.1971.
слово: А-Ш
- 16** РЕГИСТАР ЗА 1972. ГОДИНУ
година: 1972.
слово: А-Ш
- 17** РЕГИСТАР ЗА 1973. ГОДИНУ
година: 1973.
слово: А-Ш
- 18** РЕГИСТАР ЗА 1974. ГОДИНУ
година: 1974.
датум: 1.1-31.5.1974.
слово: А-Ш

**ИНДЕКСИ
АРХИВСКЕ ГРАЂЕ ФОНДА**

ИМЕНСКИ ИНДЕКС**А**

АБЕБА КЕТЕМ
71

АДЕЛА ДЕ КАЛАВАНИ
71

АЛАНДЕР НИКОЛА
98

АЉЕНДЕ САЛВАДОР
53

АНДРЕОТИ ЂУЛИО
42

АНДРОНИЧ АНТОН
68

АПОСТОЛОВ ЕВГЕНИ
64

АРЕНТ ВАЛТЕР (ARENDT WALTER)
86

Б

БАКОЧЕВИЋ АЛЕКСАНДАР
17

БЕБЛЕР АЛЕШ
46, 96

БЕЋА ЂАМИЛ
61, 88, 98

БИЈЕДИЋ ЏЕМАЛ
33, 66, 69, 71-73, 81, 94

БИЛИЋ ЈУРЕ
73

БОЖИНОВИЋ ЂОРЂЕ, ГЕНЕРАЛ
45

БОНДАРОВ СТЕВАН
42

БРАЈЕВИЋ ВАСА
42

БРАНТ ВИЛИ
72, 86, 98

БРЕЖЊЕВ И. ЛЕОНИД
69

БРНС РОБЕРТ (БУРНС РОБЕРТ)
71

БРОЗ ЈОСИП ТИТО
33, 49, 51, 60, 69-71, 75-76, 86, 88, 91, 94

БУРГИБА ХАБИБ
58

БУРНАЗЈАН АВЕТИК
69

БУТУРОВ Б.
69

В

ВАСИЛЕ ТУДОР
17

ВАСИЉЕВИЋ ЖИВАН
62

ВЕЛЕБИТ ВЛАДИМИР
60

ВЕНИШНИК М.
15

ВРАТУША АНТУН
8, 60

ВРХОВЕЦ МАРКО
48

ВУЈОШЕВИЋ ЈОВАН
42

ВУЈОШЕВИЋ ТОДОР
6, 68, 81, 96

ВУКОВ ВИЦЕ
79

Г

ГЕОРГИЈЕВСКИ НИКОЛА
64

Д

ДЕЛИЋ ХАМДИЈА
81

ДЕМИРЕЛ СУЛЕЈМАН
71

ДИЗДАРЕВИЋ НИЈАЗ
89

ДИЗДАРЕВИЋ РАИФ
66

ДОЛАНЦ СТАНЕ
71, 73

ДРАГАШЕВИЋ ВУКО
6, 56, 81, 89, 96

ДУДИЋ ДРАГОЈЛО
45

ДУЛАР ЈАНЕЗ
28

Ђ

ЂАН ЛУИЃИ МИЛЕСИ ФЕРЕТИ (GIAN LUIGI
MILESI FERRETTI)
83

ЂОЛЕВИЋ МАРКО
82

ЂОРЂУ ЛАЗАР (GORGY LAZAR)
65

Е

ЕНАКЕСКУ ДАН
68

ЕПЛЕР ЕРХАРД
98

ЕСКИВАЛ ХОЗЕ (ESQUIVAL JOSE)
71

Ж

ЖЕГЕН ЕВА
65

ЖИВКОВИЋ МИОДРАГ
42

ЖУРИ АБДУРАХИМ
6, 16, 65, 97, 99

З

ЗРЕЊАНИН ЖАРКО
46

Ј

ЈАКОВЉЕВИЋ ЂОРЂЕ
64

ЈЕЖЕК ЗДЕНЕК
17

ЈОНЕСКУ ЛЕТИЦИЈА
68

К

КАДЕЛБУРГ ЛАВОСЛАВ
42

КАЛАБА РАДИВОЈЕ
40

КАН САДРУДИН АГА
53

КАПРИО А. ЛЕО
56

КАРАЂОРЂЕВИЋ ЂОРЂЕ, ПРИНЦ
45

КАРАКАШ ЛАСЛО
65

КАРЛ ЕЛФРИДА (KARL ELFRIEDE)
59

КОЗИНА КРУНО
86

КОЛАР ЈОСИП
49

КОНТИЋ ДРАГИША
97

КОРМЕС КАРЛ
66

КОСТИЋ СЛОБОДАН
67

КОСТРЖЕВСКИ ЈАН (KOSTRZEWSKI J.)
67

КРАЈСКИ БОРИС
81

КРАТОХВИЛ ЈОВАН
42

Л

ЛАЛОВИЋ М.
58

ЛАХ АВГУШТИН
22

ЛИДНЕР РАЈНАР
17

ЛИНЧ ФИЛИП (LUNCH PHILLIP)
80

ЛУДВИГЕР ЕМИЛ
83

ЛУПУ ПЕТРЕ
68

М

МАЈЛС РИЧАРД (MILES RICHARD)
20

МАНОЈЛОВИЋ МИЛАН
85

МАРГАН ИВО
63

МАРКОВИЋ ДРАГОСЛАВ
86

МАРОВИЋ ДУШАН
40

МАРТИНОВИЋ М. ПЕТАР, ГЕНЕРАЛ
45

МАТЕОТИ ЂАНМАТЕО (МАТТЕОТТИ
GIANMATEO)
83

МАТИЋ ОБРАД
97

МЕШТРОВ МИЛАН
22

МИЈУШКОВИЋ ПУНИША
17

МИНИЋ МИЛОШ
53, 59, 67, 71

МИТРОВИЋ СРЂАН
28

МУМЦИЋ ЛАТИФ
17

Н

НГУЈЕН ТИ БИН
86

НЕШКОВИЋ БЛАГОЈЕ
69

НИКСОН РИЧАРД
53, 60, 71, 94

НИЛСЕН ФИН (NIELSEN FINN)
88

НОВАКОВИЋ МАГДАЛЕНА
50

НОВАКОВИЋ НЕВЕНКА
42

НОЛ ЛОН
56

О

ОЛШОВСКИ СТЕФАН
67

ОРАНЖ ЈУЛИЈАНА, КРАЉИЦА ХОЛАНДИЈЕ
82

ОРЛАНДИЋ МАРКО
62

П

ПАЛОВИЋ МИЛОШ
20

ПАПИЋ НИКОЛА
14, 40

ПАРДО ВИКТОР
13

ПЕНЕЗИЋ СЛОБОДАН КРЦУН
43, 98

ПЕПОВСКИ СВЕТОЗАР
65, 89, 98

ПЕРИШИЋ ЗВОНКО
83

ПЕТРИЋ ЈАКША
69

ПЕТРОВ ОЛГА
46

ПЕТРОВИЋ ДУШАН ШАНЕ
76

ПЕШИЋ БРАНКО
86

ПОЛАЈНАР АНТОН
68

ПОЛИТ-ДЕСАНЧИЋ МИХАИЛО
35

ПОЛОВИНА ХАМЗО
67

ПОПОВ НИКОЛАЈ
69

ПОПОВИЋ МИЛЕНТИЈЕ
50

ПОПОВИЋ МИЛИЈАН
68

ПРИЦА СРЂА
42

ПУРИЋ ЉУБОМИР
6, 97

Р

РАВНИКАР ВИНКО
16, 19, 64, 66

РОДИОНОВ Н.
69

РОЖИЧ МАРИЈАН
1, 9, 91

С

САБО ЗОЛТАН
65

САНДРУ ВАСОЛЕ
68

САРАГОТА ЂУЗЕПЕ
42

САФРИНА МАКС
66

СВИЛАНОВИЋ ИЛИЈА
42

СЕВЕРИС ЗЕНОН
71

СИМОНОВСКИ ЖИВКО
8, 96

СИРОТКОВИЋ ЈАКОВ
13

СМОЛЕ ЈАНКО
13

СОЛДАТЕНКОВ М.
19

СПИТЕЛ ФОН РАУЛ (RAOUL VON SPITAEЛ)
82

СТЕВЛИЋ МИЛКА
17

СТЈЕПАНОВИЋ РАДОВАН
16

СУНАИ ЦЕВДЕТ
71

Т

ТАБОР РАФАЕЛ
60

ТЕПАВАЦ МИРКО
81, 89

ТОДОРОВ АНГЕЛ
64

ТОМИЋ ТЕОДОР
82

ТОТ ЕЛЕК
65, 72

У

УДОВИЧКИ ЛАЗА
46

Ф

ФОНТАНЕ ЖОЗЕФ (FONTANET JOSEPH)
89

ФОСАТИ АНТОНИО (FOSSATI)
42

ФРАНИЋ ЈОСИП
60, 70, 80

ФРАНК ИВАН
73

Х

ХАЦИЋ НИКОЛА
62

ХИЛ КЕНЕТ (HILL KENNETH)
60

ХОЈЗЕР РУДОЛФ
81

ХУМО ЕНВЕР
88

ХУСАК ГУСТАВ
70

Ц

ЧУРУВИЈА ТОДЕ
68

Џ

ЏАБИРИ ЏАБИР
98

ЏАМОЊА ДУШАН
42

ЏЕНКС ВИЛФРЕД
60

Ш

ШАНДРУ В.
15

ШЕК ЧАНГ КАЈ
56

ШИВАЦ АЛБИН
97

ШИКТАНЦ ЈОЗЕФ
70

ШНУДЕРЛ БОРИС
94

ШПИЉАК ШТЕФА
52

ШТЈМЕР ЕЛЕОНОРА (STEIMER E.)
66

ШТОФ ВИЛИ (STOPH WILLI)
66

ШУКРИЈА АЛИ
72

ШУМАН РОБЕР (SCHUMAN ROBERT)
89

ГЕОГРАФСКИ ИНДЕКС

А

АДИС АБЕБА
58

АЗИЈА
15

АЛБАНИЈА
35, 42, 53, 71

АЛЖИР
16, 76

АРГЕНТИНА
71

АУСТРАЛИЈА
35, 53, 57, 59, 72, 80

АУСТРИЈА
12, 18, 35, 42-43, 59-60, 72-73, 76-79, 81, 95

АФРИКА
53

Б

БАКУ
69

БАНГЛАДЕШ
71

БАЊА ЛУКА
8, 14

БАРЛЕТА
42

БЕЈРУТ
35

БЕЛГИЈА
14, 53, 58, 72, 77, 89

БЕЛИ МОНАСТИР
42

БЕОГРАД
17, 23-27, 66, 86

БЕРЛИН
66

БЕРЛИН (ЗАПАДНИ)
72

БЕРН
59, 72

БЕЧ
77, 81, 85

БИЗЕРТА
42

БИТОЉ (БИТОЛА)
19, 48

БЛЕД
20, 43

БЛИСКИ ИСТОК
15, 20

БОКА КОТОРСКА
89

БОН
77

БОСАНСКА КРАЈИНА
56, 81

БРАТИСЛАВА
70, 74

БРАЧ
69

БРЕМЕН
86

БРЕСНИЦА (КОД ЧАЧКА)
17

БРНО
70

БУГАРСКА
13-16, 18, 62-64

БУДИМПЕШТА
65

БУКУРЕШТ
34, 68

В

ВАЛАНДОВО
42

ВАРЕШ
16

ВАРНА
33, 64

ВАРШАВА
65, 67

ВАШИНГТОН
22

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА
35, 48, 50, 71

ВЕНЕЦУЕЛА
60, 71-72

ВИДО
42

ВИЈЕТНАМ
56

ВИРТЕНБЕРГ (WÜRTTENBERG)
32

ВИСОКЕ ТАТРЕ
70

ВОЈВОДИНА
65

ВРБАС
86

ВРЊАЧКА БАЊА
67

ВРОЦЛАВ
67

ВРШАЦ
68

ВУКОВАР
42

Г

ГВИНЕЈА - БИСАО
71

ГЕТЕБОРГ
88

ГОНАРС
42

ГОРИЦА
42

ГОРЊА ВОЛТА
57

ГОСПИЋ
48, 88

ГРЧКА
71, 76, 80, 82

Д

ДАБЛИН
61

ДАКАР
74

ДАНСКА
53, 72, 76, 88

ДАХАУ
35

ДАХОМЕЈ
60

ДЕБАР
16

ДЕСПОТОВАЦ
77

ДИМИТРОВГРАД
32

ДР НЕМАЧКА (ИСТОЧНА НЕМАЧКА)
14, 18, 20, 34, 60, 62-63, 66, 74

ДУБРОВНИК
33, 68, 89, 96

Ђ

ЂЕКЕЊЕШ
31

ЂЕНОВА
83

Е

ЕГИПАТ
20, 34

ЕГИПАТ (УАР)
71

ЕКВАТОР
57

ЕТИОПИЈА
13, 35, 71

З

ЗАГРЕБ
22-27, 81, 96

ЗАДАР
15

ЗАЈЕЧАР
14, 42

ЗАПАДНА ЕВРОПА
95

ЗАПАДНИ БЕРЛИН
16

ЗЕМЉЕ БЕНЕЛУКСА (БЕЛГИЈА, ХОЛАНДИЈА,
ЛУКСЕМБУРГ)
82

ЗЕНИЦА
8, 16

ЗЛАТИБОР
33

И

ИЗМИР (СМИРНА)
15-16

ИЗРАЕЛ
20, 58, 71

ИНДИЈА
53

ИНДОНЕЗИЈА
74

ИРАК
17

ИРАН
17

ИСТРА
83

ИТАЛИЈА
13, 16, 35, 48, 76, 79, 83

Ј

ЈАСЕНОВАЦ
42

ЈОРДАН
32

ЈУЖНА КОРЕЈА
58

ЈУЖНОАФРИЧКА РЕПУБЛИКА
75

К

КАМБОЏА
56

КАНАДА
18, 84

КАРАКАС
35

КАРЛОВЕ ВАРИ
70

КАТОВИЦЕ
67

КИЈЕВ
69

КИКИНДА
79

КИПАР
71

КИРЕНАИКА
85

КИЧЕВО
16

КИШИЊЕВ
69

КЛОК
42

КОБАРИД (КАПОРЕТО)
42

КОЗАРА
43

КОПАР
31, 83, 96

КОПЕНХАГЕН
16, 72

КОПРИВНИЦА
31

КОСОВО
17, 31, 56

КОСОВСКА МИТРОВИЦА
69

КРАГУЈЕВАЦ
48

КРАКОВ
67

КРАЊСКА ГОРА
33

КРФ
42

КУБА
13, 22, 62, 64, 69, 71

КУВАЈТ
71

Л

ЛЕЊИНГРАД (ПЕТРОГРАД)
69

ЛИБИЈА
15, 74, 85

ЛИЈЕЖ
77

ЛИНЦ
81

ЛИОН
78

ЛИПЉАН
34

ЛИСАБОН
20, 58, 61

ЛОВРАН
69

ЛОЋ
67

ЛОНДОН
17

ЛУВЕН (БЕЛГИЈА)
82

ЛУКСЕМБУРГ
57, 77

Љ

ЉУБЉАНА
23, 69

М

МАГДЕБУРГ
66

МАДАГАСКАР
71

МАЂАРСКА
14, 18, 22, 33, 35, 42, 62, 69

МАКЕДОНИЈА
20

МАЛЕЗИЈА
71

МАРОКО
16, 76, 82

МАРСЕЈ (MARSEILLE)
78, 89

МЕКА
16

МЕКСИКО
71

МЕНЗЕЛ БУРГИБА
42

МИЛАНО
20

МИНХЕН
75, 86

МОНГОЛИЈА
14, 22, 58, 62, 64

МОНПЕЉЕ (MONTPELLIER)
89

МОСКВА
43, 62, 69

МОСТАР
48, 89

МОТОВУН
50

МУРСКА СОБОТА
75, 86

Н

НАЈРОБИ
58

НЕГОТИН
77

НИРНБЕРГ
75

НИШ
79

НОВА ГОРИЦА
48, 83

НОВИ ПАЗАР
17, 31

НОВИ САД
9, 31, 81, 96

НОВИГРАД
83

НОРВЕШКА
88

Њ

ЊУЈОРК
59

О

ОБАЛА СЛОНОВАЧЕ
57

ОДЕСА
19

ОПАТИЈА
69, 73

П

ПАКИСТАН
53, 71

ПАНАМА
71

ПАРИЗ
58, 61, 72, 77

ПЕРУ
60, 71

ПЕТРОВАЦ НА МЛАВИ
77

ПИРАН
7

ПИРОТ
42

ПЛАВ
17, 53

ПЛОВДИВ
64

ПОЖАРЕВАЦ
77

ПОЗНАЊ
67

- ПОЉСКА
7, 14, 18, 42, 48, 59, 62-63, 67, 72
- ПОРТУГАЛИЈА
16, 76, 82
- ПРИМОШТЕН
17
- ПРИШТИНА
48, 68
- ПУЛА
31, 96
- Р**
- РЕПУБЛИКА ЧАД
35
- РИЈЕКА
31, 68, 72, 83, 96
- РИМ
73
- РИСАН
48, 50
- РОВИЊ
81
- РОСТОВ НА ДОНУ
69
- РУМУНИЈА
4, 15-16, 18, 35, 59, 62, 68
- РУР
74
- РУСЕ
64
- С**
- САД (СЈЕДИЊЕНЕ АМЕРИЧКЕ ДРЖАВЕ)
13, 18, 20, 28, 35, 60-61, 71-72, 94
- САНСЕПОЛКРО
42
- САРАЈЕВО
23-27, 63, 66, 71, 79, 86
- САУДИЈСКА АРАБИЈА
16
- СВЕТИ СТЕФАН
82
- СВЕТОЗАРЕВО (ЈАГОДИНА)
6-7, 94
- СВИЛАЈНАЦ
77
- СЕВЕРНА АФРИКА
15
- СЕГЕДИН
65
- СИЊ
42
- СИРИЈА
16-17, 20, 34, 58
- СИСАК
8
- СКАНДИНАВИЈА
88
- СКОПЈЕ
23, 72
- СЛАВОНСКА ПОЖЕГА
48
- СМЕДЕРЕВО
81, 84
- СОФИЈА
64
- СПЛИТ
86, 96
- СР НЕМАЧКА (ЗАПАДНА НЕМАЧКА)
12, 17-18, 35, 43, 48, 50, 61, 72-73, 76-77, 86-87, 98
- СССР (САВЕЗ СОВЈЕТСКИХ
СОЦИЈАЛИСТИЧКИХ РЕПУБЛИКА, СОВЈЕТСКИ
САВЕЗ)
13, 14, 18-19, 22, 34, 41, 48, 60, 62-64, 67, 69, 71
- СТАРИ ЛЕЦ
50
- СТОКХОЛМ
22, 58
- СТРУГА
16
- СУТЈЕСКА
42
- Т**
- ТАЛИН
69
- ТЕМИШВАР
68
- ТИТОВО УЖИЦЕ (УЖИЦЕ)
7
- ТИТОГРАД (ПОДГОРИЦА)
11, 23-27, 41, 68, 82
- ТРАВНИК
48
- ТРИПОЛИ
85
- ТРСТ
42, 83
- ТУНИС
42, 58, 71, 76

ТУРСКА
16-17, 31-32, 57, 71, 76, 82, 88

ТУТИН
31

У

УЛМ
78

УРУГВАЈ
57

Ф

ФИЛИНГЕН (ВИЛЛИНГЕН)
75

ФИНСКА
59, 71

ФРАЈБУРГ
86

ФРАНЦУСКА
14, 17-18, 35, 42, 46, 53, 63, 73, 76, 89

Х

ХАГ
59

ХАМБУРГ
86

ХВАР
53

ХОЛАНДИЈА
63, 72, 75-76

Ц

ЦИРИХ
77

Ч

ЧАЧАК
17

ЧЕЛАКОВИЦЕ
70

ЧЕХОСЛОВАЧКА
11, 13, 35, 59, 62-63

ЧЕХОСЛОВАЧКА (ЧССР)
18, 70, 74

ЧИЛЕ
53, 71

Ш

ШВАЈЦАРСКА
17-18, 50, 72-73, 77, 79

ШВЕДСКА
16, 20, 59, 73, 76, 79, 88

ШИБЕНИК
53, 88

ШПАНИЈА
16, 46, 76

ШРИ ЛАНКА (ЦЕЈЛОН)
71

ШТАЈЕРСКА
81

ШТОКХОЛМ
77

ШТУТГАРТ
78, 86

ШЋЕЋИН
67

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ИНДЕКС

А

АКАДЕМИЈА МЕДИЦИНСКИХ НАУКА СССР,
КИЈЕВ
13

АКАДЕМИЈА МЕДИЦИНСКИХ НАУКА,
ВАРШАВА
67

АМБАСАДА АУСТРАЛИЈЕ У СФРЈ
80

АМБАСАДА ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ У СФРЈ
13

АМБАСАДА ИТАЛИЈЕ У СФРЈ
13, 83

АМБАСАДА РУМУНИЈЕ У СФРЈ
68

АМБАСАДА САД У СФРЈ
71

АМБАСАДА СССР У СФРЈ
42

АМБАСАДА СФРЈ У АРГЕНТИНИ
71

АМБАСАДА СФРЈ У АУСТРИЈИ
17

АМБАСАДА СФРЈ У ВЕНЕЦУЕЛИ
35

АМБАСАДА СФРЈ У ИТАЛИЈИ
42, 83

АМБАСАДА СФРЈ У ЛИБИЈИ
85

АМБАСАДА СФРЈ У МАНХАЈМУ
6

АМБАСАДА СФРЈ У РУМУНИЈИ
68

АМБАСАДА СФРЈ У СССР-У
69

АМБАСАДА СФРЈ У ТУНИСУ
42

АМБАСАДА СФРЈ У ФРАНЦУСКОЈ
77

АМБАСАДА СФРЈ У ШВЕДСКОЈ
88

АМБАСАДА ХОЛАНДИЈЕ У СФРЈ
59

АМБАСАДА ШВАЈЦАРСКЕ У СФРЈ
50

АМБАСАДА ШВЕДСКЕ У СФРЈ
58

АПОТЕКАРСКА УСТАНОВА "БЕОГРАД",
БЕОГРАД
20

АРХИВ ЈУГОСЛАВИЈЕ, БЕОГРАД
8

АУТО КУЋА "КОМПРЕСОР", БЕОГРАД
47

АУТО-МОТО КЛУБ "РАДОМИР ИЛИЋ",
АРАНЂЕЛОВАЦ
10

АУТО-СЕРВИС САВЕЗНИХ ОРГАНА
99

Б

БОЛНИЦА "ДРАГИША МИШОВИЋ", БЕОГРАД
70

"БРАЋА КАВУРИЋ" ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА
ПРОЈЕКТОВАЊЕ, ИЗРАДУ И МОНТАЖУ
СТРОЈАРСКЕ ЕЛЕКТРООПРЕМЕ, ЗАГРЕБ
81

БРОДОГРАДИЛИШТЕ "БИЈЕЛА", БОКА
КОТОРСКА
69

БРОДОГРАДИЛИШТЕ И ТВОРНИЦА ДИЗЕЛ-
МОТОРА "З. МАЈ", РИЈЕКА
75

"БУДУЋНОСТ" ФАБРИКА НАМЕШТАЈА И
АМБАЛАЖЕ, СВЕТОЗАРЕВО
7

В

"ВАТРОСТАЛНА", ЗЕНИЦА
74

ВЕЋЕ САВЕЗА СИНДИКАТА ЈУГОСЛАВИЈЕ (ССЈ)
8, 12, 39, 49, 51, 72-73, 76, 88, 91

ВЕЋЕ ССЈ - КОМИСИЈА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ У
ЗЕМЉИ И ИНОСТРАНСТВУ
79

"ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ"
98

ВИША ШКОЛА ЗА ПРОТЕТИКУ, БЕОГРАД
70

ВИША ШКОЛА ЗА СОЦИЈАЛНЕ РАДНИКЕ,
БЕОГРАД
50

ВОЛНОИСТОРИЈСКИ ИНСТИТУТ, БЕОГРАД
45

ВОЛНОМЕДИЦИНСКА АКАДЕМИЈА - ИНСТИТУТ
ЗА ГАСТРОЕНТЕРОЛОГИЈУ, ПРАГ
70

ВОЈНО-МЕДИЦИНСКА АКАДЕМИЈА, БЕОГРАД
65

ВРХОВНИ СУД ЈУГОСЛАВИЈЕ
1, 10, 36, 44-45

ВРХОВНИ СУД ЦРНЕ ГОРЕ
4

Г

ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ СФРЈ У ДИСЕЛДОРФУ
35

ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ СФРЈ У МИЛАНУ
13

ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ СФРЈ У МИНХЕНУ
35

ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ СФРЈ У ТРСТУ
35

ГЕНЕРАЛНИ КОНЗУЛАТ СФРЈ У ХАМБУРГУ
35

ГЕОЛОШКИ ЗАВОД, ЉУБЉАНА
81

"ГОША", СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА
75

ГРАДСКА ОПШТА БОЛНИЦА, СКОПЉЕ
70

ГРАДСКА ПИЈАЧНА УПРАВА, БЕОГРАД
3

ГРАДСКИ ЗАВОД ЗА КОЖНЕ И ВЕНЕРИЧНЕ
БОЛЕСТИ, БЕОГРАД
18

ГРАДСКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ, БЕОГРАД
93, 96

ГРАДСКИ КОМИТЕТ САВЕЗА ОМЛАДИНЕ,
БЕОГРАД
86

ГРАЂЕВИНСКО ПРЕДУЗЕЋЕ "7. ЈУЛИ", БЕОГРАД
71

ГРАЂЕВИНСКО ПРЕДУЗЕЋЕ "ЈЕДИНСТВО",
БЕОГРАД
86

ГРАЂЕВИНСКО ПРЕДУЗЕЋЕ "ПАРТИЗАНСКИ
ПУТ", БЕОГРАД
99

ГРАЂЕВИНСКО ПРЕДУЗЕЋЕ "РАД", БЕОГРАД
74

ГРАЂЕВИНСКО ПРЕДУЗЕЋЕ "ТЕМПО", ЗАГРЕБ
11

ГРАЂЕВИНСКО ПРЕДУЗЕЋЕ "ХИДРОТЕХНИКА",
БЕОГРАД
86

ГРАЂЕВИНСКО ПРЕДУЗЕЋЕ "ЦРНТРАВАЦ",
БЕОГРАД
75

Д

ДЕЛЕГАЦИЈА СФРЈ ЗА ПОДИЗАЊЕ
СПОМЕНИКА ПАЛИМ ЈУГОСЛОВЕНИМА НА
ТЕРИТОРИЈИ ИТАЛИЈЕ
42

ДЕЛЕГАЦИЈА СФРЈ У КОМИТЕТУ СЕВ ЗА
НАУЧНО-ТЕХНИЧКУ САРАДЊУ
62

ДЕРМАТОЛОШКА КЛИНИКА, ЉУБЉАНА
66

ДЕЧИЈА КЛИНИКА, ЉУБЉАНА
19

ДЕЧИЈИ ДОМ "РАДА ВРАЂЕШЕВИЋ", БАЊА
ЛУКА
52

ДОМ ЗА СТАРА ЛИЦА И ЛИЦА ПОТПУНО И
ТРАЈНО НЕСПОСОБНА ЗА РАД, ПРИШТИНА
50

ДОМ ЗДРАВЉА "БОРИС КИДРИЧ", БЕОГРАД
15

ДОМ ЗДРАВЉА, ВАРЕШ
63

ДОМ ЗДРАВЉА, НОВИ САД
3

ДОМ ЗДРАВЉА, ОСИЈЕК
66

ДОМ ЗДРАВЉА, СКОПЉЕ
13

ДОМ КУЛТУРЕ, ЧАЧАК
10

ДОМ НАРОДНОГ ЗДРАВЉА, ОСИЈЕК
30

ДОМ СТАРИХ, МОТОВУН
52

"ДРВО" ТРГОВИНСКО И ПРОИЗВОДНО
ПРЕДУЗЕЋЕ, ЧАНТАВИР
38

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА НАРОДНУ
ОДБРАНУ - ПЕРСОНАЛНА УПРАВА
44

ДРУШТВО ЗА ОЧУВАЊЕ И ПОДИЗАЊЕ
СПОМЕНИКА РАТНИЦИМА ИЗ РАТОВА 1912-
1920.

42, 45

ДСИП - УПРАВА ЗА МЕЂУНАРОДНЕ
ОРГАНИЗАЦИЈЕ

22

Б

БЕРДАПСКА РЕЧНА УПРАВА, КЛАДОВО

4

Е

ЕВРОПСКИ БИРО ЗА СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА УН,
ЖЕНЕВА

59

ЕВРОПСКИ ИНСТИТУТ ЗА СОЦИЈАЛНУ АКЦИЈУ

59

ЕКОНОМСКА КОМИСИЈА УН ЗА ЕВРОПУ

22

"ЕЛЕКТРА" МОНТАЖНО ПРЕДУЗЕЋЕ, МОСТАР

74

"ЕНЕРГОИНВЕСТ", САРАЈЕВО

3, 71, 74

"ЕНЕРГОПРОЈЕКТ", БЕОГРАД

85

Ж

ЖЕЉЕЗАРА ЗЕНИЦА

89

З

ZAVOD ZA VARSTVO PRI DELU - CENTAR ZA
RADIOLOŠKO ZAŠČITO, LJUBLJANA

23-25

ZAVOD ZA VARSTVO PRI DELU SR SLOVENIJE,
LJUBLJANA

26-27

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ,
ПАЗАРИЋ

52

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ЖЕНСКЕ ДЕЦЕ И
ОМЛАДИНЕ, ВИШЕГРАД

52

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ЗДРАВЉА БИХ

16

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ЗДРАВЉА, РИЈЕКА

10

ЗАВОД ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ, ТИТОГРАД

23-25

ЗАВОД ЗА МАШИНСКУ ТЕХНИКУ
МАШИНСКОГ ФАКУЛТЕТА, САРАЈЕВО

62

ЗАВОД ЗА МЕДИЦИНСКУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ,
БАЊА ЛУКА

64

ЗАВОД ЗА МЕДИЦИНСКУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ,
СКОПЉЕ

43

ЗАВОД ЗА ОСИГУРАЊЕ ВОЈНИХ
ОСИГУРАНИКА

47

ЗАВОД ЗА ПРОТЕТИКУ, БЕОГРАД

43

ЗАВОД ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ, НОВИ САД

63

ЗАВОД ЗА ТРЖИШНА ИСТРАЖИВАЊА

20

ЗАВОД ЗА ФАРМАЦИЈУ ТОРЛАК, БЕОГРАД

20

ЗАВОД ЗА ЦЕРЕБРАЛНУ ПАРАЛИЗУ, БЕОГРАД

65

ЗАВОД СР СЛОВЕНИЈЕ ЗА РЕХАБИЛИТАЦИЈУ
ИНВАЛИДА

69

ЗАВОДИ ЦРВЕНА ЗАСТАВА, КРАГУЈЕВАЦ

38

ЗАЈЕДНИЦА ДЕЧИЈИХ ДОМОВА ЈУГОСЛАВИЈЕ

90

ЗАЈЕДНИЦА ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА СР
ХРВАТСКЕ

20

ЗАЈЕДНИЦА ЈУГОСЛОВЕНСКЕ
ЕЛЕКТРОПРИВРЕДЕ

28

ЗАЈЕДНИЦА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ЖЕЛЕЗНИЦА

30

ЗАЈЕДНИЦА МИРОВИНСКО-ИНВАЛИДСКОГ
ОСИГУРАЊА РАДНИКА ХРВАТСКЕ, ШИБЕНИК

46

ЗАЈЕДНИЦА УСТАНОВА ЗА ТРАНСФУЗИЈУ
КРВИ СФРЈ

13

ЗДРАВЕН ДОМ, ДЕБАР

53

ЗЕМАЉСКА ОРГАНИЗАЦИЈА СИНДИКАТА
ШВЕДСКЕ

88

ЗЛАТАРА ЦЕЉЕ, ЦЕЉЕ

13

И	
ИЗВРШНО ВЕЋЕ СР СРБИЈЕ 77	ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНУ РАДА И РАДИОЛОШКУ ЗАШТИТУ СР СРБИЈЕ "ДР. ДРАГОМИР КАРАЈОВИЋ" 23-25
ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ "ГЛОБУС", ЗАГРЕБ 10	ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНУ РАДА, ЛОЂ 67
ИМУНОЛОШКИ ЗАВОД, ЗАГРЕБ 13, 65	ИНСТИТУТ ЗА НУКЛЕАРНЕ НАУКЕ "БОРИС КИДРИЧ", ВИНЧА 28
"ИНГРА", ЗАГРЕБ 74	ИНСТИТУТ ЗА СИГУРНОСТ, ЗАГРЕБ 93
ИНДУСТРИЈА ГРАЂЕВИНСКИХ МАШИНА И ГВОЗДЕНИХ КОНСТРУКЦИЈА "РАДОЈЕ ДАКИЋ", ТИТОГРАД 11	ИНСТИТУТ ЗА СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ, БЕОГРАД 49, 67
ИНДУСТРИЈА КАБЛОВА "МОША ПИЈАДЕ", СВЕТОЗАРЕВО 6	ИНСТИТУТ ЗА ТУБЕРКУЛОЗУ И ПЛУЋНЕ БОЛЕСТИ, СРЕМСКА КАМЕНИЦА 66
"ИНДУСТРОМОНТАЖА", ЗАГРЕБ 72, 82	ИНСТИТУТ ЗА УПОРЕДНО ПРАВО, БЕОГРАД 92
"ИНЕКС", МИНХЕН 75	ИНСТИТУТ ЗА ХЕМАТОЛОГИЈУ И ТРАНСФУЗИОЛОГИЈУ, БУДИМПЕШТА 65
ИНСТИТУТ "ЈОЖЕФ СТЕФАН", ЉУБЉАНА 28	ИНСТИТУТ ЗА ХИГИЈЕНУ И СОЦИЈАЛНУ МЕДИЦИНУ МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА, САРАЈЕВО 26-27
ИНСТИТУТ "РУЂЕР БОШКОВИЋ", ЗАГРЕБ 28, 62	"ИНТЕРЕУРОПА", ЗРЕЊАНИН 30
ИНСТИТУТ ЗА ГЕОГРАФИЈУ СВЕУЧИЛИШТА У ЗАГРЕБУ 61	ИНФОРМАТИВНИ ЦЕНТАР СФРЈ У ШТУТГАРТУ 78-79
ИНСТИТУТ ЗА ЕКОНОМИКУ ИНВЕСТИЦИЈА 3	INŠTITUT ZA SODNO MEDICINO - MEDICINSKE FAKULTETE V LJUBLJANI 28
ИНСТИТУТ ЗА ЗАШТИТУ МАЈКИ И ДЕЦЕ, ЗАГРЕБ 67	Ј
ИНСТИТУТ ЗА ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ СР СРБИЈЕ 58	ЈАВНО ПРАВОБРАНИЛАШТВО СО ШИД 2
ИНСТИТУТ ЗА ЗДРАВСТВЕНО ПРОСВЕЂИВАЊЕ, БЕОГРАД 56	ЈАЗУ - ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНСКА ИСТРАЖИВАЊА И МЕДИЦИНУ РАДА, ЗАГРЕБ 23-27
ИНСТИТУТ ЗА ИМУНОБИОЛОГИЈУ И ВИРУСОЛОГИЈУ ТОРЛАК, БЕОГРАД 17	"ЈУГОБАНКА", БЕОГРАД 73
ИНСТИТУТ ЗА ИМУНОЛОГИЈУ У КНИРУ 71	"ЈУГОЛЕК", БЕОГРАД 17
ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНСКА ИСТРАЖИВАЊА И МЕДИЦИНУ РАДА - ЈАЗУ, ЗАГРЕБ 64	"ЈУГОМЕТАЛ", БЕОГРАД 74
ИНСТИТУТ ЗА МЕДИЦИНУ РАДА И РАДИОЛОШКУ ЗАШТИТУ "ДР. ДРАГОМИР КАРАЈОВИЋ", БЕОГРАД 13, 26-27	"ЈУГОМОНТАЖА", ЗАГРЕБ 75
	"ЈУГОСАНИТАРИЈА" УВОЗ-ИЗВОЗ-ИНОЗЕМНА ЗАСТУПСТВА, ЗАГРЕБ 21

ЈУГОСЛОВЕНСКА АУТОРСКА АГЕНЦИЈА 42	"КЕМОФАРМАЦИЈА", ЈУБЈАНА 21
ЈУГОСЛОВЕНСКА ИНВЕСТИЦИОНА БАНКА 43	КЛИНИКА ЗА ДЕЧИЈУ ХИРУРГИЈУ И ОРТОПЕДИЈУ, НИШ 64
ЈУГОСЛОВЕНСКА КОМИСИЈА ЗА САРАДЊУ СА МЕЂУНАРОДНОМ ЗДРАВСТВЕНОМ ОРГАНИЗАЦИЈОМ 15, 33	КЛИНИКА ЗА ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ, ЗАГРЕБ 34
ЈУГОСЛОВЕНСКА КОМИСИЈА ЗА САРАДЊУ СА МОР 60	КЛИНИКА ЗА ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ, САРАЈЕВО 65
ЈУГОСЛОВЕНСКА КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА СОЦИЈАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ 59	КЛИНИКА ЗА ИНФЕКТИВНЕ БОЛЕСТИ МЕДИЦИНСКОГ ФАКУЛТЕТА, БЕОГРАД 17
ЈУГОСЛОВЕНСКА НАЦИОНАЛНА КОМИСИЈА ЗА УНЕСКО 22	КЛИНИЧКА БОЛНИЦА ГРАДА БЕОГРАДА 34
ЈУГОСЛОВЕНСКА ПОМОРСКА АГЕНЦИЈА 4	КЛИНИЧКА БОЛНИЦА, НОВИ САД 67
ЈУГОСЛОВЕНСКИ ЗАВОД ЗА ПРОДУКТИВНОСТ РАДА 61	КОМИСИЈА ЗА ПРЕДСТАВКЕ И ЖАЛБЕ 94
ЈУГОСЛОВЕНСКИ ЗАВОД ЗА ПРОУЧАВАЊЕ ШКОЛСКИХ И ПРОСВЕТНИХ ПИТАЊА 5, 77	КОМИСИЈА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА "ФОНДАЦИЈЕ СЈУ РАЈДЕР" 96
ЈУГОСЛОВЕНСКИ ЗАВОД ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ 6	КОМИСИЈА СИВ ЗА КООРДИНАЦИЈУ АКТИВНОСТИ ИЗМЕЂУ СФРЈ И СЕВ 62
ЈУГОСЛОВЕНСКИ САВЕТ ЗА ЗАШТИТУ И УНАПРЕЂЕЊЕ ЧОВЕКОВЕ СРЕДИНЕ 22, 96	КОМИСИЈА СИВ ЗА СТАМБЕНА ПИТАЊА 99
ЈУГОСЛОВЕНСКО ДРУШТВО ЗА ЗАШТИТУ ОД ЗРАЧЕЊА, БЕОГРАД 33	КОМИСИЈА СФРЈ ЗА ОПОЈНЕ ДРОГЕ ПРИ ОУН 20
ЈУГОСЛОВЕНСКО РЕЧНО БРОДАРСТВО, БЕОГРАД 38	КОМИТЕТ СИВ ЗА БОРАЧКА ПИТАЊА 41
ЈУГОСЛОВЕНСКО УДРУЖЕЊЕ ЗА КРИВИЧНО ПРАВО И КРИМИНОЛОГИЈУ 58	КОМУНАЛНИ ЗАВОД ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ, НИШ 38
ЈУГОСЛОВЕНСКО-НОРВЕШКО ДРУШТВО, БЕОГРАД 88	КОМУНАЛНИ ЗАВОД ЗА СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ, ТИТОГРАД 41
"ЈУГОСТАКЛО" ПОСЛОВНО УДРУЖЕЊЕ СТАКЛАРА ЈУГОСЛАВИЈЕ 8	КОНЗУЛАТ СФРЈ У БАРИЈУ 42
К	КОНЗУЛАТ СФРЈ У ДИСЕЛДОРФУ 50
КАБИНЕТ ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ 10, 22	КООРДИНАЦИОНИ ОДБОР ЗА ДРУШТВЕНО- ПОЛИТИЧКА ПИТАЊА РАДНИКА У ИНОСТРАНСТВУ 72
КАНАДСКА АМБАСАДА У СФРЈ 84	"КОШЕВО" КЛИНИЧКА БОЛНИЦА, САРАЈЕВО 21
	"КРУШИК", ВАЉЕВО 7
	Л
	ЛИВНИЦА ЖЕЉЕЗА И ТЕМПЕРА, КИКИНДА 38

ЛУКА БАР
7

М

МАТИЦА СРПСКА
35

МАШИНСКИ ИНДУСТРИЈСКИ ЦЕНТАР, НИШ
6

"МЕДИКОМЕРЦ" ЕКСПОРТ-ИМПОРТ, САРАЈЕВО
21

МЕДИЦИНСКА СПЕЦИЈАЛНА УСТАНОВА ЗА
ОДРАСЛА ЛИЦА, МОСТАР
52

МЕДИЦИНСКИ ЗАВОД - ДИСПАНЗЕР ЗА
РАДИОЛОШКУ ЗАШТИТУ, ТИТОГРАД
26-27

МЕДИЦИНСКИ ЗАВОД, ТИТОГРАД
53

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ - НЕУРОХИРУРШКА
КЛИНИКА, БЕОГРАД
66

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ У САРАЈЕВУ -
ИНСТИТУТ ЗА ХИГИЈЕНУ И СОЦИЈАЛНУ
МЕДИЦИНУ
23-25, 33

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ, БЕОГРАД
28

МЕДИЦИНСКИ ЦЕНТАР "АНЂА РАНКОВИЋ",
ВРШАЦ
16

МЕДИЦИНСКИ ЦЕНТАР "БЛАЖЕ ОРЛАНДИЋ",
БАР
34

МЕДИЦИНСКИ ЦЕНТАР "ДР. ГЕРЕ ИШТВАН",
СЕНТА
14

МЕДИЦИНСКИ ЦЕНТАР "ДР. ДРАГИША
МИШОВИЋ", ЧАЧАК
17

МЕДИЦИНСКИ ЦЕНТАР "ИСА ГРЕЗДА",
ЂАКОВИЦА
53

МЕДИЦИНСКИ ЦЕНТАР, ЗАЈЕЧАР
10, 63

МЕДИЦИНСКИ ЦЕНТАР, КРАЉЕВО
2

МЕДИЦИНСКИ ЦЕНТАР, ОХРИД
16

МЕДИЦИНСКИ ЦЕНТАР, СВЕТОЗАРЕВО
63

МЕДИЦИНСКИ ЦЕНТАР, СЛАВОНСКИ БРОД
34

МЕДИЦИНСКО-ПЕДАГОШКО
САВЕТОВАЛИШТЕ, СКОПЉЕ
52

МЕЂУНАРОДНА АГЕНЦИЈА ЗА АТОМСКУ
ЕНЕРГИЈУ, БЕЧ
28

МЕЂУНАРОДНА КОНФЕДЕРАЦИЈА
СЛОБОДНИХ СИНДИКАТА (МКСС)
76

МЕЂУНАРОДНА ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА (МОР,
ILO)
60

МЕЂУНАРОДНА ФАРМАЦЕУТСКА
ОРГАНИЗАЦИЈА
33

МЕЂУНАРОДНИ МОНЕТАРНИ ФОНД
9

МЕЂУНАРОДНИ САВЕЗ ПОРОДИЧНИХ
ОРГАНИЗАЦИЈА, БРИСЕЛ
58

МЕЂУНАРОДНО УДРУЖЕЊЕ ЗА СОЦИЈАЛНУ
СИГУРНОСТ
12

МЕШОВИТА ЈУГОСЛОВЕНСКО-АУСТРИЈСКА
КОМИСИЈА ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ
ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ГРАЂАНА У АУСТРИЈИ
81

МЕШОВИТА ЈУГОСЛОВЕНСКО-ИТАЛИЈАНСКА
КОМИСИЈА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ВИДЕМСКОГ
СПОРАЗУМА
83

"МИНЕЛ", БЕОГРАД
75

МИНИСТАРСТВО ЗА ЗДРАВЉЕ И СОЦИЈАЛНУ
ЗАШТИТУ ПОЉСКЕ
67

МИНИСТАРСТВО ЗА НАРОДНО ЗДРАВЉЕ
БУГАРСКЕ
18

МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА ДР НЕМАЧКЕ
18

МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ
СИГУРНОСТИ ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ
20

МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА КАНАДЕ
18

МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА МАЂАРСКЕ
18, 65

МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА НДР
66

МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА НР БУГАРСКЕ
64

- МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА РУМУНИЈЕ
68
- МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА СССР
19, 34, 69
- МИНИСТАРСТВО ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА
РЕПУБЛИКЕ ФРАНЦУСКЕ
89
- МИНИСТАРСТВО РАДА КРАЉЕВИНЕ БЕЛГИЈЕ
82
- МИНИСТАРСТВО СОЦИЈАЛНОГ ОБЕЗБЕЂЕЊА
СССР
43
- МИНИСТАРСТВО СОЦИЈАЛНОГ СТАРАЊА
СССР-А
41
- МОСКОВСКИ НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ
ИНСТИТУТ ЗА ОЧНЕ БОЛЕСТИ
19
- Н**
- "НАПРЕДАК" ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ЗАВРШНЕ РАДОВЕ
У ГРАЂЕВИНАРСТВУ, ЗАГРЕБ
87
- НАРОДНА БАНКА ЈУГОСЛАВИЈЕ
9, 52
- НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ, БЕОГРАД
10
- НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ, ТИТОВО УЖИЦЕ
7
- НАРОДНО СВЕУЧИЛИШТЕ, ИЛОК
42
- НАУЧНО ДРУШТВО ЗА ИСТОРИЈУ
ЗДРАВСТВЕНЕ КУЛТУРЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
43
- НОВИНСКА АГЕНЦИЈА "ТАНЈУГ"
98
- НОВИНСКО-ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ
"ПОЛИТИКА"
96
- "НОВОФАРМ", НОВА ВАРОШ
20
- О**
- ОДЕЉЕЊЕ ЗА СЛУЖБУ ДРЖАВНЕ
БЕЗБЕДНОСТИ, БЕОГРАД
20
- ОДЕЉЕЊЕ ЗА СЛУЖБУ ДРЖАВНЕ
БЕЗБЕДНОСТИ, СМЕДЕРЕВО
84
- ОКРУЖНИ СУД, САРАЈЕВО
82
- ОКРУЖНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО, БЕОГРАД
75
- ОПОРАВИЛИШТЕ "ЈАДРАН", ДУБРОВНИК
16
- ОПШТА БОЛНИЦА, ПРИШТИНА
67
- ОПШТА БОЛНИЦА, СОМБОР
65
- ОПШТИНСКИ КОМИТЕТ САВЕЗА КОМУНИСТА,
ЛАБИН
41
- ОПШТИНСКИ ОДБОР СИНДИКАТА РАДНИКА
УДРУЖЕНИХ ДЕЛАТНОСТИ, КРАЉЕВО
1
- ОПШТИНСКИ СУД, КРАЉЕВО
7
- ОРГАНИЗАЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКУ САРАДЊУ И
РАЗВОЈ (L'ORGANISATION DE COOPERATION ET
DE DEVELOPPEMENT ECONOMIQUES - О.Е.С.Д.),
ПАРИЗ
61
- ОРГАНСКО-КЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА, ЗАГРЕБ
6
- ОЧНА КЛИНИКА, БЕОГРАД
19
- ОШ "МИЛОВАН ГЛИШИЋ" - КАМЕНИЦА,
ВАЉЕВО
10
- П**
- ПИК, КОВИН
7
- ПЛАНИНАРСКИ САВЕЗ ЈУГОСЛАВИЈЕ
52
- ПОКРАЈИНСКИ САВЕТ ЗА БОРАЧКО-
ИНВАЛИДСКА ПИТАЊА, НОВИ САД
41
- ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЗДРАВСТВО
И СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ САП КОСОВО,
ПРИШТИНА
53
- ПОЉОПРИВРЕДНО-ИНДУСТРИЈСКИ
КОМБИНАТ, ПЕЋ
49
- "ПОЉОСТРОЈ", ОЦАЦИ
5
- ПОСЛОВНО УДРУЖЕЊЕ "ИНГРА", ЗАГРЕБ
87
- ПОСЛОВНО УДРУЖЕЊЕ "РУДИС", ТРБОВЉЕ
74, 86

ПОСЛОВНО УДРУЖЕЊЕ РОБНИХ КУЋА
ЈУГОСЛАВИЈЕ

8

ПОШТАНСКА ШТЕДИОНИЦА, БЕОГРАД

10

ПРЕДСЕДНИШТВО СФРЈ

69, 94

ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ВАЗДУШНИ САОБРАЋАЈ
"ЈУГОСЛОВЕНСКИ АЕРОТРАНСПОРТ", БЕОГРАД

11

ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ВОДНЕ ПУТЕВЕ "ИВАН
МИЛУТИНОВИЋ", БЕОГРАД

11, 39

ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ГАЗДОВАЊЕ СТАМБЕНИМ
ЗГРАДАМА САВЕЗНИХ ОРГАНА

99

ПРИВРЕДНА КОМОРА ЈУГОСЛАВИЈЕ

59, 61, 85

ПРИВРЕДНО-ФИНАНСИЈСКИ ЗАВОД, БЕОГРАД

2

Р

РАДИО И ТЕЛЕВИЗИЈА, БЕОГРАД

68

РАДНИЧКИ УНИВЕРЗИТЕТ "НОВИ БЕОГРАД"

77

"РАДОЊА" ХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА, СИСАК

30

"РАМИЗ САДИКУ", ПРИШТИНА

75

РЕГИОНАЛНИ БИРО СВЕТСКЕ ЗДРАВСТВЕНЕ
ОРГАНИЗАЦИЈЕ (REGIONAL OFFICE FOR
EUROPE INTERNATIONAL HEALTH
ORGANISATION), ЖЕНЕВА

15

"РЕМОНТМОНТАЖА", ТУЗЛА

74

РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА ЗДРАВСТВЕНУ
ЗАШТИТУ, СКОПЉЕ

23-25, 26, 27

РЕПУБЛИЧКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА РАД, СКОПЉЕ

41

РЕПУБЛИЧКИ ШТАБ ЗА ЗАШТИТУ ОД
ВЕЛИКИХ БОГИЊА, БЕОГРАД

17

РЕХАБИЛИТАЦИЈА ИНВАЛИДА

63

РУДАРСКО-МЕТАЛУРШКИ КОМБИНАТ ЗЕНИЦА

5

РУДЕ-МЕТАЛИ, ЉУБЉАНА

20

РУДНИК ГРАЧАНИЦА, БУГОЈНО

38

РУДНИК УГЉА, ПЉЕВЉА

6

"РУДО" ОРТОПЕДСКО ПРЕДУЗЕЋЕ, БЕОГРАД

41

С

САВЕЗ ГЛУВИХ ЈУГОСЛАВИЈЕ, БЕОГРАД

38

САВЕЗ ДРУШТАВА СОЦИЈАЛНИХ РАДНИКА
ЈУГОСЛАВИЈЕ

49

САВЕЗ ЗАЈЕДНИЦА ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИХ
ОРГАНИЗАЦИЈА ЈУГОСЛАВИЈЕ

32

САВЕЗ ЗАЈЕДНИЦА ЗДРАВСТВЕНОГ
ОСИГУРАЊА РАДНИКА БиХ

19

САВЕЗ ЗАЈЕДНИЦА ПЕНЗИЈСКОГ И
ИНВАЛИДСКОГ ОСИГУРАЊА ЈУГОСЛАВИЈЕ

36, 38-40, 68, 70, 80, 87

САВЕЗ ЗЕЈЕДНИЦА ЗДРАВСТВЕНИХ РАДНИКА
ОРГАНИЗАЦИЈА ЈУГОСЛАВИЈЕ

94

САВЕЗ ЈЕВРЕЈСКИХ ОПШТИНА ЈУГОСЛАВИЈЕ

42

САВЕЗ ЛЕКАРСКИХ ДРУШТАВА СФРЈ

56, 64

САВЕЗ МЕДИЦИНСКИХ ТЕХНИЧАРА И
СЕСТАРА ЈУГОСЛАВИЈЕ

13

САВЕЗ ОМЛАДИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ (СОЈ)

60

САВЕЗ ПЕКАРСКИХ ДРУШТАВА ЈУГОСЛАВИЈЕ

13

САВЕЗ РЕПУБЛИЧКИХ ЗАЈЕДНИЦА ЗА
ПОСЛОВЕ ЗАПОШЉАВАЊА

76

САВЕЗ СИНДИКАТА ЈУГОСЛАВИЈЕ (ССЈ)

1, 60, 90

САВЕЗ СЛЕПИХ БЕОГРАДА - ГРАДСКИ ОДБОР

41

САВЕЗ СЛЕПИХ ЈУГОСЛАВИЈЕ

52

САВЕЗ УДРУЖЕЊА БОРАЦА НОР ЈУГОСЛАВИЈЕ
(СУБНОР ЈУГОСЛАВИЈЕ)

36, 37, 72

САВЕЗНА ДИРЕКЦИЈА ЗА РЕЗЕРВЕ
ИНДУСТРИЈСКИХ ПРОИЗВОДА

4, 16

САВЕЗНА КОМИСИЈА ЗА НУКЛЕАРНУ ЕНЕРГИЈУ 28	САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ 29, 91
САВЕЗНА КОНФЕРЕНЦИЈА ССРНЈ 51, 72	САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПРАВОСУДНЕ И ОПШТЕ УПРАВНЕ ПОСЛОВЕ 91, 98
САВЕЗНА ПРИВРЕДНА КОМОРА 2, 20, 60, 75	САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПРИВРЕДУ 6, 29, 91-92
САВЕЗНА СКУПШТИНА 9, 94	САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА САОБРАЋАЈ И ВЕЗЕ 31
САВЕЗНА СКУПШТИНА - ВЕЋЕ НАРОДА 91	САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА СПОЉНУ ТРГОВИНУ СФРЈ 71
САВЕЗНА СКУПШТИНА - СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЗАКОНОДАВСТВО 8	САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ТРЖИШТЕ И ЦЕНЕ 29
САВЕЗНА СКУПШТИНА - СОЦИЈАЛНО ЗДРАВСТВЕНО ВЕЋЕ 32	САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УНУТРАШЊЕ ПОСЛОВЕ - ОДЕЉЕЊЕ ЗА СУЗБИЈАЊЕ КРИМИНАЛИТЕТА 31
САВЕЗНА СКУПШТИНА - УСТАВНА КОМИСИЈА 92	САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ФИНАНСИЈЕ 93
САВЕЗНА УПРАВА ЗА ЦИВИЛНУ, ВАЗДУШНУ ПЛОВИДБУ, БЕОГРАД 33	САВЕЗНИ ТРЖИШНИ ИНСПЕКТОРАТ 29, 33
САВЕЗНА УПРАВА ЦАРИНА 2, 9, 31	САВЕЗНО АУСТРИЈСКО МИНИСТАРСТВО ЗА СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА 81
САВЕЗНИ БИРО ЗА ДРУШТВЕНО ПЛАНИРАЊЕ 12	САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ - КОМИСИЈА ЗА БОРАЧКА ПИТАЊА 46
САВЕЗНИ БИРО ЗА ПОСЛОВЕ ЗАПОШЉАВАЊА 12	САВЕЗНО ИЗВРШНО ВЕЋЕ СФРЈ (СИВ) 95
САВЕЗНИ ЗАВОД ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ 32, 56, 63	САВЕЗНО ЈАВНО ПРАВОБРАНИЛАШТВО 13
САВЕЗНИ ЗАВОД ЗА МЕЂУНАРОДНУ, НАУЧНУ, ПРОСВЕТНУ, КУЛТУРНУ И ТЕХНИЧКУ САРАДЊУ, БЕОГРАД 1, 28, 58, 62-63, 79	САВЕЗНО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО 30
САВЕЗНИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ 12, 45	САВЕЗНО МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ ЧССР 70
САВЕЗНИ ЗАВОД ЗА ЦЕНЕ 13	САВЕТ ЗА БОРАЧКА И ИНВАЛИДСКА ПИТАЊА СР СРБИЈЕ 47
САВЕЗНИ МИНИСТАР ЗА РАД И СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ НЕМАЧКЕ, БОН 87	САВЕТ РАДНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ САВЕЗНОГ СЕКРЕТАРИЈАТА ЗА РАД И СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ 97
САВЕЗНИ САВЕТ ЗА ПЛАНИРАЊЕ ПОРОДИЦЕ 50	САВЕТ РЕПУБЛИЧКИХ И ПОКРАЈИНСКИХ ЗАЈЕДНИЦА ЗА ПОСЛОВЕ ЗАПОШЉАВАЊА 92
САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ИНОСТРАНЕ ПОСЛОВЕ (ССИП) 17	САНИТЕТСКА УПРАВА ЈНА 69
САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА НАРОДНУ ОДБРАНУ (ССНО) 14, 17, 82	СВЕТСКА ЗДРАВСТВЕНА ОРГАНИЗАЦИЈА (WHO, СЗО) - РЕГИОНАЛНИ УРЕД ЗА ЕВРОПУ 56
САВЕЗНИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ОПШТЕ И ПРАВОСУДНЕ ПОСЛОВЕ 80	

СВЕТСКА ЗДРАВСТВЕНА ОРГАНИЗАЦИЈА (СЗО, WHO) 18	СО НОВИ ПАЗАР - ШТАБ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КАРАНТИНСКИХ БОЛЕСТИ 17
СВЕТСКА СИНДИКАЛНА ФЕДЕРАЦИЈА (ССФ) 76	СОЦИЈАЛИСТИЧНА РЕПУБЛИКА СЛОВЕНИЈА - СКУПШТИНА ОБЧИНЕ СЕЖАНА 31
СВЕТСКО УДРУЖЕЊЕ ЛЕКАРА 56	СОЦИЈАЛИСТИЧКИ САВЕЗ РАДНОГ НАРОДА ЈУГОСЛАВИЈЕ (ССРНЈ) 17
"СВИЛОПРЕЛАЦ" УСТАНОВА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ СВИЛАРСТВА, ПАНЧЕВО 5	СПЕЦИЈАЛНА ОСНОВНА ШКОЛА, КАРЛОВАЦ 52
СЕВ - КОМИТЕТ ЗА НАУЧНО-ТЕХНИЧКУ САРАДЊУ 22	ССИП - УПРАВА ЗА РАДНИКЕ НА РАДУ У ИНОСТРАНСТВУ 78, 88
СЕРВИС ЗА АДМИНИСТРАТИВНЕ И РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПОСЛОВЕ 93	СТАЛНА ДЕЛЕГАЦИЈА СФРЈ ПРИ ОЕЦД 73
СИВ - КОМИТЕТ ЗА ПИТАЊА СПОЉНИХ МИГРАЦИЈА 79	СТАЛНА ДЕЛЕГАЦИЈА СФРЈ ПРИ ОУН, ЖЕНЕВА 60
СИВ - СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЗАКОНОДАВСТВО 37	СТАЛНА ЈУГОСЛОВЕНСКО-ФРАНЦУСКА КОМИСИЈА ЗА РАДНУ СНАГУ 89
"СИМЕНС", МИНХЕН 86	СТАЛНА КОНФЕРЕНЦИЈА ГРАДОВА ЈУГОСЛАВИЈЕ 49
СИНДИКАТ РАДНИКА ИНДУСТРИЈЕ И РУДАРСТВА ЈУГОСЛАВИЈЕ 22, 88	СТАЛНА МИСИЈА СФРЈ ПРИ УЈЕДИЊЕНИМ НАЦИЈАМА 57
СИНДИКАТ РАДНИКА ПРОМЕТА И ВЕЗА ЈУГОСЛАВИЈЕ 38	СТОЧАРСКА ФАРМА, ЖИТОРАЂЕ 7
СК ССРНЈ 73	Т
СКУПШТИНА ГРАДА БЕОГРАДА 64	ТВОРНИЦА ДУХАНА И АМБАЛАЖЕ РОВИЊ 94
СКУПШТИНА ГРАДА ЗАГРЕБА - САВЈЕТ ЗА ЗДРАВСТВО 15	ТВОРНИЦА ФАРМАЦЕУТСКИХ И КЕМИЈСКИХ ПРОИЗВОДА "ПЛИВА", ЗАГРЕБ 20
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ ТИВАТ 31	ТЕКСТИЛНИ ЗАВОД "ЦВЕТА ДАБИЋ", УЖИЦЕ 38
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ, СРБАЦ 42	"ТЕРМОЕЛЕКТРО", САРАЈЕВО 75
"СЛОБОДА" ПРЕДУЗЕЊЕ ЗА ИЗРАДУ КОНФЕКЦИЈЕ, ВРАЊЕ 5	"ТЕХНИКА", ТУЗЛА 75
"СЛОВЕНИЈАЛЕС", ЉУБЉАНА 87	ТЕХНИЧКИ ШКОЛСКИ ЦЕНТАР "МОША ПИЈАДЕ", СУРДУЛИЦА 11
СЛУЖБА ДРУШТВЕНОГ КЊИГОВОДСТВА ЈУГОСЛАВИЈЕ 39, 93	ТИТОВИ РУДНИЦИ "КРЕКА-БАНОВИЋИ", ТУЗЛА 10
СО ВРАЧАР, БЕОГРАД 43	"ТРАНСЈУГ" - СПЛИТ 31

У

"УГЉЕША ТЕРЗИН" ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПРERAДУ И
ПРОМЕТ ЖИТАРИЦА, КИКИНДА
6

УДРУЖЕНО ПРЕДУЗЕЋЕ ПОЉОПРИВРЕДНИ
ПРЕХРАМБЕНИ КОМБИНАТИ "СЛАВONIЈА",
ОСИЈЕК
1

УДРУЖЕЊЕ БАНАКА ЈУГОСЛАВИЈЕ
8

УДРУЖЕЊЕ БОРАЦА НОР - РЕПУБЛИЧКИ
ОДБОР ЦРНЕ ГОРЕ
45

УДРУЖЕЊЕ БОРАЦА ОСЛОБОДИЛАЧКИХ
РАТОВА 1912-1920.
44

УДРУЖЕЊЕ ЗА МЕДИЦИНУ РАДА СФРЈ,
САРАЈЕВО
22

УДРУЖЕЊЕ ИНФЕКТОЛОГА ЈУГОСЛАВИЈЕ
32

УДРУЖЕЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ
ДОБРОВОЉАЦА ШПАНСКЕ РЕПУБЛИКАНСКЕ
ВОЈСКЕ ОД 1936. ДО 1939. ГОДИНЕ, БЕОГРАД
46

УДРУЖЕЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ЖЕЛЕЗАРА,
БЕОГРАД
8

УДРУЖЕЊЕ КЊИГОВОЂА СРБИЈЕ
4

УДРУЖЕЊЕ НОСИЛАЦА КАРАЂОРЂЕВЕ ЗВЕЗДЕ
СА МАЧЕВИМА, БЕОГРАД
45

УДРУЖЕЊЕ ПНЕУМОФТИЗИОЛОГА
ЈУГОСЛАВИЈЕ, БЕОГРАД
66

УДРУЖЕЊЕ ПОМОРСКОГ БРОДАРСТВА
ЈУГОСЛАВИЈЕ
6

УДРУЖЕЊЕ РАТНИХ ВОЈНИХ ИНВАЛИДА,
МУРСКА СОБОТА
37

УДРУЖЕЊЕ ЦИВИЛНИХ ЖРТАВА РАТА
ЈУГОСЛАВИЈЕ
37

"УКРАС" ФАБРИКА РАСВЕТНИХ ТЕЛА И
МЕТАЛНЕ РОБЕ, ЛЕСКОВАЦ
7

"УКРИНА" ТЕКСТИЛНА ИНДУСТРИЈА,
ДЕРВЕНТА
6

УНЕСКО
56

УНИВЕРЗИТЕТ У ЛАЈПЦИГУ "КАРЛ МАРКС"
66

УНИЦЕФ
56

УПРАВА ЗА ПЕРСОНАЛНЕ ПОСЛОВЕ СИВ-А
98

УРЕД ВИСОКОГ КОМЕСАРА ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ,
ЖЕНЕВА
53

УСТАВНИ СУД ЈУГОСЛАВИЈЕ
2, 5, 11, 82, 92

Ф

ФАБРИКА АУТО-ТРАКТОРСКИХ КОЧНИЦА,
ЛОЗНИЦА
87

ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ
3

ФАКУЛТЕТ ПОЛИТИЧКИХ НАУКА, БЕОГРАД
73

"ФИЛАТОВЉЕВ ИНСТИТУТ ОДЕСА", ОДЕСА
19

ФИНАНСИРАЊЕ РАЗМЕНЕ ЗДРАВСТВЕНИХ
СТРУЧЊАКА
63

Х

ХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА "ЗОРКА", ШАБАЦ
7

ХЕМИЈСКА ИНДУСТРИЈА "ИСКРА", БАРИЧ
22

"ХЕМОФАРМ", ВРШАЦ
21

ХИГИЈЕНСКО-ЕПИДЕМИОЛОШКА СЛУЖБА
МЕДИЦИНСКОГ ЦЕНТРА, ЗАДАР
15

ХИДРОЕЛЕКТРАНА "ВЛАСИНА", СУРДУЛИЦА
6

"ХИДРОМОНТАЖА", МАРИБОР
74

"ХИДРОТЕХНИКА", БЕОГРАД
85

ХОТЕЛСКО ПРЕДУЗЕЋЕ
"МАКЕДОНИЈАТУРИСТ", СКОПЉЕ
16

Ц

ЦЕНТАР ЗА БИОМЕДИЦИНСКЕ НАУЧНЕ
ИНФОРМАЦИЈЕ, БЕОГРАД
33

ЦЕНТАР ЗА РАЗВОЈ И ОБРАЗОВАЊЕ, ЗАГРЕБ
68

ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД, КРУШЕВАЦ
50

ЦЕНТАР ЗА ТИПИЗАЦИЈУ ТКИВА, БЕОГРАД
70

ЦЕНТРАЛНА АПОТЕКА, ПРИШТИНА
34

ЦЕНТРАЛНИ ИНСТИТУТ ЗА УСАВРШАВАЊЕ
ЛЕКАРА, МОСКВА
69

"ЦЕНТРОТУРИСТ", БЕОГРАД
90

ЦРВЕНИ КРСТ ЈУГОСЛАВИЈЕ
34, 52, 57, 86

Ш

ШВАЈЦАРСКИ СЕЉАЧКИ САВЕЗ
90

ШУМСКО-ИНДУСТРИЈСКО ПРЕДУЗЕЋЕ "САНА",
САНСКИ МОСТ
2

ТЕМАТСКИ ИНДЕКС

А

- АЛБАНСКЕ ИЗБЕГЛИЦЕ
54
- АЛБАНСКЕ ИЗБЕГЛИЦЕ НА КОСОВУ
53
- АЛБАНСКЕ ИЗБЕГЛИЦЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ
55
- АЛКОХОЛИЗАМ У ЈУГОСЛАВИЈИ
33
- АНТИЈУГОСЛОВЕНСКА ЕМИГРАЦИЈА
79
- АТАШЕИ ЗА РАД
86
- Б**
- БЕНЕФИЦИРАНИ РАДНИ СТАЖ
38
- БЛИСКОИСТОЧНА КРИЗА
56, 58
- БЛИСКОИСТОЧНЕ НАПЕТОСТИ
20
- БОРАЧКА ЗАШТИТА
67
- БОРАЧКИ ДОДАТАК
36
- БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКА ЗАШТИТА ВОЈНИХ
ОСИГУРАНИКА
47
- БРИГА О ДЕЦИ И СТАРИМА
49, 58
- БРИХА О ЖРТВАМА ТЕРОРИСТИЧКИХ АКЦИЈА
50

В

- ВАЛОРИЗАЦИЈА ПЕНЗИЈА
36
- ВАРИОЛА ВЕРА
13
- ВЕЛИКЕ БОГИЊЕ
56, 65, 80
- ВЕНЕРИЧНЕ (ПОЛНЕ) БОЛЕСТИ
18

- ВИДЕМСКИ СПОРАЗУМ
42, 83
- ВИДОВИ КОРУПЦИЈЕ У СОЦИЈАЛИСТИЧКОЈ
ЈУГОСЛАВИЈИ
1
- ВОЈНИ УДАР У ЧИЛЕУ
53
- ВОЈНИЧКА ГРОБЉА У ИНОСТРАНСТВУ
42
- ВОЈНИЧКА ГРОБЉА У ИТАЛИЈИ
42
- ВОЈНИЧКА ГРОБЉА У СФРЈ
42
- ВРБОВАЊЕ И ПРЕПРОДАЈА РАДНИКА
75
- ВРБОВАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РАДНИКА
79

Д

- ДВАДЕСЕТ ПРВА СЕДНИЦА ПРЕДСЕДНИШТВА
СКЈ
76
- ДЕКОЛОНИЗАЦИЈА АФРИКЕ
71
- ДЕТАШИРАНИ РАДНИЦИ
86, 90
- ДЕЦА ГАСТАРБАЈТЕРА
77
- ДОПРИНОСИ ЗА ПИО
39
- "ДРЖАВА СОЦИЈАЛНЕ ПРАВДЕ -
ЈУГОСЛАВИЈА"
94
- ДРУШТВЕНО ДОГОВАРАЊЕ И САМОУПРАВНО
СПОРАЗУМЕВАЊЕ
8
- Е**
- ЕВРОПСКА ЕКОНОМСКА ЗАЈЕДНИЦА И
СТРАНИ РАДНИЦИ
88
- ЕВРОПСКИ ПРОГРАМ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАЗВОЈ
59
- ЕВРОПСКО ТРЖИШТЕ РАДА
73

ЕКОНОМСКА ПОЛИТИКА ЈУГОСЛАВИЈЕ 91, 94	ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ 22, 58, 62
ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКО СТАЊЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ 8	ЗАШТИТА СТАНОВНИШТВА ЈУГОСЛАВИЈЕ ОД ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ 15
ЕПИДЕМИЈА ВАРИОЛЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ 1972. ГОДИНЕ 17	ЗБРИЊАВАЊЕ АЛБАНСКИХ ИЗБЕГЛИЦА 53
ЕПИДЕМИЈА ВЕЛИКИХ БОГИЊА 15, 94	ЗБРИЊАВАЊЕ ЖРТАВА ФАШИСТИЧКОГ ТЕРОРА 48
ЕПИДЕМИЈА КОЛЕРЕ НА БЛИСКОМ ИСТОКУ 16	ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА 58
ЕПИДЕМИОЛОШКА ЗАШТИТА У ЈУГОСЛАВИЈИ 16	ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА РАТНИХ ВОЈНИХ ИНВАЛИДА 43
Ж	ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА СТРАНАЦА У СФРЈ 34
ЖЕНЕ НА ПРИВРЕМЕНОМ РАДУ У ИНОСТРАНСТВУ 72	ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА У ЗЕМЉАМА СЕВ 64
ЖИВОТ ГАСТАРБАЈТЕРА 75	ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРАЊЕ 94
ЖИВОТНИ СТАНДАРД 91	ЗДРАВСТВЕНО-СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА У ЗЕМЉАМА ВАРШАВСКОГ УГОВОРА 64
ЖИВОТНИ СТАНДАРД ГРАЂАНА ЈУГОСЛАВИЈЕ 9	ЗДРАВСТВЕНО-СОЦИЈАЛНА САРАДЊА СА БУГАРСКОМ 64
З	ЗДРАВСТВЕНО-СОЦИЈАЛНА САРАДЊА СА МАЂАРСКОМ 65
ЗАПОСЛЕНОСТ И ЗАПОШЉАВАЊЕ 91	ЗДРАВСТВЕНО-СОЦИЈАЛНА САРАДЊА СА НДР 66
ЗАПОСЛЕНОСТ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РАДНИКА У ИНОСТРАНСТВУ 73	ЗДРАВСТВЕНО-СОЦИЈАЛНА САРАДЊА СА ПОЉСКОМ 67
ЗАПОШЉАВАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНА У КАНАДИ 84	ЗДРАВСТВЕНО-СОЦИЈАЛНА САРАДЊА СА РУМУНИЈОМ 68
ЗАПОШЉАВАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНА У ФРАНЦУСКОЈ 89	ЗДРАВСТВЕНО-СОЦИЈАЛНА САРАДЊА СА СССР 69
ЗАПОШЉАВАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РАДНИКА У ИТАЛИЈИ 83	ЗДРАВСТВЕНО-СОЦИЈАЛНА САРАДЊА СА ЧЕХОСЛОВАЧКОМ 70
ЗАПОШЉАВАЊЕ У ЗЕМЉИ И ИНОСТРАНСТВУ 95	ЗЕМЉЕ ВАРШАВСКОГ УГОВОРА И МОР 69
ЗАРАЗНЕ (КАРАНТИНСКЕ) БОЛЕСТИ 64	ЗЕМЉОТРЕС У СКОПЉУ 1963. ГОДИНЕ 70
ЗАСЕДАЊА МОР 60	ЗЛОУПОТРЕБА ПРОПИСА О ЗАПОШЉАВАЊУ ВАН ЗЕМЉЕ 74
ЗАСНИВАЊЕ РАДНОГ ОДНОСА 3	
ЗАШТИТА ДРУШТВЕНЕ ИМОВИНЕ 1	

И

ИДЕОЛОШКО-ПОЛИТИЧКА ПОДОБНОСТ
98

ИЗБЕГЛИЦЕ И РАСЕЉЕНА ЛИЦА
56

ИЗГРАДЊА ПРУГЕ БЕОГРАД-БАР
45

ИМИГРАЦИОНА ПОЛИТИКА АУСТРАЛИЈЕ
80

ИМИГРАЦИОНА ПОЛИТИКА АУСТРИЈЕ
81

ИМИГРАЦИОНА ПОЛИТИКА КАНАДЕ
84

ИМИГРАЦИОНА ПОЛИТИКА СКАНДИНАВСКИХ
ЗЕМАЉА
88

ИНВЕСТИЦИЈЕ И ЗАПОШЉАВАЊЕ
12

ИНВЕСТИЦИОНИ РАДОВИ
87

ИНВЕСТИЦИОНИ РАДОВИ У АУСТРИЈИ
81

ИНВЕСТИЦИОНИ РАДОВИ У ИНОСТРАНСТВУ
74-75

ИНВЕСТИЦИОНИ РАДОВИ У ЛИБИЈИ
85

ИНВЕСТИЦИОНИ РАДОВИ У СР НЕМАЧКОЈ
86

ИНСПЕКТОРИ РАДА
6

ИНСТИТУТ ЗА НУКЛЕАРНЕ НАУКЕ "БОРИС
КИДРИЧ" У ВИНЧИ
28

ИНФОРМАТИВНО-ПРОПАГАНДНА И
КУЛТУРНО-ЗАБАВНА ДЕЛАТНОСТ МЕЂУ
ЈУГОСЛОВЕНСКИМ РАДНИЦИМА У
ИНОСТРАНСТВУ
72, 79

Ј

ЈУГОСЛАВИЈА ВИЂЕНА ОЧИМА ДРУГИХ
81

ЈУГОСЛАВИЈА И ДРЖАВЕ ВАРШАВСКОГ
ПАКТА
68

ЈУГОСЛАВИЈА И ИЗРАЕЛ
71

ЈУГОСЛАВИЈА И НАТО
71

ЈУГОСЛАВИЈА У МЕЂУНАРОДНИМ ОДНОСИМА
56-57, 59-60

ЈУГОСЛАВИЈА У МЕЂУНАРОДНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ
22

ЈУГОСЛОВЕНСКА ЕКОНОМСКА ЕМИГРАЦИЈА
73

ЈУГОСЛОВЕНСКА ПРИВРЕДА
91

ЈУГОСЛОВЕНСКИ КЛУБОВИ У ЛИБИЈИ
85

ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У АУСТРАЛИЈИ
80

ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У АУСТРИЈИ
81

ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У БЕЛГИЈИ
82

ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У ЗЕМЉАМА
БЕНЕЛУКСА
82

ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У ИНОСТРАНСТВУ
61, 71, 98

ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У ИТАЛИЈИ
83

ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У ЛИБИЈИ
85

ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У ЛУКСЕМБУРГУ
82

ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У
СКАНДИНАВСКИМ ДРЖАВАМА
88

ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У ХОЛАНДИЈИ
82

ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У
ЧЕХОСЛОВАЧКОЈ
70

ЈУГОСЛОВЕНСКИ СОЦИЈАЛНИ РАДНИЦИ У
ФРАНЦУСКОЈ
89

ЈУГОСЛОВЕНСКО-ИЗРАЕЛСКИ ОДНОСИ
20, 58

ЈУГОСЛОВЕНСКО-ИТАЛИЈАНСКИ ОДНОСИ
42, 83

ЈУГОСЛОВЕНСКО-ТУРСКИ ОДНОСИ
71

ЈУГОСЛОВЕНСКО-ФРАНЦУСКИ ОДНОСИ
89

К

КАДРОВИ У ЗДРАВСТВУ
32

КАПАЦИТЕТИ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ПРИВРЕДЕ
73

КАРАНТИНСКЕ БОЛЕСТИ

15

КАРИТАТИВНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

78

КЕБС

71

КИПАРСКО ПИТАЊЕ

71

КОМИТЕТ ОЕЦД ЗА РАДНУ СНАГУ И

СОЦИЈАЛНА ПИТАЊА

61

КОНВЕНЦИЈЕ МОР

60

КРИЗА НА БЛИСКОМ ИСТОКУ

71

Л

ЛАЈПЦИШКИ САЈАМ

66

ЛЕЧЕЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ГРАЂАНА У СССР

19

М

МАЛОГРАНИЧНИ ПРОМЕТ

83

МАЛОГРАНИЧНИ ПРОМЕТ СА ИТАЛИЈОМ

42

МАСПОК У ХРВАТСКОЈ

76

МАТЕРИЈАЛНИ ПОЛОЖАЈ УЧЕСНИКА НОР

95

МЕДИЦИНСКА ТЕХНИКА

64

МЕЂУНАРОДНА МОНЕТАРНА КРИЗА

72, 79

МЕЂУНАРОДНИ ОДНОСИ

71

МЕЂУНАРОДНИ УГОВОРИ И КОНВЕНЦИЈЕ

57

МЕРЕ СТАБИЛИЗАЦИЈЕ У СФРЈ

79

МЕРЕЊЕ РАДИОАКТИВНОСТИ ЖИВОТНЕ

СРЕДИНЕ

23-25

МИГРАЦИЈЕ РАДНЕ СНАГЕ

60

МОРАЛНО-ПОЛИТИЧКА ПОДОБНОСТ

35

Н

НАДЛЕЖНОСТИ ФЕДЕРАЦИЈЕ У КОНТРОЛИ

ПРИМЕНЕ НЕ

28

НАДЛЕЖНОСТИ ФЕДЕРАЦИЈЕ У ОБЛАСТИ

ЗДРАВСТВА

17

(НЕ)ЗАПОСЛЕНОСТ У ЈУГОСЛАВИЈИ

12, 77

(НЕ)МОЋ ОУН

71

НЕЛИКВИДНОСТ ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ПРИВРЕДЕ

12

НЕМАЧКА ИМИГРАЦИОНА ПОЛИТИКА

86

НЕМАЧКЕ КАРИТАТИВНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

86

НЕМАЧКИ СИНДИКАТИ И СТРАНИ РАДНИЦИ

76

НЕМАЧКО РАДНО И СОЦИЈАЛНО

ЗАКОНОДАВСТВО

75

НЕОПРАВДАНЕ СОЦИЈАЛНЕ РАЗЛИКЕ

96

НЕОПРАВДАНО БОГАЂЕЊЕ И СОЦИЈАЛНЕ

РАЗЛИКЕ

51

НЕПРИЈАТЕЉСКА ПОЛИТИЧКА ЕМИГРАЦИЈА

72

НЕСВРСТАНИ

71

НЕСТАШИЦЕ ЛЕКОВА

20

НОЋНИ РАД ЖЕНА У ЈУГОСЛАВИЈИ

60

О

ОБУСТАВА ЗАПОШЉАВАЊА СТРАНИХ

РАДНИКА У СР НЕМАЧКОЈ

73

ОДЛИВ РАДНЕ СНАГЕ ИЗ СРБИЈЕ

77

ОДЛИВ СТРУЧНЕ РАДНЕ СНАГЕ ИЗ

ЈУГОСЛАВИЈЕ

84

ОДНОСИ ВЕЛИКИХ СИЛА

71

ОЛИМПИЈАДА У МИНХЕНУ

72

ОМЛАДИНСКЕ РАДНЕ АКЦИЈЕ

7

ОРГАНИЗАЦИЈА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ ЈУГОСЛОВЕНА У ЗЕМЉИ И ИНОСТРАНСТВУ 14	ПРИВАТНА ПРЕДУЗЕЋА У СФРЈ 1
ОРГАНИЗАЦИЈА ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ У СФРЈ 13	ПРИВИЛЕГИЈЕ САВЕЗНИХ ФУНКЦИОНЕРА 97
ОРГАНИЗАЦИЈА И ЗАДАЦИ МОР 60	ПРИВРЕДНА КРЕТАЊА 92
ОРГАНИЗАЦИЈА И НАДЛЕЖНОСТИ САНИТАРНИХ СЛУЖБИ 31	ПРИВРЕДНА САРАДЊА СА СР НЕМАЧКОМ 86
ОРГАНИЗАЦИЈА И РАД САВЕЗНОГ СЕКРЕТАРИЈАТА ЗА РАД И СОЦИЈАЛНУ ПОЛИТИКУ 96-97	ПРИВРЕМЕНО ОГРАНИЧАВАЊЕ ЛИЧНИХ ДОХОДАКА 10
ОСТАЛИ ПОСЛОВИ СЕКРЕТАРИЈАТА 99	ПРИЗНАВАЊЕ СТАТУСА "ШПАНСКОГ БОРЦА" 46
ОЧУВАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ 56	ПРИМЕНА ЗАКОНА О ОСНОВНИМ ПРАВИМА НОСИЛАЦА "ПАРТИЗАНСКЕ СПОМЕНИЦЕ 1941" 44
П	ПРИМЕНА КОНВЕНЦИЈА О СОЦИЈАЛНОМ ОСИГУРАЊУ 72
ПЕНЗИЈСКИ СТАЖ 38	ПРИМЕНА ПРОПИСА О ИСПРАВНОСТИ ЖИВОТНИХ НАМИРНИЦА 30
ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ 94	ПРОБЛЕМАТИКА ОПОЈНИХ ДРОГА 20
ПЕНЗИЈСКО-ИНВАЛИДСКИ ФОНДОВИ 39	ПРОДУКТИВНОСТ РАДА 61
ПЕРСОНАЛНА ПИТАЊА 98	ПРОМЕТ И ЦЕНЕ ЛЕКОВА 20
ПЛАТНИ СПИСКОВИ И ЗАВРШНИ РАЧУНИ СЕКРЕТАРИЈАТА 100	ПРОПИСИ О АДОПЦИЈИ И СТАРАТЕЉСТВУ 50
ПОГРАНИЧНИ САОБРАЋАЈ СА МАЂАРСКОМ 65	ПРОПИСИ О БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКОЈ ЗАШТИТИ 36
ПОМОЋ ЗЕМЉАМА У РАЗВОЈУ 56	ПРОПИСИ О БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКОЈ ЗАШТИТИ 1973-1974 37
ПОРОДИЉСКО ОДСУСТВО 2	ПРОПИСИ О ЗАПОШЉАВАЊУ ЈУГОСЛОВЕНА У ИНОСТРАНСТВУ 74
ПОРОДИЧНЕ ИНВАЛИДНИНЕ 43	ПРОПИСИ О ЗАШТИТИ НА РАДУ 6
ПОСЛОВНО-ТЕХНИЧКА САРАДЊА СА ИНОСТРАНСТВОМ 74	ПРОПИСИ О ИСПРАВНОСТИ И КВАЛИТЕТУ ЖИВОТНИХ НАМИРНИЦА 29
ПРАВА ИЗ РАДНОГ ОДНОСА 5	Р
"ПРАШКО ПРОЛЕЋЕ" - 1968. 60	РАД ПОГРАНИЧНИХ САНИТАРНИХ СЛУЖБИ 31
ПРЕНОШЕЊЕ ПОСМРТНИХ ОСТАКА У СФРЈ 35	РАД САВЕЗНОГ И РЕПУБЛИЧКИХ ВЕЋА ЗАЈЕДНИЦА ПЕНЗИЈСКО-ИНВАЛИДСКОГ ОСИГУРАЊА 40
ПРЕСТАНАК РАДНОГ ОДНОСА 4	

РАД САВЕТА РАДНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ 97	САНИТАРНИ НАДЗОР 31
РАДИОАКТИВНОСТ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ 26-27	САНИТАРНИ НАДЗОР НАД ХОДОЧАСНИЦИМА 29
РАДНИЦИ - ПОВРАТНИЦИ 73	САРАДЊА СА ДРЖАВАМА ВАРШАВСКОГ УГОВОРА 13
РАДНО ВРЕМЕ 2	САРАДЊА СА НЕСВРСТАНИМ ДРЖАВАМА 34
РАДНО-ПРАВНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РАДНИКА У ШВАЈЦАРСКОЈ 90	САРАДЊА СА ОЕЦД 61
РАДНО-ПРАВНА И СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ОПТАНАТА 83	САРАДЊА СА САД 94
РАЗГРАНИЧЕЊЕ СА ИТАЛИЈОМ (СТТ) 48	САРАДЊА СА СОЦИЈАЛИСТИЧКИМ ДРЖАВАМА 34
РАСПОДЕЛА ДОХОТКА 8, 91, 95	СЕЗОНСКИ РАДНИЦИ 90
РАСПОДЕЛА ЛИЧНИХ ДОХОДАКА 9, 11	СИНДИКАЛНА ЗАШТИТА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РАДНИКА У ИНОСТРАНСТВУ 76
РАТНИ ВОЈНИ ИНВАЛИДИ 83	СИНДИКАТИ У ФРАНЦУСКОЈ 72
РЕДЕФИНИСАЊЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ 8, 60, 92	СИСТЕМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ЈУГОСЛАВИЈИ 59
РЕДЕФИНИСАЊЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ И ЈУГОСЛОВЕНСКИ РАДНИЦИ У АУСТРИЈИ 81	СКУПОВИ И ЗАСЕДАЊА У ВЕЗИ ЗАШТИТЕ ЗДРАВЉА 33
РЕОРГАНИЗАЦИЈА САВЕЗНЕ УПРАВЕ 96	СМАЊЕЊЕ НАОРУЖАЊА У ЕВРОПИ 71
РЕХАБИЛИТАЦИЈА ИНВАЛИДА 65, 69	СОЛИДАРНОСТ - МОРАЛНО НАЧЕЛО (ИЛИ) ПОЛИТИКА 52
РЕХАБИЛИТАЦИЈА РАТНИХ ВОЈНИХ ИНВАЛИДА 43	СОЛИДАРНОСТ У ТЕОРИЈИ И ПРАКСИ 49
РЕЦЕСИЈА У СР НЕМАЧКОЈ 72	СОЦИЈАЛИСТИЧКА ЕКОНОМСКА ИНТЕГРАЦИЈА ЗЕМАЉА-ЧЛАНИЦА СЕВ 62
РЕШАВАЊЕ СТАМБЕНИХ ПРОБЛЕМА РАТНИХ ВОЈНИХ ИНВАЛИДА 43	СОЦИЈАЛИСТИЧКА ЕТИКА 49
С	СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ ДРЖАВЕ И МОР 67
САВЕЗ ЗАЈЕДНИЦА ЗДРАВСТВЕНОГ ОСИГУРАЊА ЈУГОСЛАВИЈЕ 14	СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РАДНИКА У ФРАНЦУСКОЈ 89
САД И БЛИСКИ ИСТОК 71	СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА ПОРОДИЦЕ, ДЕЦЕ, СТАРИХ 50
САД И ОУН 71	СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА У ЕВРОПИ 59
САМОУПРАВНО ДОГОВАРАЊЕ 95	

- СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА АУСТРАЛИЈЕ
80
- СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ЗАПАДНОЕВРОПСКИХ
ДРЖАВА
72
- СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ЗЕМАЉА ИСТОЧНЕ
ЕВРОПЕ
68
- СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ЈУГОСЛАВИЈЕ
51-52
- СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА СКАНДИНАВСКИХ
ЗЕМАЉА
88
- СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА СОВЈЕТСКОГ САВЕЗА
69
- СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА СР НЕМАЧКЕ
86
- СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ХОЛАНДИЈЕ
82
- СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА ЧЕХОСЛОВАЧКЕ
70
- СОЦИЈАЛНА СИГУРНОСТ
91
- СОЦИЈАЛНА СИГУРНОСТ РАДНИКА
36
- СОЦИЈАЛНЕ РАЗЛИКЕ
8, 49, 76
- СОЦИЈАЛНИ РАДНИЦИ У СР НЕМАЧКОЈ
78
- СОЦИЈАЛНИ РАДНИЦИ У ФРАНЦУСКОЈ
78
- СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ ИБЕОВАЦА -
ПОВРАТНИКА
69
- СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ
РАДНИКА У АУСТРИЈИ
81
- СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ
РАДНИКА У СР НЕМАЧКОЈ
87
- СОЦИЈАЛНО РАСЛОЈАВАЊЕ
49
- СОЦИЈАЛНО-ЕКОНОМСКЕ ПОСЛЕДИЦЕ
ОДЛИВА РАДНЕ СНАГЕ
77
- СОЦИЈАЛНО-ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА У
СОЦИЈАЛИСТИЧКИМ ЗЕМЉАМА
70
- СОЦИЈАЛНО-ХУМАНИТАРНИ РАД
52
- СПОМЕН-КОСТУРНИЦА У САН-СЕПОЛКРУ
42
- СРЕМСКИ ФРОНТ
42
- СРПСКА ВОЈНИЧКА ГРОБЉА У ТУНИСУ
42
- СТАБИЛИЗАЦИОНЕ МЕРЕ
10, 91-92
- СТАМБЕНА ПОЛИТИКА
99
- СТАМБЕНО ЗБРИЊАВАЊЕ
97
- СТАНДАРД РАТНИХ ВОЈНИХ ИНВАЛИДА
43
- СТАНОВИ СОЛИДАРНОСТИ
49
- СТАТУС И СТАНДАРД НОСИЛАЦА
ОДЛИКОВАЊА ОСЛОБОДИЛАЧКИХ РАТОВА
1912-1920. ГОДИНЕ
45
- СТАТУС ПРИПРАВНИКА
97
- СТИЦАЊЕ И ПРИЗНАВАЊЕ СТРУЧНЕ СПРЕМЕ
7
- Т**
- ТЕРОРИСТИЧКА УСТАШКА ЕМИГРАЦИЈА
88
- ТРГОВИНА ЈУГОСЛОВЕНСКИМ РАДНИЦИМА
70, 72, 90
- ТРГОВИНА ЈУГОСЛОВЕНСКОМ РАДНОМ
СНАГОМ
82
- ТРГОВИНА РАДНИЦИМА
86
- ТРЖИШТЕ РАДНЕ СНАГЕ У ЗАПАДНОЈ ЕВРОПИ
72
- ТРИЛАТЕРАЛНА ДИПЛОМАТИЈА
60
- "ТУРИСТИЧКО ЗАПОШЉАВАЊЕ"
81
- У**
- УВОЗ И ПРЕНОШЕЊЕ РАДИОАКТИВНОГ
МАТЕРИЈАЛА
28
- УВОЗ ЛЕКОВА И МЕДИЦИНСКЕ ОПРЕМЕ
21
- УГОВОР О МИРУ СА ИТАЛИЈОМ
83
- УСАГЛАШАВАЊЕ САВЕЗНИХ СА
РЕПУБЛИЧКИМ И ПОКРАЈИНСКИМ

ПРОПИСИМА О ЗАШТИТИ ОД ЗАРАЗНИХ
БОЛЕСТИ

15

УСВАЈАЊЕ ДЕЦЕ ОД СТРАНЕ ИНОСТРАНИХ
ГРАЂАНА

50

УСТАВ СФРЈ (1974)

92

УСТАВНЕ ПРОМЕНЕ

94-95

УСТАВНЕ ПРОМЕНЕ (АМАНДМАНИ)

92, 96

УСТАВНЕ ПРОМЕНЕ И ЗАШТИТА ИНТЕРЕСА
ЈУГОСЛОВЕНСКИХ РАДНИКА У
ИНОСТРАНСТВУ

78

УСТАВНЕ ПРОМЕНЕ И МАЊИНЕ У СФРЈ

83

УСТАВНИ АМАНДМАНИ И БОРАЧКО-
ИНВАЛИДСКА ЗАШТИТА

36

УСТАВНИ АМАНДМАНИ И ЗАПОШЉАВАЊЕ У
ИНОСТРАНСТВУ

86

УТВРЂИВАЊЕ БОРАЧКОГ СТАЖА

43

УШТЕЂЕВИНА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ
ГАСТАРБАЈТЕРА

72

Ф

ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ

95

ФИНАНСИРАЊЕ БОРАЧКО-ИНВАЛИДСКЕ
ЗАШТИТЕ

37

ФИНАНСИРАЊЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ У
ЈУГОСЛАВИЈИ

14

ФИНАНСИРАЊЕ ЗДРАВСТВЕНО-СОЦИЈАЛНЕ
ЗАШТИТЕ

94

ФИНАНСИРАЊЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ АЛБАНСКИХ
ИЗБЕГЛИЦА

53

ФИНАНСИРАЊЕ ИНФОРМАТИВНЕ
ДЕЛАТНОСТИ У ЗЕМЉАМА ИМИГРАЦИЈЕ

79

ФИНАНСИРАЊЕ МРЕЖЕ СОЦИЈАЛНИХ
РАДНИКА У ИНОСТРАНСТВУ

78

ФИНАНСИРАЊЕ ОУН И ЊЕНИХ АГЕНЦИЈА

60

ФИНАНСИРАЊЕ ПЕНЗИЈСКО-ИНВАЛИДСКОГ
ОСИГУРАЊА

39

ФИНАНСИРАЊЕ ПИО ПРИПАДНИКА ЈНА

47

ФИНАНСИРАЊЕ САВЕЗНЕ ПОТРОШЊЕ

9

ФОНДАЦИЈА "СЈУ РАЈДЕР" (SUE RAYDER)

48

ФУНКЦИОНИСАЊЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ

94

Х

ХЛАДНИ РАТ

56, 59-60, 71-72

Ш

ШКОЛОВАЊЕ ДЕЦЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИХ
РАДНИКА У ИНОСТРАНСТВУ

77, 85, 89

Савезни секретаријат за рад и социјалну политику

штампа

Архив Југославије

припрема за штампу

Одељење за сређивање и обраду архивске грађе

унос текста

Весна Арсеновић

прелом текста

Ленка Чуровић

софтвер

Microsoft Windows XP Professional

Microsoft Word 2003

писмо

Times_New_Roman

хардвер

персонални рачунар Intel(R) Pentium(R) Dual CPU

ласерски штампач HP Laser Jet M1120 MFP

штампање завршено

август 2016. године

БЕОГРАД, Васе Пелагића 33

Телефони: Централа 3690-252, 3690-253, 3690-261, 3690-262

Директор 3691-007

Факс 3066-635